

Arengekomisjon

2022/0051(COD)

1.2.2023

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: õiguskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM(2022)0071 – C9-0050/2022 – 2022/0051(COD))

Arvamuse koostaja: Pierfrancesco Majorino

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Viis, kuidas äriühingud arenguriikides tegutsevad, on nende riikide inimõiguste, keskkonna ning õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemide järgimise ning nende kestliku arengu eesmärkide saavutamise peamine tegur kooskõlas ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030. Seepärast on oluline tagada, et äriühingud käituksid vastutustundlikult, väldiks kahju ning aitaksid kaasa arenguriikide majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnaalasele arengule.

Käesolev direktiiv on väga oluline samm selles suunas. Arvamuse koostaja peab ettepanekut kiiduväärseks, kuid on veendunud, et arenguriikides tegutsevate äriühingute vastutustundliku käitumise tagamiseks on vaja teha märkimisväärsed parandusi.

Tagada tuleb terviklik lähenemisviis, tugevdades õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemide järgimist riikides, piirkondades või territooriumidel, kus äriühing tegutseb. Äritegevuse edukus sõltub suuresti nende ühiskondade kestlikkusest, kus äriühingud tegutsevad, ja nende tegevus võib täita õigusriigi ja hea valitsemistava edendamisel olulist osa. Seepärast peaksid äriühingud hoiduma korruptsioonist ja muudest halbadest tavadest, mis võivad kahjustada paljudes arenguriikides esinevaid nõrku institutsioonilisi ja õigusraamistikke, ning toetama olemasolevaid struktuure, järgides õigusnorme ja reegleid kogu äriühingu tegevuses ja väärtusahelas, sealhulgas maksualaseid õigusnorme ja poliitikameetmeid, täites lepingulisi kohustusi ja kaubanduskokkuleppeid ning järgides vaidluste lahendamise korda ja otsuseid kõikidel tasanditel.

Kohaldamisala tuleks laiendada nii, et see hõlmaks võimalikult paljusid äriühinguid, ning lisada tuleks mõned olulised sektorid, nagu nafta- ja gaasitootmine ning nafta rafineerimise sektor ning ehitus-, logistika- ja taristusektor. Määratlusi tuleb tugevdada, et hõlmata õigusriigile ja heale valitsemistavale avaldatavat kahjulikku mõju, näha ette suunised kahjuliku keskkonnamõju kohta ning tugevdada sidusrühmade määratlust, sealhulgas lisades uue, haavatavate sidusrühmade kategooria.

Arvestades sidusrühmade olulist rolli kogu hoolsuskohustuse protsessis, tehakse ettepanek lisada uus artikkel, et määrata kindlaks nende sisuline kaasamine protsessi ja parandused muudes õigusnormides.

Mõned muudatused on tehtud eesmärgiga tagada, et äriühingud määravad kindlaks oma väärtusahela ja avalikustavad asjakohase teabe, et mis tahes otsus äritegevuse peatamise või lõpetamise kohta tehakse asjaomaste sidusrühmade sisulisel kaasamisel ning et käsitletakse kahjulikku mõju, mida see võib põhjustada.

Vastavalt rahvusvahelistele standarditele on kohtuvälised õiguskaitsevahendid kasulikud mehhanismid, et tagada ohvritele või õigustatud huvi omavatele inimestele õiguskaitsevahendid ja hüvitised või aidata kaasa kahju parandamisele. Siiski peavad nad oma eesmärkide täitmiseks vastama mitmesugustele nõuetele, mis on sätestatud ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetes.

Olenemata direktiivi 2013/34 kohastest aruandlusnõuetest peaksid liikmesriigid tagama, et äriühingud annavad aru käesoleva direktiiviga hõlmatud küsimustest ning esitaksid asjakohast teavet, mis on oluline, et toetada arenguriikides tegutsevaid äriühinguid ja nende

tütarettevõtjaid ning äripartnereid tegeliku või võimaliku kahjuliku mõju kindlakstegemisel, ennetamisel ja tõhusal käsitlemisel.

Arvamuse koostaja on soovitanud ka mõningaid suuniseid, mille komisjon peaks esitama äriühingute ja liikmesriikide ametiasutuste toetamiseks selle kohta, kuidas äriühingud peaksid täitma oma hoolsuskohustust, näiteks seoses mõjuga õigusriigile ja heale valitsemistavale, tugevdatud hoolsuskohustuse rakendamisega konfliktipiirkondades, sidusrühmade ohutu, tõhusa ja sisulise kaasamisega kõigis hoolsuskohustuse protsessides või äriühingute väärtusahela kindlaksmääramisega ja tõhusa protsessiga äripartnerite käitumise jälgimiseks väärtusahelas.

Samuti on tugevdatud kaasnevaid meetmeid, et võtta arvesse vajadust suurendada arenguriikides antavat toetust eesmärgiga luua soodne keskkond ja kaitsta kodanikuühiskonna tegutsemisruumi, suurendada kogukondade ja sidusrühmade, sealhulgas ametiühingute, valitsusväliste organisatsioonide ja kohalike ühenduste teadlikkust ja suutlikkust, jälgida äriühingute käitumist ja mõju ning toetada õiguskaitse kättesaadavust ohvrite ning õigustatud huvi omavate isikute ja rühmade jaoks.

Peale selle on oluline tugevdada tsiviilvastutust, tagamaks et liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et muuta õiguskaitse kättesaadavus tegelikuks, sealhulgas kõrvaldades seda takistavad asjaolud ja pannes tõendamiskoormise äriühingutele.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Euroopa Liit rajaneb inimväärikuse austamisel, vabadusel, demokraatial, võrdsusel, õigusriigi põhimõttel ja inimõiguste järgimisel, nagu on sätestatud ELi põhiõiguste hartas. Need põhiväärtused, millest on inspireeritud liidu enda loomine, samuti inimõiguste universaalsus ja jagamatus ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete järgimine peaksid suunama liidu tegevust rahvusvahelisel areenil. Sellise tegevuse hulka kuulub ka arenguriikide kestliku

Muudatusettepanek

(1) Euroopa Liit rajaneb inimväärikuse austamisel, vabadusel, demokraatial, võrdsusel, õigusriigi põhimõttel ja inimõiguste järgimisel, nagu on sätestatud ELi põhiõiguste hartas. ***Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 191 on sätestatud, et liidu poliitika aitab kaasa keskkonna säilitamisele, kaitsmisele ja kvaliteedi parandamisele, inimeste tervise kaitsmisele, loodusressursside kaalutletud ja mõistlikule kasutamisele ning meetmete edendamisele rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja***

majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase arengu soodustamine.

ülemailmsete keskkonnavalprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

Need põhiväärtused, millest on inspireeritud liidu enda loomine, samuti inimõiguste universaalsus ja jagamatus ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete järgimine, peaksid suunama liidu tegevust rahvusvahelisel areenil. Sellise tegevuse hulka kuulub ka arenguriikide kestliku majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase arengu soodustamine. ***Peale selle on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud, et liit võtab arengukoostöö eesmäärke arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid.***

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2a) Nende eesmärkide täitmiseks on vaja süsteemset muutust liidu majanduses, et tagada rohepöörde õiglane ja kaasav saavutamine planeedi võimaluste piires. Kestliku arengu eesmärkide saavutamine liidu poolt ja tema toetus kolmandatele riikidele samade eesmärkide saavutamiseks on väga oluline, kui liit soovib näidata kestlikule majandusele ülemineku saavutamisel kogu maailmas eeskju.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) ELi kestlikkuseesmärkide saavutamisel on edu võti kõigi majandussektorite äriühingute käitumises,

(4) ELi kestlikkuseesmärkide saavutamisel on edu võti kõigi majandussektorite äriühingute käitumises,

sest ELi äriühingud ja eelkõige suurettevõtjad toetuvad ülemaailmsetele väärtusahelatele. Samuti on äriühingute huvides kaitsta inimõigusi ja keskkonda, eelkõige arvestades tarbijate ja investorite kasvavat muret nende küsimuste pärast. Nii liidu⁷⁷ kui ka liikmesriikide⁷⁸ tasandil on juba olemas mitu algatust, millega toetatakse väärtuspõhist üleminekut edendavaid ettevõtteid.

⁷⁷ „Ettevõtlusmudelid ja ELi tegevuskava“, CEPS Policy Insights, nr PI2021-02, jaanuar 2021.

⁷⁸ Nt

<https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

sest ELi äriühingud ja eelkõige suurettevõtjad toetuvad ülemaailmsetele väärtusahelatele. Samuti on äriühingute huvides kaitsta inimõigusi, **töötajate õigusi** ja keskkonda, eelkõige arvestades tarbijate ja investorite kasvavat muret nende küsimuste pärast. Nii liidu⁷⁷ kui ka liikmesriikide⁷⁸ tasandil on juba olemas mitu algatust, millega toetatakse väärtuspõhist üleminekut edendavaid ettevõtteid.

⁷⁷ „Ettevõtlusmudelid ja ELi tegevuskava“, CEPS Policy Insights, nr PI2021-02, jaanuar 2021.

⁷⁸ Nt

<https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Inimõigustealase hoolsuskohustuse mõistet on täpsustatud ja edasi arendatud OECD suunistes hargmaistele ettevõtetele,⁸⁰ laiendades hoolsuskohustuse kohaldamist keskkonna- ja juhtimisküsimustele. OECD suunised vastutustundliku ettevõtluse kohta ja valdkondlikud suunised⁸¹ on rahvusvaheliselt tunnustatud raamistikud, millega nähakse ette praktilised hoolsuskohustuse meetmed, et aidata äriühingutel kindlaks teha, ennetada või leevendada oma tegevuse, väärtusahelate ja muude ärisuhete tegelikku ja võimalikku mõju ning anda aru selle mõjuga tegelemise kohta. Hoolsuskohustuse mõiste sisaldub ka soovitusel, mis on esitatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kolmepoolses deklaratsioonis hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete

Muudatusettepanek

(6) Inimõigustealase hoolsuskohustuse mõistet on täpsustatud ja edasi arendatud OECD suunistes hargmaistele ettevõtetele,⁸⁰ laiendades hoolsuskohustuse kohaldamist keskkonna- ja juhtimisküsimustele. OECD suunised vastutustundliku ettevõtluse kohta ja valdkondlikud suunised⁸¹ on rahvusvaheliselt tunnustatud raamistikud, millega nähakse ette praktilised hoolsuskohustuse meetmed, et aidata äriühingutel kindlaks teha, ennetada või leevendada oma tegevuse, väärtusahelate ja muude ärisuhete tegelikku ja võimalikku mõju ning anda aru selle mõjuga tegelemise kohta. ***Nendes suunistes nõutakse ka, et äriühingud järgiksid rahvusvahelist humanitaarõigust ja kohaldaksid rangemat konfliktitundliku hoolsuskohustuse standardit, kui nad***

kohta⁸².

⁸⁰ OECD suunised hargmaistele ettevõtetele, 2011. aasta ajakohastatud väljaanne, kättesaadav aadressil <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/> <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>

⁸¹ OECD 2018. aasta suunised vastutustundliku ettevõtluse kohta ning valdkondlikud suunised, kättesaadavad aadressil <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni „Kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta“, 5. väljaanne, 2017, kättesaadav aadressil: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) ÜRO kestliku arengu eesmärgid,⁸³ mille kõik ÜRO liikmesriigid 2015. aastal vastu võtsid, hõlmavad jätkusuutliku, kaasava ja kestliku majanduskasvu aspekte. Liit on seadnud sihiks ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmise. Erasektor *aitab* nende eesmärkide saavutamisele kaasa.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.

tegutsevad konfliktipiirkondades. Hoosuskohustuse mõiste sisaldub ka soovitusel, mis on esitatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kolmepoolses deklaratsioonis hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta⁸².

⁸⁰ OECD suunised hargmaistele ettevõtetele, 2011. aasta ajakohastatud väljaanne, kättesaadav aadressil <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/> <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>

⁸¹ OECD 2018. aasta suunised vastutustundliku ettevõtluse kohta ning valdkondlikud suunised, kättesaadavad aadressil <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni „Kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta“, 5. väljaanne, 2017, kättesaadav aadressil: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

Muudatusettepanek

(7) ÜRO kestliku arengu eesmärgid,⁸³ mille kõik ÜRO liikmesriigid 2015. aastal vastu võtsid, hõlmavad jätkusuutliku, kaasava ja kestliku majanduskasvu aspekte. Liit on seadnud sihiks ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmise. Erasektor *peaks* nende eesmärkide saavutamisele *tõhusalt* kaasa *aitama*.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10a) Käesoleva direktiivi kohased hoolsuskohustuse tavad peaksid aitama kaasa mere ja maismaa elurikkuse säilitamisele ja taastamisele, muu hulgas peatades, leevendades ja pöörates ümber elurikkuse vähenemise ning parandades ökosüsteemide seisundit ning nende funktsioone ja osutatavaid teenuseid ning keskkonna, eelkõige õhu, vee ja mulla seisundit, osana peamistest eesmärkidest kaitsta inimeste, loomade ja ökosüsteemide tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude eest kooskõlas tegevuskavaga 2030.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Käesoleva direktiivi põhiaspekt on negatiivsete keskkonnamõjude kindlakstegemine, ennetamine ja leevendamine. Sellega seoses hõlmab keskkonnamõju mõiste üldise võimaliku kahju tekitamist kliimale või keskkonnale rahvusvaheliste kohustuste ja liidu õigusaktide rikkumise tagajärjel ning ka mõju õhukvaliteedile ja õhusaastele; veereostusele või vee saastumisele ning veevarudele juurdepääsule ja nende kättesaadavusele; mullareostusele ja saastatusele, mullaerosioonile ja maa kasutamisele; elurikkusele, sealhulgas kahju elusloodusele, merepõhjale ja merekeskkonnale, taimestikule,

loomastikule, looduslikele elupaikadele ja ökosüsteemidele; inimeste tervisele kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega; kliimale, sealhulgas kasvuhoonegaaside heite ning sidujate hävitamise või degradeerumise kaudu; ning ringmajandusele üleminekule, sealhulgas kahju korduskasutatavusele ja ringlussevõetavusele, näiteks jäätmevoogude saastatus ohtlike ainetega.

Muudatusettepanek 8

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 13 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13a) Lisaks inimõiguste, keskkonna ja õigusriigi austamisele peaks hoolsuskohustuse protsess hõlmama ka head valitsemistava. Hea valitsemistava viitab reeglitele, protsessidele ja käitumisele, mille kaudu ühiskonnas väljendatakse huvisid, majandatakse ressursse ja teostatakse võimu. See hõlmab protsessi, mille käigus avalikud institutsioonid tegelevad avalike küsimustega ja haldavad avalikke ressursse viisil, mis edendab õigusriiki ja inimõiguste, sealhulgas tsiviil-, poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste teostamist. Hea valitsemistava põhielemendid on läbipaistvus, usaldusväärsus, seaduslikkus, kaalutletud poliitika, osalemine, vastutus, reageerimisvõime ning korrupsiooni ja väärtegude puudumine. Head valitsemistava tuleb käsitleda kestliku arengu ja inimeste heaolu saavutamise peamise tegurina. See on eelkõige seotud korrupsiooni kontrollimisega, mis tõendatult mõjutab heaolu nii otseselt kui ka kaudselt.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13b) Väga oluline on tagada, et inimõigustega seotud hoolsuskohustust rakendatakse soo aspekti arvestaval viisil, tunnistades, et sooline ebavõrdsus on juurdunud nii riigi kui ka turupõhistes institutsioonides ning see piirab naiste ja tütarlaste õiguste teostamist. Inimõiguste rikkumised ei ole sooneutraalsed ja neid ei tohiks sellisena käsitleda. Kahjulikud äritavad mõjutavad naisi sageli ebaproportsionaalselt, mis nõuab nende konkreetsetele vajadustele vastavat hoolsuskohustuse protsessi. Liikmesriigid peaksid tagama, et äriühingud arvestavad soolist aspekti kõigis hoolsuskohustuse protsessi etappides ja tegevustes ning toetavad aktiivselt soolist võrdõiguslikkust. Äriühingud peaksid tegema tarnijatega koostööd, et luua sootundlik sotsiaalauditi süsteem. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama, et välja töötatakse soo aspekti arvestavad parandusmeetmete protsessid ja mehhanismid, et tagada kõikide sugupoolte jaoks võrdne juurdepääs ja võrdsed tulemused. Selle saavutamiseks peaksid äriühingute kaebuste esitamise mehhanismid olema naiste jaoks kättesaadavad, tõhusad, ohutud ja õiglased, võttes arvesse takistusi, millega naised tõenäolisemalt silmitsi seisavad.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14) Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada, et ühtsel turul tegutsevad

(14) Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada, et ühtsel turul tegutsevad

äriühingud aitaksid kaasa kestlikule arengule ning majanduse ja ühiskonna kestlikule üleminekule, tehes kindlaks, ennetades või leevendades, lõpetades või minimeerides võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju, mida äriühingu enda tegevus, tütarettevõtjad või väärtusahelad võivad avaldada inimõigustele **ja** keskkonnale.

äriühingud aitaksid kaasa kestlikule arengule ning **nende riikide** majanduse ja ühiskonna kestlikule üleminekule, **kus nad tegutsevad, sealhulgas väljaspool liidu turgu**, tehes kindlaks, ennetades või leevendades, lõpetades või minimeerides võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju, mida äriühingu enda tegevus, tütarettevõtjad või väärtusahelad **eeskätt arenguriikides** võivad avaldada inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale**.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14a) Käesoleva direktiiviga tuleks tagada, et äriühingud rakendavad hoolsuskohustuse täitmisel riskipõhist lähenemisviisi kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, tagamaks et nad täidavad käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid. See tähendab, et käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada kõigi sektorite äriühingutele hoolsuskohustuse täitmiseks põhinõuded, käsitledes nende väärtusahelat üldiselt, et teha kindlaks, kus tõsine mõju kõige tõenäolisemalt avaldub, ning seada esmatähtsaks see, kuidas neid riske pärast nende kindlakstegemist leevendada ja kõrvaldada.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15) Äriühingud peaksid võtma

(15) Äriühingud peaksid võtma

asjakohaseid meetmeid, et kehtestada ja rakendada hoolsuskohustust oma tegevuse, tütarettevõtjate ning ka **väljakujunenud otseste ja kaudsete** ärisuhete suhtes kogu väärtusahela ulatuses kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega. **Käesoleva direktiiviga ei tohiks sundida äriühinguid tagama, et kahjulikku mõju ei teki kunagi ega mingil tingimusel, või et see suudetakse alati lõpetada. Näiteks ärisuhetes, mille puhul kahjulik mõju tuleneb riigi sekkumisest, ei pruugi äriühing olla võimeline selliseid tulemusi saavutama. Seetõttu peaksid peamised käesoleva direktiiviga ettenähtud kohustused olema kohustused teha tulemuse saavutamiseks kõik mõistlikult võimalik.** Äriühing peaks võtma asjakohaseid meetmeid, mille tulemusena võib põhjendatult eeldada kahjuliku mõju ennetamist või minimeerimist konkreetses olukorras. Arvesse tuleks võtta eripärasid, mis iseloomustavad äriühingu väärtusahelat, sektorit või geograafilist piirkonda, kus tema väärtusahela partnerid tegutsevad, äriühingu võimet mõjutada oma **otseseid ja kaudseid** ärisuhteid, ning seda, kas äriühing saaks oma mõjujõudu suurendada.

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 16 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

asjakohaseid meetmeid, et kehtestada ja rakendada hoolsuskohustust oma tegevuse, tütarettevõtjate ning ka ärisuhete suhtes kogu väärtusahela ulatuses kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega. **Kui äriühingud ei ole võimelised hoidma ära väärtusahelatest tulenevat kahjulikku mõju, tuleks neilt nõuda kahjulike ärisuhete lõpetamist ja oma väärtusahelate struktuuri muutmist, tagamaks et väärtusahel ei äita enam kahjulikule mõjule kaasa ega saa olla selle põhjuseks.** Äriühing peaks võtma asjakohaseid meetmeid, mille tulemusena võib põhjendatult eeldada kahjuliku mõju ennetamist või minimeerimist konkreetses olukorras. Arvesse tuleks võtta eripärasid, mis iseloomustavad äriühingu väärtusahelat, sektorit või geograafilist piirkonda, kus tema väärtusahela partnerid tegutsevad, äriühingu võimet mõjutada oma ärisuhteid, ning seda, kas äriühing saaks oma mõjujõudu suurendada.

Muudatusettepanek

(16a) Äriühingud peaksid arendama ja kohandama hoolsuskohustuse meetmeid, võttes arvesse äriühingute ja nende tütarettevõtjate tegevuse ning nende ärisuhete poliitilist konteksti kogu väärtusahelas ulatuses. Konflikti- ja riskipiirkondades on äriühingutel lisaohht olla kaasatud rasketesse inimõiguste rikkumistesse. Nendes piirkondades peaksid äriühingud seetõttu rakendama tugevdatud, konfliktitundlikku hoolsuskohustust, et tegeleda nende

suuremate riskidega ja tagada, et nad ei soodustaks, rahastaks, süvendaks ega mõjutaks konflikti muul viisil negatiivselt ega aitaks kaasa rahvusvahelise inimõigustealase õiguse või rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisele konflikti- või riskipiirkondades.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Kahjulik mõju inimõigustele või keskkonnale võib avalduda äriühingu enda tegevuses, tema tütarettevõtjates, toodetes või väärtusahelates, eelkõige seoses tooraine hankimise, tootmise või toodete või jäätmete kõrvaldamisega. Selleks et hoolsuskohustus oleks piisavalt range, peaks see hõlmama inimõigustele **ja** keskkonnale avalduvat kahjulikku mõju, mis võib tekkida toote tootmise, kasutamise või kõrvaldamise või teenuste osutamise kogu olelusringi jooksul äriühingu enda tegevuse või tema tütarettevõtjate või väärtusahelate tasandil.

Muudatusettepanek

(17) Kahjulik mõju inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile** või **heale valitsemistavale** võib avalduda äriühingu enda tegevuses, tema tütarettevõtjates, toodetes või väärtusahelates, eelkõige seoses tooraine hankimise, tootmise või toodete või jäätmete kõrvaldamisega. Selleks et hoolsuskohustus oleks piisavalt range, peaks see hõlmama inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduvat kahjulikku mõju, mis võib tekkida toote tootmise, kasutamise või kõrvaldamise või teenuste osutamise kogu olelusringi jooksul äriühingu enda tegevuse või tema tütarettevõtjate või väärtusahelate tasandil.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Väärtusahel peaks hõlmama tegevust, mis on seotud kauba tootmise või teenuste osutamisega äriühingu poolt, sealhulgas toote või teenuse arendamise

Muudatusettepanek

(18) Väärtusahel peaks hõlmama tegevust, mis on seotud kauba tootmise, **turustamise ja müügiga** või teenuste osutamisega äriühingu poolt **või mõne**

ning toote kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamisega, samuti **väljakujunenud** ärisuhetega seotud tegevust. Selle alla peaks kuuluma ka tarneahela eelneva etapi otsesed ja kaudsed **väljakujunenud** ärisuhted, mis on seotud äriühingu tegevuseks vajaliku tooraine, toodete või tooteosade kavandamise, kaevandamise, valmistamise, transpordi, ladustamise või tarnimisega, samuti järgneva tootmisetapi ärisuhted, sealhulgas **väljakujunenud** otsesed ja kaudsed ärisuhted, mille raames kasutatakse või võetakse vastu äriühingu tooteid, tooteosi või teenuseid kuni toote olelusringi lõpuni, sealhulgas toote turustamisel jaemüüjatele, transpordil või ladustamisel, lammutamisel, ringlussevõtul, kompostimisel või prügilasse ladestamisel.

otseselt või kaudselt selle omanduses oleva tütarettevõtja või filiaali poolt, sealhulgas toote või teenuse arendamise ning toote kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamisega, samuti ärisuhetega seotud tegevust. Selle alla peaks kuuluma ka tarneahela eelneva etapi otsesed ja kaudsed ärisuhted, mis on seotud äriühingu **või mõne otseselt või kaudselt selle omanduses oleva tütarettevõtja või filiaali** tegevuseks vajaliku tooraine, toodete või tooteosade kavandamise, kaevandamise, valmistamise, transpordi, ladustamise või tarnimisega, samuti järgneva tootmisetapi ärisuhted, sealhulgas otsesed ja kaudsed ärisuhted, mille raames kasutatakse või võetakse vastu äriühingu **või mõne otseselt või kaudselt selle omanduses oleva tütarettevõtja või filiaali** tooteid, tooteosi või teenuseid kuni toote olelusringi lõpuni, sealhulgas toote turustamisel jaemüüjatele, **toodete müügil või teenuste osutamisel tarbijatele mis tahes viisil (nt frantsiis, litsentsimine)**, transpordil või ladustamisel, lammutamisel, ringlussevõtul, kompostimisel või prügilasse ladestamisel. **Nagu on märgitud OECD suunistes hargmaistele ettevõtetele, peaks väärtusahel hõlmama mitmesuguseid struktuure, mida äriühing ja kõik selle otseselt või kaudselt selle omanduses olevad tütarettevõtjad ja filiaalid tegutsemiseks kasutavad, sealhulgas frantsiisimine, litsentsimine ja alltöövõtt.**

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) **Laenu, krediiti või muid finantsteenuseid** pakkuvate reguleeritud finantsettevõtjate puhul peaks selliste teenuste osutamise väärtusahel piirduma selliseid teenuseid saavate klientide ja nende tütarettevõtjatega, kelle tegevus on

Muudatusettepanek

(19) **Rahastamise (laenud ja muus vormis krediit) või kindlustus- või edasikindlustusteenuseid** pakkuvate reguleeritud finantsettevõtjate puhul peaks selliste teenuste osutamise väärtusahel piirduma selliseid teenuseid saavate

seotud asjaomase lepinguga.

Kodumajapidamistest või füüsilistest isikutest kliente, kes ei tegutse kutse- või äritegevuses, ning väikeseid või keskmise suurusega ettevõtjaid ei tohiks käsitada väärtusahela osana. Samuti peaks sellest välja jääma sellise kliendi väärtusahelasse kuuluvate äriühingute või muude juriidiliste isikute tegevus.

klientide ja nende tütarettevõtjatega, kelle tegevus on seotud asjaomase lepinguga.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Selleks et äriühingud saaksid nõuetekohaselt kindlaks teha oma väärtusahelas esinevat kahjulikku mõju ja kasutada asjakohaseid mõjutusvahendeid, peaksid hoolsuskohustused ***käesolevas direktiivis piirduma väljakujunenud ärisuhetega***. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks ***väljakujunenud*** ärisuhetena käsitama ***selliseid*** otseseid ***või*** kaudseid ärisuhteid, ***mis oma intensiivsuse ja kestuse tõttu on või eeldatavasti on püsivad ega moodusta väärtusahelast ainult tühist või kõrvalist osa. Seda, kas ärisuhet saab lugeda väljakujunenuks, tuleks hinnata korrapäraselt ja vähemalt iga 12 kuu järel. Kui äriühingu otsesed ärisuhted on väljakujunenud, tuleks kõiki seonduvaid kaudseid ärisuhteid selle ettevõtjaga samuti käsitada väljakujunenutena***

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Käesoleva direktiivi kohaselt

Muudatusettepanek

(20) Selleks et äriühingud saaksid nõuetekohaselt kindlaks teha oma väärtusahelas esinevat kahjulikku mõju ja kasutada asjakohaseid mõjutusvahendeid, peaksid hoolsuskohustused ***hõlmama kõiki ärisuhteid***. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks ärisuhetena käsitama otseseid ***ja*** kaudseid ärisuhteid.

Muudatusettepanek

(21) Käesoleva direktiivi kohaselt

peaksid hoolsuskohustust täitma ELi äriühingud, millel on keskmiselt üle **500** töötaja ja mille ülemaailmne netokäive viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal ületas **150** miljonit eurot. Äriühingute suhtes, mis ei vasta eespool toodud kriteeriumidele, kuid millel oli viimasele majandusaastale eelneval majandusaastal keskmiselt üle **250** töötaja ja ülemaailmne netokäive üle **40** miljoni euro ning mis tegutsevad ühes või mitmes suure mõjuga sektoris, tuleks hoolsuskohustust kohaldama hakata kaks aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmisperioodi lõppu, et võimaldada pikemat kohanemisaega. Proportsionaalse koormuse tagamiseks tuleks kõnealustes suure mõjuga sektorites tegutsevate äriühingute suhtes kohaldada hoolsuskohustust sihipärasemalt, keskendudes juhtudele, kus kahjulik mõju on ulatuslik. Kasutajaettevõtja töötajate arvu leidmisel tuleks arvesse võtta ka renditöötajaid, sealhulgas neid, keda on lähetatud direktiivi 96/71/EÜ (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/957)¹⁰³ artikli 1 lõike 3 punkti c alusel. Direktiivi 96/71/EÜ (mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/957) artikli 1 lõike 3 punktide a ja b kohaselt lähetatud töötajaid tuleks arvesse võtta üksnes lähetava äriühingu töötajate arvu leidmisel.

¹⁰³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/957, millega muudetakse direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (ELT L 173, 9.7.2018, lk 16).

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 22

peaksid hoolsuskohustust täitma ELi äriühingud, millel on keskmiselt üle **250** töötaja ja mille ülemaailmne netokäive viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal ületas **40** miljonit eurot. Äriühingute suhtes, mis ei vasta eespool toodud kriteeriumidele, kuid millel oli viimasele majandusaastale eelneval majandusaastal keskmiselt üle **50** töötaja ja ülemaailmne netokäive üle **8** euro ning mis tegutsevad ühes või mitmes suure mõjuga sektoris, tuleks hoolsuskohustust kohaldama hakata kaks aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmisperioodi lõppu, et võimaldada pikemat kohanemisaega. Proportsionaalse koormuse tagamiseks tuleks kõnealustes suure mõjuga sektorites tegutsevate äriühingute suhtes kohaldada hoolsuskohustust sihipärasemalt, keskendudes juhtudele, kus kahjulik mõju on ulatuslik. Kasutajaettevõtja töötajate arvu leidmisel tuleks arvesse võtta ka renditöötajaid, sealhulgas neid, keda on lähetatud direktiivi 96/71/EÜ (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/957)¹⁰³ artikli 1 lõike 3 punkti c alusel. Direktiivi 96/71/EÜ (mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/957) artikli 1 lõike 3 punktide a ja b kohaselt lähetatud töötajaid tuleks arvesse võtta üksnes lähetava äriühingu töötajate arvu leidmisel.

¹⁰³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/957, millega muudetakse direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (ELT L 173, 9.7.2018, lk 16).

(22) Selleks et kajastada inimõiguste ja **keskkonnaküsimustega** seotud rahvusvaheliste meetmete prioriteetseid valdkondi, **peaks suure mõjuga sektorite liigitus käesoleva direktiivi kohaldamisel põhinema OECD olemasolevatel valdkondlikel** hoolsuskohustuse **suunistel**. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks suure mõjuga sektoritena käsitada järgmisi: tekstiilitootmine, nahatöötlemine ja nahktoodete (sealhulgas jalatsite) tootmine ning tekstiil-, rõiva- ja jalatsitoodete **hulgimüük**, põllumajandus, metsandus, kalandus (sealhulgas vesiviljelus), toiduainete tootmine ning põllumajandusliku tooraine, elusloomade, puidu, toidu ja jookide hulgimüük, maavarade (sealhulgas toornafta, maagaas, kivisüsi, pruunsüsi, metallid ja metallimaagid, samuti kõik muud mittemetalsed mineraalid ja karjäärides kaevandatavad tooted) kaevandamine, põhimetalltoodete, muude mittemetalsetest mineraalidest toodete ja **ümbertöödeldud metalltoodete** (v.a masinad ja seadmed) tootmine ning maavarade ja mineraalidest põhi- ja vahetoodete (sealhulgas metallide ja metallimaakide, ehitusmaterjalide, kütuste, kemikaalide ja muude vahetoodete) hulgimüük. **Finantssektori eripära tõttu, eelkõige seoses väärtusahela ja pakutavate teenustega, ei tohiks seda liigitada käesoleva direktiivi mõistes suure mõjuga sektoriks, isegi kui selle kohta on olemas valdkondlikud OECD suunised. Samal ajal tuleks ka selles sektoris tagada tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju laiem käsitlemine, laiendades kohaldamisala väga suurtele äriühingutele, kes on reguleeritud finantsettevõtjad, isegi kui nende õiguslik vorm ei sisalda piiratud vastutust.**

(22) Selleks et kajastada inimõiguste, **töötajate õiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava küsimustega** seotud rahvusvaheliste meetmete prioriteetseid valdkondi, **tuleks käesolevas direktiivis loetleda suure mõjuga sektorid, tuginedes muu hulgas OECD valdkondlikele** hoolsuskohustuse **suunistele**. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks suure mõjuga sektoritena käsitada **muu hulgas** järgmisi: **energeetikasektor, sealhulgas gaas, tuumaenergia, aur, elekter ja muud allikad kogu nende olelusringi jooksul, sealhulgas kaevandamine, rafineerimine, tootmine, kütuste põletamine, transport, ladustamine ja jäätmekäitlus, kaasa arvatud radioaktiivsete jäätmete käitlemine; keemiatööstus;** tekstiilitootmine, **rõivatootmine, karusnaha- ja nahatöötlemine** ja nahktoodete (sealhulgas jalatsite) tootmine ning tekstiil-, rõiva- ja jalatsitoodete **hulgi- ja jaemüük; plasti tootmine, jäätmete vedu ja käitlemine;** põllumajandus, metsandus, kalandus (sealhulgas vesiviljelus), **maa ja ressursside majandamine (sealhulgas seoses looduskaitse või muu sellega seotud tegevusega);** toiduainete tootmine ning põllumajandusliku tooraine, elusloomade, **loomsete saaduste**, puidu, toidu ja jookide **jae- ja hulgimüük;** maavarade (sealhulgas toornafta, maagaas, kivisüsi, pruunsüsi, metallid ja metallimaagid, samuti kõik muud mittemetalsed mineraalid ja karjäärides kaevandatavad tooted) kaevandamine, **transport, töötlemine, rafineerimine ja käitlemine, olenemata nende kaevandamise kohast,** põhimetalltoodete, muude mittemetalsetest mineraalidest toodete ja metalltoodete (v.a masinad ja seadmed) tootmine ning maavarade ja mineraalidest põhi- ja vahetoodete (sealhulgas metallide ja metallimaakide, ehitusmaterjalide, kütuste, kemikaalide ja muude vahetoodete)

hulgimüük; *ehitussektor, logistika ja taristu rajamine; transpordisektor, logistika ja ladustamine; elektroonikatoodete tootmine, kasutamine ja jäätmete käitlemine; jäätmekäitlussektor; finants- ja kindlustustegevus; tehnoloogia, digitegevus ja veebiplatvormid; relvade ja laskemoona, sealhulgas kahesuguse kasutusega kaupade tootmine ja müük, sõjaväe lahingusõidukite tootmine ja müük; turvatöö ja turvasüsteemidega seotud tegevus, sealhulgas biomeetria- ja jälgimistehnoloogiatega arendamine ja haldamine.*

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek

(23) Selleks et täielikult saavutada käesoleva direktiivi eesmärged seoses äriühingute tegevusest, tütarettevõtjatest või väärtusahelatest tuleneva kahjuliku mõjuga inimõigustele **või** keskkonnale, peaksid direktiivi kohaldamisalasse kuuluma ka kolmandate riikide äriühingud, kelle tegevuse ulatus ELis on märkimisväärne. Täpsemalt tuleks kaks aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmisperioodi lõppu hakata seda kohaldama selliste kolmandate riikide äriühingute suhtes, mille netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal vähemalt **150** miljonit eurot või mille netokäive ühes või mitmes suure mõjuga sektoris oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal suurem kui **40** miljonit eurot, kuid väiksem kui **150** miljonit eurot.

Muudatusettepanek

(23) Selleks et täielikult saavutada käesoleva direktiivi eesmärged seoses äriühingute tegevusest, tütarettevõtjatest või väärtusahelatest tuleneva kahjuliku mõjuga inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile või heale valitsemistavale**, peaksid direktiivi kohaldamisalasse kuuluma ka kolmandate riikide äriühingud, kelle tegevuse ulatus ELis on märkimisväärne. Täpsemalt tuleks kaks aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmisperioodi lõppu hakata seda kohaldama selliste kolmandate riikide äriühingute suhtes, mille netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal vähemalt **40** miljonit eurot või mille netokäive ühes või mitmes suure mõjuga sektoris oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal suurem kui **8** miljonit eurot, kuid väiksem kui **40** miljonit eurot. **Äriühingutel võib olla mitmesuguseid struktuure, mille tagajärjel võib üksikettevõtte netokäive jääda allapoole künnist. Nagu on märgitud Ühinenud Rahvaste**

Organisatsiooni (ÜRO) äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete tõlgendamise juhendis, võivad äriühingud tegutseda muu hulgas mitmesuguste tütarettevõtjate kaudu või järgida frantsiisimudelit. Äriühingud võivad kasutada olulise osa oma tegevuse puhul allhanget või alltöövõttu. Seepärast peaks äriühingu netokäive liidus hõlmama äriühingu otse liidus tekkinud netokäivet, otseselt ja kaudselt tema omanduses olevate tütarettevõtjate ja filiaalide kaudu liidus tekkinud netokäivet ning netokäivet, mis on tekkinud liidus selliste kolmandatest isikutest ettevõtjate kaudu, kellega äriühing või otseselt või kaudselt tema omanduses olev tütarettevõtja või filiaal on sõlminud vertikaalse kokkuleppe vastutasuks litsentsitasude maksmise eest või allhankelepingu.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) Selleks et määratleda käesoleva direktiivi kohaldamisala ELi-väliste äriühingute suhtes, tuleks kasutada eespool kirjeldatud käibekriteeriumi, kuna see tugineb territoriaalsele seosele kolmanda riigi äriühingu ja ELi territooriumi vahel. Käive võimaldab hinnata mõju, mida äriühingu tegevus võib ühtsele turule avaldada. Rahvusvahelise õiguse kohaselt õigustab selline mõju liidu õiguse kohaldamist kolmanda riigi äriühingu suhtes. Kolmanda riigi äriühingu asjaomase käibe kindlakstegemiseks tuleks kasutada kolmandate riikide äriühingute netokäibe arvutamise meetodeid, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2013/34/EL, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2021/2101. Käesoleva direktiivi tulemusliku jõustamise tagamiseks ei tohiks aga kohaldada töötajate arvu künnist

Muudatusettepanek

(24) Selleks et määratleda käesoleva direktiivi kohaldamisala ELi-väliste äriühingute suhtes, tuleks kasutada eespool kirjeldatud käibekriteeriumi, kuna see tugineb territoriaalsele seosele kolmanda riigi äriühingu ja ELi territooriumi vahel. Käive võimaldab hinnata mõju, mida äriühingu tegevus võib ühtsele turule avaldada. Rahvusvahelise õiguse kohaselt õigustab selline mõju liidu õiguse kohaldamist kolmanda riigi äriühingu suhtes. Kolmanda riigi äriühingu asjaomase käibe kindlakstegemiseks tuleks kasutada kolmandate riikide äriühingute netokäibe arvutamise meetodeid, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2013/34/EL, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2021/2101. Käesoleva direktiivi tulemusliku jõustamise tagamiseks ei tohiks aga kohaldada töötajate arvu künnist

selleks, et määrata kindlaks, millised kolmandate riikide äriühingud kuuluvad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, kuna direktiivi kohaldamisel kasutatakse mõiste „töötaja“ põhineb liidu õigusel ja selle kohaldamine ELi väljaspool võib keeruliseks osutuda. Kuna puudub selge ja järjepidev meetodika, sealhulgas raamatupidamistavades, kolmandate riikide äriühingute töötajate kindlaksmääramiseks, tekitaks töötajate arvu künnis õiguslikku ebakindlust ja järelevalveasutustel oleks seda raske kohaldada. Käibe määratlus peaks põhinema direktiivil 2013/34/EL, millega on juba kehtestatud liiduväliste äriühingute netokäibe arvutamise meetodid, arvestades et käibe ja tulu määratlused on sarnased ka rahvusvahelistes raamatupidamistavades. Et järelevalveasutus teaks, milliste kolmandate riikide äriühingute liidus teenitud käive vastab kohaldamisalasse kuulamise kriteeriumile, tuleks käesoleva direktiiviga nõuda, et sellest teavitataks järelevalveasutust liikmesriigis, kus on kolmanda riigi äriühingu volitatud esindaja elu- või asukoht, ning kui see on erinev, siis ka järelevalveasutust liikmesriigis, kus äriühing teenis viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal enamiku oma netokäibest liidus.

selleks, et määrata kindlaks, millised kolmandate riikide äriühingud kuuluvad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, kuna direktiivi kohaldamisel kasutatakse mõiste „töötaja“ põhineb liidu õigusel ja selle kohaldamine ELi väljaspool võib keeruliseks osutuda. Kuna puudub selge ja järjepidev meetodika, sealhulgas raamatupidamistavades, kolmandate riikide äriühingute töötajate kindlaksmääramiseks, tekitaks töötajate arvu künnis õiguslikku ebakindlust ja järelevalveasutustel oleks seda raske kohaldada. Käibe määratlus peaks põhinema direktiivil 2013/34/EL, millega on juba kehtestatud liiduväliste äriühingute netokäibe arvutamise meetodid, arvestades et käibe ja tulu määratlused on sarnased ka rahvusvahelistes raamatupidamistavades. ***Kolmandate riikide äriühingute puhul tuleks lugeda, et neil tekib netokäive liidus isegi siis, kui nad ei tegutse liidus otseselt, vaid mitmesuguste struktuuride kaudu, sealhulgas tütarettevõtjate ja filiaalide kaudu, vastutasuks litsentsitasude maksmise eest sõlmitud vertikaalsete kokkulepete kaudu (nagu on märgitud ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete tõlgendavas juhendis) või allhanke- või alltöövõtulepingute kaudu.*** Et järelevalveasutus teaks, milliste kolmandate riikide äriühingute liidus teenitud käive vastab kohaldamisalasse kuulamise kriteeriumile, tuleks käesoleva direktiiviga nõuda, et sellest teavitataks järelevalveasutust liikmesriigis, kus on kolmanda riigi äriühingu volitatud esindaja elu- või asukoht, ning kui see on erinev, siis ka järelevalveasutust liikmesriigis, kus äriühing teenis viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal enamiku oma netokäibest liidus.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 25

(25) Selleks et mõtestatult kaasa aidata kestlikule üleminekule, tuleks käesoleva direktiivi alusel **rakendada hoolsuskohustust** ka kahjuliku mõju suhtes, mida avaldab kaitstava isiku inimõigustele mõnes käesoleva direktiivi lisas loetletud rahvusvahelises konventsioonis sätestatud õiguse või keelu rikkumine. Inimõiguste igakülgeks hõlmamiseks tuleks kõnealuses lisas konkreetselt loetlemata keelu või õiguse rikkumine, mis otseselt kahjustab nende konventsioonidega kaitstud õigushüve, samuti lugeda käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks kahjulikuks mõjuks inimõigustele, **tingimusel et asjaomane äriühing oleks saanud mõistlikult kindlaks teha sellise kahjustamise ohu ja võtta asjakohaseid meetmeid, et täita käesolevast direktiivist tulenevaid hoolsuskohustusi, võttes arvesse oma tegevuse kõiki asjakohaseid asjaolusid, nagu sektor ja tegevuse taust.** Peale selle tuleks hoolsuskohustust kohaldada ka kahjuliku keskkonnamõju suhtes, mis tuleneb käesoleva direktiivi lisas loetletud rahvusvahelises keskkonnakonventsioonis sätestatud keelu või kohustuse rikkumisest.

(25) Selleks et mõtestatult kaasa aidata kestlikule üleminekule, tuleks **hoolsuskohustuse rakendamisel** käesoleva direktiivi alusel **vältida igasugust negatiivset mõju isiku või isikute rühma inimõiguste või töötajate õiguste kasutamisele, nagu on sätestatud rahvusvahelistes konventsioonides, ja seda tuleks rakendada** ka kahjuliku mõju suhtes, mida avaldab kaitstava isiku inimõigustele mõnes käesoleva direktiivi lisas loetletud rahvusvahelises konventsioonis sätestatud õiguse või keelu rikkumine **või asjakohaste korrupsioonivastaste hoolsuskohustuse meetmete kehtestamata jätmise.** Inimõiguste ja töötajate õiguste igakülgeks hõlmamiseks tuleks kõnealuses lisas konkreetselt loetlemata keelu või õiguse rikkumine, mis otseselt kahjustab nende konventsioonidega kaitstud õigushüve, samuti lugeda käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks kahjulikuks mõjuks inimõigustele **või töötajate õigustele.** Peale selle tuleks hoolsuskohustust kohaldada ka kahjuliku keskkonnamõju suhtes, mis tuleneb **liidu ja rahvusvahelises keskkonnaõiguses, sealhulgas** käesoleva direktiivi lisas loetletud rahvusvahelises keskkonnakonventsioonis sätestatud keelu või kohustuse rikkumisest **või asjakohaste korrupsioonivastaste hoolsuskohustuse meetmete kehtestamata jätmisest, ja eelkõige kahjuliku mõju suhtes õhukvaliteedile, õhusaastele ja atmosfäärile, veereostusele, vee saastumisele, vee kättesaadavusele ja mageveevarude vähenemisele, mullale, näiteks mullareostusele, mulla saastatusele, mullaerosioonile ja mulla degradeerumisele, elurikkusele, sealhulgas kahju elusloodusele, merepõhjale ja merekeskkonnale, taimestikule, loomastikule, looduslikele elupaikadele ja ökosüsteemidele, inimeste**

*tervisele kooskõlas terviseühtsuse
põhimõttega ning kliimale, sealhulgas
kasvuhoonegaaside heite ning sidujate
hävitamise või degradeerumise kaudu.*

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 25 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25a) Äriühingute käitumine võib avaldada õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemidele negatiivset mõju, eelkõige arenguriikides. Nad võivad kasutada äritegevuseks ära institutsionaalsete ja õigussüsteemide nõrku külgi, rikkudes kehtivaid rahvusvahelisi või piirkondlikke õigusraamistikke, eelkõige juhul, kui õigusnorme ei järgita, sealhulgas maksude tasumata jätmise korral, kui asjakohaseid demokraatlikke, seadusandlikke, täidesaatvaid, haldus- või kohtuprotsesse mõjutavad korruptiivsed tavad, vägivald või hirmutamise või kui äriühingud osalevad otseselt või kaudselt kuritegelikus tegevuses, millel on asjaomaste riikide ja nende kogukondade jaoks rängad tagajärjed. Korruptsioon ja õigusriigi põhimõtte ebapiisav järgimine kahjustavad oluliselt inimõiguste järgimist ja keskkonda. Korruptsioon võimaldab äriühingutel vältida vastutust mõju eest, mida nad avaldavad inimõigustele ja keskkonnale, ohustab inimõiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjaid, nõrgendab ametiasutuste (nt tööinspeksioonid ja keskkonnaasutused) täitmise tagamise meetmete ja kohtumenetluste kvaliteeti, sagedust ja usaldusväärsust.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek

(27) Selleks et asjakohaselt täita inimõiguste- ja **keskkonnaalast** hoolsuskohustust oma tegevuse, **tütarettevõtjate** ja **väärtusahelate** suhtes, peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad äriühingud lõimima hoolsuskohustuse oma tegevuspõhimõtetesse, kindlaks tegema, ära hoidma või leevendama või lõpetama või minimeerima võimaliku või tegeliku kahjuliku mõju inimõigustele ja **keskkonnale**, kehtestama kaebuste esitamise **korra** ja seda rakendama, jälgima võetud meetmete tõhusust kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega ning **teavitama avalikkust** hoolsuskohustuse täitmisest. Selleks et tagada äriühingute jaoks selgus, tuleks käesolevas direktiivis selgelt eristada võimaliku kahjuliku mõju ennetamise ja leevendamise meetmeid tegeliku kahjuliku mõju lõpetamise või (kui lõpetamine ei ole võimalik) minimeerimise meetmetest.

Muudatusettepanek 25

Muudatusettepanek

(27) Selleks et asjakohaselt täita inimõiguste-, **töötajate õiguste**, **keskkonna-**, **õigusriigi-** ja **hea valitsemistava alast** hoolsuskohustust **enda ning** oma **tütarettevõtjate ja väärtusahelate** tegevuse, **toodete** ja **teenuste** suhtes **kogu nende olelusringi jooksul**, peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad äriühingud **pärast sisulist konsulteerimist sidusrühmadega** lõimima hoolsuskohustuse oma tegevuspõhimõtetesse, kindlaks tegema, ära hoidma või leevendama või lõpetama või minimeerima võimaliku või tegeliku kahjuliku mõju inimõigustele, **keskkonnale**, **õigusriigile** ja **heale valitsemistavale**, kehtestama kaebuste esitamise **mehhanismi** ja seda rakendama, jälgima **ja hindama** võetud meetmete tõhusust kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega ning **andma aru** hoolsuskohustuse täitmisest **ja seotud teabest, et aidata arenguriikides tegutsevatel äriühingutel, nende tütarettevõtjatel ja äripartneritel teha kindlaks tegelik või võimalik kahjulik mõju inimõigustele, töötajate õigustele, keskkonnale ning õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemidele, seda ennetada ning sellega tõhusalt tegeleda**. Selleks et tagada äriühingute jaoks selgus, tuleks käesolevas direktiivis selgelt eristada võimaliku kahjuliku mõju ennetamise ja leevendamise meetmeid tegeliku kahjuliku mõju lõpetamise või (kui lõpetamine ei ole võimalik) minimeerimise **ja parandamise** meetmetest.

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 28**

Komisjoni ettepanek

(28) Selleks et hoolsuskohustus saaks äriühingute ettevõtluspoliitika lahutamatuks osaks, peaksid äriühingud kooskõlas asjakohase rahvusvahelise raamistikuga lõimima selle oma kõikidesse ettevõtlusstrateegiatesse ning kehtestama ka hoolsuskohustuse kohaldamise põhimõtted. Hoolsuskohustuse põhimõtted peaksid sisaldama äriühingu lähenemisviisi kirjeldust, sealhulgas pikas perspektiivis, käitumisjuhendit, milles kirjeldatakse eeskirju ja põhimõtteid, mida äriühingu töötajad ja **tütarettevõtjad** peavad järgima; hoolsuskohustuse rakendamiseks kehtestatud protsesside kirjeldust, **sealhulgas meetmeid**, mida on võetud **selleks, et kontrollida** käitumisjuhendi **järgimist** ja **laiendada selle kohaldamist väljakujunenud ärisuhetele**. Käitumisjuhendit tuleks kohaldada äriühingu kõigi asjaomaste ülesannete ja toimingute, sealhulgas hanke- ja ostuotsuste suhtes. Samuti peaksid äriühingud oma hoolsuskohustuse põhimõtteid kord aastas ajakohastama.

Muudatusettepanek

(28) Selleks et hoolsuskohustus saaks äriühingute ettevõtluspoliitika lahutamatuks osaks, peaksid äriühingud kooskõlas asjakohase rahvusvahelise raamistikuga lõimima selle oma kõikidesse ettevõtlusstrateegiatesse ning kehtestama ka hoolsuskohustuse kohaldamise põhimõtted. Hoolsuskohustuse põhimõtted peaksid sisaldama äriühingu lähenemisviisi kirjeldust, sealhulgas pikas perspektiivis, käitumisjuhendit, milles kirjeldatakse eeskirju ja põhimõtteid, mida äriühingu töötajad, **tütarettevõtjad** ja **üksused, kellega äriühingul või mõnel selle tütarettevõtjal on ärisuhted**, peavad järgima; hoolsuskohustuse rakendamiseks kehtestatud protsesside kirjeldust; **selliste meetmete kirjeldust, mille eesmärk on ennetada ja leevendada võimalikku kahjulikku mõju ning lõpetada tegelik kahjulik mõju ja minimeerida selle ulatust; selliste parandusmeetmete kirjeldust**, mida on võetud **eelmisel aastal pärast mis tahes väidetavat** käitumisjuhendi **rikkumist** ja **mis tahes uut kahjulikku mõju; käesolevas direktiivis sätestatud kaebuste esitamise mehhanismide kirjeldust; protsesside, meetmete ja menetluste hindamise tulemuste kirjeldust**. Käitumisjuhendit tuleks kohaldada äriühingu kõigi asjaomaste ülesannete ja toimingute, sealhulgas hanke- ja ostuotsuste suhtes. **Äriühingud peavad kehtestama asjakohased põhimõtted, et vältida hoolsuskohustuse protsessi kulude edasikandmist nõrgemal positsioonil olevatele äripartneritele. Hoolsuskohustuse põhimõtted peaksid eelkõige hõlmama kaasinvesteeringimise strateegiat, et suurendada nõrgemate äripartnerite suutlikkust hoolsuskohustust täita**. Samuti peaksid äriühingud oma hoolsuskohustuse põhimõtteid kord aastas

ajakohastama.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) Hoosuskohustuse täitmiseks peavad äriühingud võtma asjakohaseid meetmeid, et oma tegevuse kahjulikku mõju kindlaks teha, ennetada või lõpetada. „Asjakohast meedet“ tuleks mõista meetmena, mis võimaldab saavutada hoosuskohustuse eesmärgid, vastab kahjuliku mõju raskusastmele ja tõenäosusele ning on äriühingule mõistlikult kättesaadav, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, sealhulgas neid, mis iseloomustavad kõnealust majandussektorit ja konkreetset ärisuhet ning äriühingu võimet seda mõjutada, samuti vajadust seada meetmeid tähtsuse järjekorda. Sellisel taustal ja kooskõlas rahvusvaheliste raamistikega peaks äriühingu võime ärisuhet mõjutada ühelt poolt tähendama tema võimet veenda ärisuhte pooli võtma meetmeid kahjuliku mõju lõpetamiseks või ennetamiseks (näiteks omandiõiguse või tegeliku kontrolli, turuvõimu või eelvalikunõuete kehtestamise kaudu või sidudes ettevõtlusstiimulid inimõiguste järgimise **või** keskkonnanõuete täitmisega vms) ning teiselt poolt tema mõju ulatust või mõjutusvahendeid, mida äriühing saaks mõistlikult kasutada, tehes näiteks koostööd asjaomase äripartneriga või suheldes mõne teise äriühinguga, kes on negatiivse mõjuga seotud ärisuhte poole otsene äripartner.

Muudatusettepanek 27

Muudatusettepanek

(29) Hoosuskohustuse täitmiseks peavad äriühingud võtma asjakohaseid meetmeid, et oma tegevuse kahjulikku mõju kindlaks teha, ennetada või lõpetada. „Asjakohast meedet“ tuleks mõista meetmena, mis võimaldab saavutada hoosuskohustuse eesmärgid, vastab kahjuliku mõju raskusastmele ja tõenäosusele ning on äriühingule mõistlikult kättesaadav, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, sealhulgas neid, mis iseloomustavad kõnealust majandussektorit ja konkreetset ärisuhet ning äriühingu võimet seda mõjutada, samuti vajadust seada meetmeid tähtsuse järjekorda. Sellisel taustal ja kooskõlas rahvusvaheliste raamistikega peaks äriühingu võime ärisuhet mõjutada ühelt poolt tähendama tema võimet veenda ärisuhte pooli võtma meetmeid kahjuliku mõju lõpetamiseks või ennetamiseks (näiteks omandiõiguse või tegeliku kontrolli, turuvõimu või eelvalikunõuete kehtestamise kaudu või sidudes ettevõtlusstiimulid inimõiguste järgimise, keskkonnanõuete, **õigusriigi ja hea valitsemistava nõuete** täitmisega vms) ning teiselt poolt tema mõju ulatust või mõjutusvahendeid, mida äriühing saaks mõistlikult kasutada, tehes näiteks koostööd asjaomase äripartneriga või suheldes mõne teise äriühinguga, kes on negatiivse mõjuga seotud ärisuhte poole otsene äripartner.

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek

(30) Käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuste kohaselt peaks äriühing kindlaks tegema oma tegevuse tegeliku või võimaliku kahjuliku mõju inimõigustele **ja** keskkonnale. Kahjuliku mõju **igakülgselt kindlakstegemiseks on vaja nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset teavet**. Näiteks kahjuliku keskkonnamõju puhul peaks äriühing koguma teavet algse olukorra kohta oma suurema riskiga tegevuskohtades või väärtusahelatesse kuuluvates rajatistes. Kahjuliku mõju kindlakstegemine peaks sisaldama inimõiguste **ja** keskkonna olukorra hindamist dünaamiliselt ja korrapäraste ajavahemike järel: enne uue tegevuse või ärisuhte alustamist, olulise otsuse tegemist või tegevuse muutmist, **tegevuskeskkonna** muutustele reageerides või neid ennetades ning korrapäraselt vähemalt iga 12 kuu järel kogu tegevuse või ärisuhte kestuse jooksul. Reguleeritud finantsettevõtjad, kes pakuvad laenu, krediiti või muid finantsteenuseid, **peaksid** kahjulikku mõju **kindlaks tegema ainult** lepingu sõlmimisel. Kahjuliku mõju kindlakstegemisel peaksid äriühingud välja selgitama ja hindama ka äripartneri ärimudeli ja strateegiate, sealhulgas kauplemis-, hanke- ja hinnakujundustavade mõju. Kui äriühing ei saa kõiki kahjulikke mõjusid samal ajal ennetada, lõpetada või minimeerida, peaks tal olema võimalik oma meetmeid tähtsuse järjekorda seada, tingimusel et ta võtab konkreetseid asjaolusid arvestades äriühingu jaoks mõistlikult kättesaadavad meetmed.

Muudatusettepanek

(30) Käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuste kohaselt peaks äriühing kindlaks tegema oma tegevuse tegeliku või võimaliku kahjuliku mõju inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale**. Kahjuliku mõju **igakülgselt kindlakstegemine peaks põhinema sidusrühmade sisulise kaasamise põhjal saadud tabel ning täiendavatel kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel andmetel**. Näiteks kahjuliku keskkonnamõju puhul peaks äriühing koguma teavet algse olukorra kohta oma suurema riskiga tegevuskohtades või väärtusahelatesse kuuluvates rajatistes. Kahjuliku mõju kindlakstegemine peaks sisaldama inimõiguste, **töötajate õiguste**, keskkonna, **õigusriigi ja hea valitsemistava** olukorra hindamist dünaamiliselt ja korrapäraste ajavahemike järel: enne uue tegevuse või ärisuhte alustamist, olulise otsuse tegemist või tegevuse muutmist, **tegevustingimuste** muutustele reageerides või neid ennetades ning korrapäraselt vähemalt iga 12 kuu järel kogu tegevuse või ärisuhte kestuse jooksul. **Tuleks ette näha asjakohased suunised, tagamaks et** reguleeritud finantsettevõtjad, kes pakuvad laenu, krediiti või muid finantsteenuseid, **saaksid** kahjulikku mõju **nõuetekohaselt kindlaks teha** lepingu sõlmimisel **osana uute asjaomaste klientide registreerimise protsessist ja seda teavet ajakohastatakse igal aastal**. Kahjuliku mõju kindlakstegemisel peaksid äriühingud välja selgitama ja hindama ka äripartneri ärimudeli ja strateegiate, sealhulgas kauplemis-, hanke- ja hinnakujundustavade mõju. Kui äriühing ei saa kõiki kahjulikke mõjusid samal ajal ennetada, lõpetada või minimeerida, peaks tal olema võimalik oma meetmeid tähtsuse järjekorda seada,

tingimusel et ta võtab konkreetseid asjaolusid arvestades äriühingu jaoks mõistlikult kättesaadavad meetmed. ***Et seda tõhusalt teha, peaks ta sidusrühmadega konsulteerides välja töötama prioriteetide seadmise strateegia, milles võetakse arvesse inimõiguste, töötajate õiguste, keskkonnale ning õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemidele avalduva mitmesuguse võimaliku kahjuliku mõju tõsidust, tõenäosust, kestust, levikut ja pöörduvust, ning seda strateegiat rakendama.***

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 31

Komisjoni ettepanek

(31) Selleks et vältida põhjendamatu koormust ***käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates suure mõjuga sektorites tegutsevatele väiksematele äriühingutele***, peaks neil olema kohustus tegelikku või võimalikku kahjulikku mõju kindlaks teha üksnes juhul, kui see on ulatuslik ja puudutab asjaomast sektorit.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 32

Komisjoni ettepanek

(32) Kooskõlas rahvusvaheliste standarditega tuleks nii kahjuliku mõju ennetamisel ***ja*** leevendamisel kui ka lõpetamisel ja minimeerimisel arvesse võtta kahju kannatanud isikute huve. ***Selleks et võimaldada äriühingul väärtusahela äripartneriga suhtlemist jätkata, selle asemel et ärisuhe lõpetada***

Muudatusettepanek

(31) Selleks et vältida põhjendamatu koormust ***väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd)***, peaks neid ettevõtjaid toetama asjakohaste ja sihipäraste meetmete ning vahenditega.

Muudatusettepanek

(32) Kooskõlas rahvusvaheliste standarditega tuleks nii kahjuliku mõju ennetamisel, leevendamisel ***ja*** ***parandamisel*** kui ka lõpetamisel ja minimeerimisel ***täielikult*** arvesse võtta kahju kannatanud isikute huve, ***vajadusi ja olusid ning need tuleks kavandada ja otsustada asjaomaste isikute sisulise***

(suhted katkestada) ja sellega võimalikku kahjulikku mõju koguni suurendada, tuleks käesoleva direktiiviga tagada, et suhete katkestamist kasutataks viimase abinõuna – see on kooskõlas ka liidu täisleppimatuse poliitikaga lapstööjõu kasutamise suhtes. Ärisuhte lõpetamine lapstööjõu kasutamisel tabatud äripartneriga võib viia lapse inimõiguste veelgi ulatuslikuma rikkumiseni. Seetõttu tuleks seda arvesse võtta asjakohaste meetmete üle otsustamisel.

kaasamise põhjal. Äriühingud peaksid enne otsuse tegemist kaasama õigeaegselt, ligipäüsetaval, tõhusal ja sisulisel viisil sidusrühmi, keda otsus kahjuliku mõju peatamise või lõpetamise kohta mõjutab, ning käsitlema asjaomastest meetmetest tulenevat kahjulikku mõju. Kooskõlas liidu täisleppimatuse poliitikaga lapstööjõu kasutamise suhtes peaksid äriühingud katkestama ärisuhted, mille raames kasutatakse mis tahes vormis lapstööjõudu, nagu on määratletud ILO konventsioonis nr 182. Äriühing peaks seda tegema vastutustundlikult ja viimase abinõuna, kui lapstööjõu kasutamise lõpetamiseks rakendatud meetmed on ebaõnnestunud.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

(33) Käesolevas direktiivis sätestatud hooldsuskohustuse alusel peaks äriühing juhul, kui ta teeb kindlaks võimaliku kahjuliku mõju inimõigustele **või** keskkonnale, võtma asjakohaseid meetmeid selle ennetamiseks ja piisavaks leevendamiseks. Selleks et tagada äriühingutele õigusselgus ja -kindlus, tuleks käesolevas direktiivis sätestada meetmed, mida äriühingud peaksid võimaliku kahjuliku mõju ennetamiseks ja minimeerimiseks võtma, kui see on asjaoludest sõltuvalt asjakohane.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 34

Muudatusettepanek

(33) Käesolevas direktiivis sätestatud hooldsuskohustuse alusel peaks äriühing juhul, kui ta teeb kindlaks võimaliku kahjuliku mõju inimõigustele, **töötajate õigustele, keskkonnale, õigusriigile või heale valitsemistavale**, võtma asjakohaseid meetmeid selle ennetamiseks ja piisavaks leevendamiseks. Selleks et tagada äriühingutele õigusselgus ja -kindlus, tuleks käesolevas direktiivis sätestada meetmed, mida äriühingud peaksid võimaliku kahjuliku mõju ennetamiseks ja minimeerimiseks võtma, kui see on asjaoludest sõltuvalt asjakohane.

Komisjoni ettepanek

(34) Käesoleva direktiivi kohase ennetus- ja leevendamiskohustuse täitmiseks peaksid äriühingud **asjakohastel juhtudel** võtma järgmisi meetmeid. **Kui see on ennetusmeetmete keerukuse tõttu vajalik**, peaks **äriühing** välja töötama ja rakendama ennetusmeetmete kava. Äriühing peaks **väljakujunenud** ärisuhte otsepartnerilt nõudma lepingulisi tagatise käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimise kohta, kusjuures tagatised peaksid hõlmama ka seda, et otsepartner nõuab samasuguseid lepingulisi tagatise ka oma partneritelt niivõrd, kuivõrd nende tegevus on osa äriühingute väärtusahelast. Lepinguliste tagatistega peaksid kaasnema asjakohased meetmed nõuete täitmise kontrollimiseks. Tegelik või võimaliku kahjuliku mõju põhjalikuks ennetamiseks peaksid äriühingud tegema ka investeeringuid, mille eesmärk on kahjuliku mõju ennetamine, pakkuma **väljakujunenud** ärisuhtepartneritest VKEdele sihipärast ja proportsionaalset toetust rahastamise vormis (nt otserahastamine, madala intressiga laenu, püsihanketagatised ja abi rahastamisvõimaluste leidmisel), et aidata neil rakendada käitumisjuhendit või ennetusmeetmete kava, või tehnilisi suuniseid, näiteks koolituse pakkumise või juhtimissüsteemide ajakohastamise vormis, ning tegema koostööd teiste äriühingutega.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 35

Komisjoni ettepanek

(35) Selleks et kajastada äriühingu kõiki valikuvõimalusi juhtudel, kus eespool kirjeldatud ennetus- või minimeerimismeetmete abil ei õnnestu võimaliku kahjuliku mõjuga tegeleda,

Muudatusettepanek

(34) Käesoleva direktiivi kohase ennetus- ja leevendamiskohustuse täitmiseks peaksid äriühingud võtma järgmisi meetmeid. **Äriühing** peaks välja töötama ja rakendama ennetusmeetmete kava. Äriühing peaks ärisuhte otsepartnerilt nõudma lepingulisi tagatise käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimise kohta, kusjuures tagatised peaksid hõlmama ka seda, et otsepartner nõuab samasuguseid lepingulisi tagatise ka oma partneritelt niivõrd, kuivõrd nende tegevus on osa äriühingute väärtusahelast. Lepinguliste tagatistega peaksid kaasnema asjakohased meetmed nõuete täitmise kontrollimiseks. Tegelik või võimaliku kahjuliku mõju põhjalikuks ennetamiseks peaksid äriühingud **ka kohandama oma ärimudeleid ja -strateegiaid, sh kauplemis-, hanke-, ostu- ja hinnastamistavasid, ning** tegema ka investeeringuid, mille eesmärk on kahjuliku mõju ennetamine, pakkuma ärisuhtepartneritest VKEdele sihipärast ja proportsionaalset toetust rahastamise vormis (nt otserahastamine, madala intressiga laenu, püsihanketagatised ja abi rahastamisvõimaluste leidmisel), et aidata neil rakendada käitumisjuhendit või ennetusmeetmete kava, või tehnilisi suuniseid, näiteks koolituse pakkumise või juhtimissüsteemide ajakohastamise vormis, ning tegema koostööd teiste äriühingutega.

Muudatusettepanek

(35) Selleks et kajastada äriühingu kõiki valikuvõimalusi juhtudel, kus eespool kirjeldatud ennetus- või minimeerimismeetmete abil ei õnnestu võimaliku kahjuliku mõjuga tegeleda,

tuleks käesolevas direktiivis **jätta** äriühingutele ka **võimalus** sõlmida leping kaudse äripartneriga, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine, ning võtta asjakohaseid meetmeid, et kontrollida kaudse ärisuhte vastavust sellele lepingule.

tuleks käesolevas direktiivis **näha** äriühingutele **ette** ka **nõue** sõlmida leping kaudse äripartneriga, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine, ning võtta asjakohaseid meetmeid, et kontrollida kaudse ärisuhte vastavust sellele lepingule.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 36

Komisjoni ettepanek

(36) Võimaliku kahjuliku mõju ennetamise ja leevendamise tõhususe tagamiseks peaksid äriühingud eelistama suhete hoidmist väärtusahela äripartneritega, jättes ärisuhte lõpetamise viimaseks abinõuks, mida kasutatakse ainult juhul, kui katsed võimalikku kahjulikku mõju ennetada või leevendada ebaõnnestuvad. Juhuks kui kirjeldatud ennetus- või minimeerimismeetmete abil ei õnnestu võimaliku kahjuliku mõjuga tegeleda, tuleks direktiivis siiski sätestada ka äriühingute kohustus hoiduda uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest asjaomase partneriga, ning **juhul, kui nende suhteid reguleeriv õigus seda võimaldab**, peatada ajutiselt ärisuhted kõnealuse partneriga, jätkates samal ajal ennetus- ja **minimeerimispuudlusi**, kui on mõistlik eeldada, et need puudlused osutuvad **lühikeses perspektiivis** edukaks, või lõpetada asjaomase tegevusega seotud ärisuhe, kui võimalik kahjulik mõju on ulatuslik. Selleks et äriühingud saaksid seda kohustust täita, peaksid liikmesriigid oma riigi õigusega reguleeritud lepingute puhul nägema ette võimaluse selline ärisuhe lõpetada. On võimalik, et kahjulike mõjude vältimine kaudsete ärisuhte tasandil nõuab koostööd teise äriühinguga, näiteks sellisega, kellel on tarnijaga otsene lepinguline suhe. Mõnel juhul võib selline koostöö olla ainus realistlik viis kahjuliku

Muudatusettepanek

(36) Võimaliku kahjuliku mõju ennetamise ja leevendamise tõhususe tagamiseks peaksid äriühingud eelistama suhete hoidmist väärtusahela äripartneritega, jättes ärisuhte lõpetamise viimaseks abinõuks, mida kasutatakse ainult juhul, kui katsed võimalikku kahjulikku mõju ennetada või leevendada ebaõnnestuvad. Juhuks kui kirjeldatud ennetus- või minimeerimismeetmete abil ei õnnestu võimaliku kahjuliku mõjuga tegeleda, tuleks direktiivis siiski sätestada ka äriühingute kohustus hoiduda uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest asjaomase partneriga, ning peatada ajutiselt ärisuhted kõnealuse partneriga, jätkates samal ajal **asjakohasel juhul** ennetus-, **minimeerimis-** ja **parandamispuudlusi**, kui on mõistlik eeldada, et need puudlused osutuvad **kooskõlas ühise tähtajalise kavaga** edukaks, või lõpetada asjaomase tegevusega seotud ärisuhe, kui võimalik kahjulik mõju on ulatuslik **või kui kahjulik mõju kordub. Äriühingud peaksid enne otsuse tegemist suhtlema sisukalt sidusrühmadega, keda suhte katkestamise otsus mõjutab, ning tegelema suhte katkestamise otsusega seotud kahjuliku mõjuga ja püüdma asjakohasel juhul varasemat kahjulikku mõju parandada.** Selleks et äriühingud saaksid seda kohustust täita, peaksid liikmesriigid oma

mõju ennetamiseks, eelkõige juhul, kui kaudne äripartner ei ole valmis äriühinguga lepingut sõlmima. Sellistel juhtudel peaks äriühing tegema koostööd üksusega, kes suudab kõige tõhusamalt ennetada või minimeerida kahjulikku mõju kaudse ärisuhte tasandil, järgides samal ajal konkurentsioigust.

riigi õigusega reguleeritud lepingute puhul nägema ette võimaluse selline ärisuhe lõpetada. On võimalik, et kahjulike mõjude vältimine kaudsete ärisuhte tasandil nõuab koostööd teise äriühinguga, näiteks sellisega, kellel on tarnijaga otsene lepinguline suhe. Mõnel juhul võib selline koostöö olla ainus realistlik viis kahjuliku mõju ennetamiseks, eelkõige juhul, kui kaudne äripartner ei ole valmis äriühinguga lepingut sõlmima. Sellistel juhtudel peaks äriühing tegema koostööd üksusega, kes suudab kõige tõhusamalt ennetada või minimeerida kahjulikku mõju kaudse ärisuhte tasandil, järgides samal ajal konkurentsioigust.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 37

Komisjoni ettepanek

(37) Otseste ja kaudsete ärisuhte puhul võivad valdkondlik koostöö, valdkondlikud kavad ja mitut sidusrühma hõlmavad algatused aidata luua täiendavaid võimalusi kahjuliku mõju kindlakstegemiseks, leevendamiseks ja ennetamiseks. Seepärast peaks äriühingutel olema võimalik tugineda sellistele algatustele, et toetada käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuste rakendamist niivõrd, kui võrd sellised kavad ja algatused on kõnealuste kohustuste täitmise toetamiseks asjakohased. Äriühingud võiksid omal algatusel hinnata selliste kavade ja algatuste vastavust käesolevas direktiivis sätestatud kohustustele. Selleks et anda võimalikult palju teavet selliste algatuste kohta, tuleks direktiivis sätestada ka komisjoni ja liikmesriikide võimalus hõlbustada teabe levitamist selliste kavade või algatuste ja nende tulemuste kohta. Komisjon võib koostöös liikmesriikidega välja anda suuniseid valdkondlike kavade ja mitut sidusrühma hõlmavate algatuste

Muudatusettepanek

(37) Otseste ja kaudsete ärisuhte puhul võivad valdkondlik koostöö, valdkondlikud kavad ja mitut sidusrühma hõlmavad algatused aidata luua täiendavaid võimalusi kahjuliku mõju kindlakstegemiseks, leevendamiseks ja ennetamiseks. Seepärast peaks äriühingutel olema võimalik tugineda sellistele algatustele, et toetada käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuste rakendamist niivõrd, kui võrd sellised kavad ja algatused on kõnealuste kohustuste täitmise toetamiseks asjakohased. Äriühingud võiksid omal algatusel hinnata selliste kavade ja algatuste vastavust käesolevas direktiivis sätestatud kohustustele. ***Üksnes tööstusharu süsteemide ja mitut sidusrühma hõlmavate algatuste nõuetele vastavus ei tohiks vabastada ühteegi äriühingut tema kohustustest ja vastutusest käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse täitmata jätmise eest.*** Selleks et anda võimalikult palju teavet selliste algatuste kohta, tuleks

toimivuse hindamiseks.

direktiivis sätestada ka komisjoni ja liikmesriikide võimalus hõlbustada teabe levitamist selliste kavade või algatuste ja nende tulemuste kohta. Komisjon võib koostöös liikmesriikidega välja anda suuniseid valdkondlike kavade ja mitut sidusrühma hõlmavate algatuste toimivuse hindamiseks.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 38

Komisjoni ettepanek

(38) Käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse kohaselt peaks äriühing juhul, kui ta teeb kindlaks tegeliku kahjuliku mõju inimõigustele **või** keskkonnale, võtma asjakohaseid meetmeid selle lõpetamiseks. Võib eeldada, et äriühing suudab lõpetada tegeliku kahjuliku mõju, mis tuleneb tema enda või tema tütarettvõtja tegevusest. Sellegipoolest tuleks selgitada, et **väljakujunenud** ärisuhete puhul, kus kahjulikku mõju ei ole võimalik lõpetada, peaksid äriühingud **sellise** mõju **ulatust** minimeerima. Kahjuliku mõju ulatuse minimeerimine peaks viima tulemuseni, mis on võimalikult sarnane kahjuliku mõju lõpetamisega. Selleks et tagada äriühingutele õigusselgus ja -kindlus, tuleks käesolevas direktiivis sätestada meetmed, mida äriühingud peaksid inimõigustele **või** keskkonnale avalduva tegeliku kahjuliku mõju lõpetamiseks või minimeerimiseks võtma, kui see on asjaoludest sõltuvalt asjakohane.

Muudatusettepanek

(38) Käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse kohaselt peaks äriühing juhul, kui ta teeb kindlaks tegeliku kahjuliku mõju inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale**, võtma asjakohaseid meetmeid selle lõpetamiseks. Võib eeldada, et äriühing suudab lõpetada tegeliku kahjuliku mõju, mis tuleneb tema enda või tema tütarettvõtja tegevusest **ning nõuda partneritelt sama**. Sellegipoolest tuleks selgitada, et ärisuhete puhul, kus kahjulikku mõju ei ole võimalik lõpetada, peaksid äriühingud **sellist** mõju **võimalikult suures ulatuses** minimeerima. Kahjuliku mõju ulatuse minimeerimine peaks viima tulemuseni, mis on võimalikult sarnane kahjuliku mõju lõpetamisega. Selleks et tagada äriühingutele õigusselgus ja -kindlus, tuleks käesolevas direktiivis sätestada meetmed, mida äriühingud peaksid inimõigustele, **töötajate õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduva tegeliku kahjuliku mõju lõpetamiseks või minimeerimiseks võtma, kui see on asjaoludest sõltuvalt asjakohane.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 39

Komisjoni ettepanek

(39) Selleks et täita käesolevas direktiivis sätestatud kohustust lõpetada või minimeerida tegelikku kahjulikku mõju, peaksid äriühingud asjakohastel juhtudel võtma järgmisi meetmeid. Nad peaksid kahjuliku mõju neutraliseerima või minimeerima selle **ulatuse**, võttes meetmeid, mis on proportsionaalsed kahjuliku mõju raskusastme ja ulatusega **ning sellega, mil määral aitas äriühingu tegevus kaasa selle tekkimisele**. Kui kahjulikku mõju ei ole võimalik kohe lõpetada, peaksid äriühingud töötama välja ja rakendama parandusmeetmete kava koos mõistliku ja selgelt määratletud ajakavaga meetmete võtmiseks, ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad olukorra paranemise mõõtmiseks. Äriühing peaks **väljakujunenud** ärisuhte otsepartnerilt nõudma ka lepingulisi tagatise äriühingu käitumisjuhendi ja vajaduse korral ka ennetusmeetmete kava järgimise kohta, kusjuures tagatised peaksid hõlmama ka seda, et otsepartner nõuab samasuguseid lepingulisi **tagasi** ka oma partneritelt niivõrd, kuivõrd nende tegevus on osa äriühingu väärtusahelast. Lepinguliste tagatistega peaksid kaasnema asjakohased meetmed nõuete täitmise kontrollimiseks. Samuti peaksid äriühingud tegema investeeringuid, mille eesmärk on kahjuliku mõju lõpetamine või minimeerimine, pakkuma sihipärast ja proportsionaalset toetust VKEdele, kellega neil on väljakujunenud ärisuhe, ning tegema koostööd teiste üksustega, muu hulgas **vajaduse korral** selleks, et suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Muudatusettepanek

(39) Selleks et täita käesolevas direktiivis sätestatud kohustust lõpetada või minimeerida tegelikku kahjulikku mõju, peaksid äriühingud asjakohastel juhtudel võtma järgmisi meetmeid. Nad peaksid kahjuliku mõju neutraliseerima või minimeerima selle **võimalikult suures ulatuses**, võttes meetmeid, mis on proportsionaalsed kahjuliku mõju raskusastme ja ulatusega. Kui kahjulikku mõju ei ole võimalik kohe lõpetada, peaksid äriühingud töötama välja ja rakendama parandusmeetmete kava koos mõistliku ja selgelt määratletud ajakavaga meetmete võtmiseks, ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad olukorra paranemise mõõtmiseks. Äriühing peaks ärisuhte otsepartnerilt nõudma ka lepingulisi tagatise äriühingu käitumisjuhendi ja vajaduse korral ka ennetusmeetmete kava järgimise kohta, kusjuures tagatised peaksid hõlmama ka seda, et otsepartner nõuab samasuguseid lepingulisi **tagatise** ka oma partneritelt niivõrd, kuivõrd nende tegevus on osa äriühingu väärtusahelast. Lepinguliste tagatistega peaksid kaasnema asjakohased meetmed nõuete täitmise kontrollimiseks. Samuti peaksid äriühingud tegema investeeringuid, mille eesmärk on kahjuliku mõju lõpetamine või minimeerimine **võimalikult suures ulatuses**, pakkuma sihipärast ja proportsionaalset toetust VKEdele, kellega neil on väljakujunenud ärisuhe, ning tegema koostööd teiste üksustega, muu hulgas selleks, et suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada.

Põhjendus 40

Komisjoni ettepanek

(40) Selleks et kajastada äriühingu kõiki valikuvõimalusi juhtudel, kus eespool kirjeldatud meetmete abil ei õnnestu tegelikku kahjulikku mõju lõpetada, tuleks käesolevas direktiivis **jätta** äriühingutele ka **võimalus** sõlmida leping kaudse äripartneriga, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgimine, ning võtta asjakohaseid meetmeid, et kontrollida kaudse ärisuhte vastavust sellele lepingule.

Muudatusettepanek

(40) Selleks et kajastada äriühingu kõiki valikuvõimalusi juhtudel, kus eespool kirjeldatud meetmete abil ei õnnestu tegelikku kahjulikku mõju lõpetada, tuleks käesolevas direktiivis **näha** äriühingutele **ette** ka **võimalik nõue** sõlmida leping kaudse äripartneriga, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgimine, ning võtta asjakohaseid meetmeid, et kontrollida kaudse ärisuhte vastavust sellele lepingule.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 41

Komisjoni ettepanek

(41) Tegelikku kahjuliku mõju lõpetamise või minimeerimise tõhususe tagamiseks peaksid äriühingud eelistama suhete hoidmist väärtusahela äripartneritega, jättes ärisuhte lõpetamise viimaseks abinõuks, mida kasutatakse ainult juhul, kui katsed tegelikku kahjulikku mõju lõpetada või minimeerida ebaõnnestuvad. Kui kirjeldatud meetmetega ei ole siiski võimalik tegelikku kahjulikku mõju lõpetada või seda piisavalt leevendada, tuleks direktiivis sätestada ka äriühingu kohustus hoiduda uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest kõnealuse partneriga, ning **juhul, kui nende suhteid reguleeriv õigus seda võimaldab**, kas peatada ajutiselt ärisuhted asjaomase partneriga, jätkates samal ajal jõupingutusi kahjuliku mõju lõpetamiseks või selle ulatuse minimeerimiseks, või lõpetada asjaomase tegevusega seotud ärisuhe, kui kahjulikku mõju peetakse ulatuslikuks. Selleks et äriühingud saaksid seda kohustust täita, peaksid liikmesriigid oma riigi õigusega reguleeritud lepingute

Muudatusettepanek

(41) Tegelikku kahjuliku mõju lõpetamise või minimeerimise tõhususe tagamiseks peaksid äriühingud eelistama suhete hoidmist väärtusahela äripartneritega, jättes ärisuhte lõpetamise viimaseks abinõuks, mida kasutatakse ainult juhul, kui katsed tegelikku kahjulikku mõju lõpetada või minimeerida ebaõnnestuvad. Kui kirjeldatud meetmetega ei ole siiski võimalik tegelikku kahjulikku mõju lõpetada või seda piisavalt leevendada, tuleks direktiivis sätestada ka äriühingu kohustus hoiduda uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest kõnealuse partneriga, ning kas peatada ajutiselt ärisuhted asjaomase partneriga, jätkates samal ajal jõupingutusi kahjuliku mõju lõpetamiseks või selle ulatuse minimeerimiseks, või lõpetada asjaomase tegevusega seotud ärisuhe, kui kahjulikku mõju peetakse ulatuslikuks **või kahjulik mõju kordus**. Selleks et äriühingud saaksid seda kohustust täita, peaksid liikmesriigid oma riigi õigusega reguleeritud lepingute puhul nägema ette võimaluse selline

puhul nägema ette võimaluse selline ärisuhe lõpetada.

ärisuhe lõpetada.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 42

Komisjoni ettepanek

(42) Äriühingud peaksid andma isikutele ja organisatsioonidele võimaluse esitada kaebusi otse äriühingule, kui neil on põhjendatud kahtlusi seoses inimõiguste **või** keskkonnale avalduva kahjuliku mõjuga. Selliseid kaebusi esitada võivate organisatsioonide hulka peaksid kuuluma ametiühingud ja muud töötajate esindajad, kes esindavad asjaomases väärtusahelas töötavaid üksikisikuid, **ning** kodanikuühiskonna organisatsioonid, **kes tegutsevad asjaomase väärtusahelaga seotud valdkondades, kui neil on teavet võimaliku või tegeliku kahjuliku mõju kohta. Ettevõtted** peaksid kehtestama kaebuste menetlemise korra ning andma sellest **vastavalt vajadusele teada** töötajatele, ametiühingutele ja muudele töötajate esindajatele. Kaebuste esitamise ja parandusmeetmete taotlemise võimaluse kasutamine ei tohiks takistada kaebuse esitajat kohtusse pöördumast. Kooskõlas rahvusvaheliste standarditega peaks kaebuse esitajal olema õigus nõuda äriühingult kaebuse suhtes asjakohaste meetmete võtmist ja kohtuda äriühingu sobiva tasandi esindajatega, et arutada kaebuse esemeks olevat ulatuslikku võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju. **Selline õigus ei tohiks kaasa tuua äriühingu põhjendamatu tülitamist.**

Muudatusettepanek

(42) Äriühingud peaksid andma isikutele, **rühmadele, kogukondadele, üksustele** ja organisatsioonidele võimaluse esitada kaebusi otse äriühingule, kui neil on põhjendatud kahtlusi seoses inimõiguste, **töötajate õiguste**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduva kahjuliku mõjuga. Selliseid kaebusi esitada võivate organisatsioonide hulka peaksid kuuluma ametiühingud ja muud töötajate esindajad, kes esindavad asjaomases väärtusahelas töötavaid üksikisikuid, kodanikuühiskonna organisatsioonid, **inimõiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjad või muud füüsilised isikud või juriidilised isikud, kelle põhikirjajärgne eesmärk on inimõiguste, töötajate õiguste, keskkonna õigusriigi või hea valitsemistava kaitse. Äriühingud** peaksid kehtestama kaebuste menetlemise korra ning andma sellest **teada kõigile sidusrühmadele, sealhulgas** töötajatele, ametiühingutele ja muudele töötajate esindajatele. Kaebuste esitamise ja parandusmeetmete taotlemise võimaluse kasutamine ei tohiks takistada kaebuse esitajat kohtusse pöördumast. Kooskõlas rahvusvaheliste standarditega peaks kaebuse esitajal olema õigus nõuda äriühingult kaebuse suhtes asjakohaste meetmete võtmist ja kohtuda äriühingu sobiva tasandi esindajatega, et arutada kaebuse esemeks olevat ulatuslikku võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 43

Komisjoni ettepanek

(43) Äriühingud peaksid jälgima hoolsuskohustuse meetmete rakendamist ja tulemuslikkust. Nad peaksid korrapäraselt hindama enda, oma tütarettevõtjate ja juhul, kui see on seotud äriühingu väärtusahelatega, oma **väljakujunenud** äripartnerite tegevust, et jälgida inimõiguste **ja** keskkonnale avalduva kahjuliku mõju kindlakstegemise, ennetamise, minimeerimise, lõpetamise ja leevendamise tõhusust. Hindamise käigus tuleks kontrollida, kas kahjulik mõju on nõuetekohaselt kindlaks tehtud, hoolsuskohustuse meetmeid on rakendatud ning kahjulikku mõju on ka tegelikult ennetatud või see on lõpetatud. Hindamiste ajakohasuse tagamiseks tuleks neid teostada vähemalt iga 12 kuu järel ja hinnangud tuleks vahepeal läbi vaadata, kui on mõistlikult alust arvata, et on tekkinud uus kahjuliku mõju avaldumise oht.

Muudatusettepanek

(43) Äriühingud peaksid jälgima hoolsuskohustuse meetmete rakendamist ja tulemuslikkust. Nad peaksid **sidusrühmadega konsulteerides** korrapäraselt hindama enda, oma tütarettevõtjate ja juhul, kui see on seotud äriühingu väärtusahelatega, oma äripartnerite tegevust, et jälgida inimõiguste, **töötajate õiguste, keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduva kahjuliku mõju kindlakstegemise, ennetamise, minimeerimise, lõpetamise ja leevendamise tõhusust. Hindamise käigus tuleks kontrollida, kas kahjulik mõju on nõuetekohaselt kindlaks tehtud, hoolsuskohustuse meetmeid on rakendatud ning kahjulikku mõju on ka tegelikult ennetatud või see on lõpetatud. Hindamiste ajakohasuse tagamiseks tuleks neid teostada vähemalt iga 12 kuu järel ja hinnangud tuleks vahepeal läbi vaadata, kui on mõistlikult alust arvata, et on tekkinud uus kahjuliku mõju avaldumise oht.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 44

Komisjoni ettepanek

(44) Kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete ning OECD raamistiku alusel kehtestatud rahvusvaheliste standarditega kuulub hoolsuskohustuse hulka nõue edastada üldsusele asjakohast teavet äriühingu hoolsuskohustuse põhimõtete, menetluste ja tegevuste kohta, mille eesmärk on tegelikku või võimalikku kahjulikku mõju

Muudatusettepanek

(44) Kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete ning OECD raamistiku alusel kehtestatud rahvusvaheliste standarditega kuulub hoolsuskohustuse hulka nõue edastada üldsusele asjakohast teavet äriühingu hoolsuskohustuse põhimõtete, menetluste ja tegevuste kohta, mille eesmärk on tegelikku või võimalikku kahjulikku mõju

kindlaks teha ja sellega tegeleda, sealhulgas sellise tegevuse tulemuste ja järelduste kohta. Ettepanekus muuta direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingu kestlikkusaruandlusega on sätestatud asjakohased aruandekohustused selle direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele äriühingutele. **Selleks et vältida aruandekohustuste dubleerimist, ei tohiks käesoleva direktiiviga kehtestada kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele äriühingutele uusi aruandekohustusi lisaks direktiivis 2013/34/EL sätestatud kohustustele ega selle alusel välja töötatavatele aruandlusstandarditele.** Äriühingud, mis kuuluvad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, **kuid ei kuulu direktiivi 2013/34/EL kohaldamisalasse, peaksid käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse osaks oleva teavitamiskohustuse täitmiseks avaldama oma veebisaidil rahvusvahelises äritegevuses üldkasutatavas keeles koostatud aastaaruande.**

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 44 a (uus)

Komisjoni ettepanek

kindlaks teha ja sellega tegeleda, sealhulgas sellise tegevuse tulemuste ja järelduste kohta. Ettepanekus muuta direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingu kestlikkusaruandlusega on sätestatud asjakohased aruandekohustused selle direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatele äriühingutele. **Olenemata direktiivi 2013/34/EL kohastest aruandlusnõuetest peaksid liikmesriigid tagama, et äriühingud annavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes aru, avaldades oma veebisaidil ligipääsetaval viisil ja õigeaegselt oma hoolsuskohustuse põhimõtted, ennetusmeetmete kavad, parandusmeetmete kavad, kaebuste käsitlemise korra, hindamiste tulemuste aruanded ja muu asjakohase teabe.**

Muudatusettepanek

(44a) Äriühingud peaksid andma sidusrühmadele piisavat ja põhjalikku sisulist teavet inimõigustele, töötajate õigustele, keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale avalduva tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju kohta ning oma hoolsuskohustuse täitmiseks võetud meetmete kohta. Sidusrühmadel peaks samuti olema võimalik nõuda äriühingult lisateavet käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks võetud meetmete kohta. Äri- ja tööstusteabe konfidentsiaalsus ei takista juurdepääsu teabele, mis käsitleb käesoleva direktiivi ülevõtmisega seotud riigisiseste

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 45 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(45a) Käesoleva direktiivi nõuetekohase rakendamise tagamiseks on äärmiselt oluline kõigi asjaomaste sidusrühmade täielik, ohutu, läbipaistev, sisuline ja tõhus kaasamine hoolsuskohustuse protsessi kõikidesse etappidesse kogu väärtusahelas. Kooskõlas rahvusvaheliste standarditega peaks see protsess olema interaktiivne, ligipääsetav, reageeriv, pidev, soo aspekti arvestav, lastega arvestav ja kohandatud haavatavatele sidusrühmadele. Nende kaasamine peaks toimuma õigeaegselt ja enne, kui tehakse otsused, mis võivad avaldada kahjulikku mõju. Kogu asjakohane teave, mida sidusrühmad vajavad teadlike otsuste tegemiseks, tuleks teha kättesaadavaks ülevaatlikul, kõikehõlmaval, kergesti ligipääsetaval ja läbipaistval viisil, sealhulgas sisuline teave tegevuse, projektide ja investeeringute ning nende tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju kohta.

Muudatusettepanek 44

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 45 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(45b) Eelkõige peaksid äriühingud pöörama erilist tähelepanu võimalike mõjutatud rühmade, sealhulgas töötajate ning inimõiguste, keskkonnaõiguste, õigusriigi ning hea valitsemistava kaitsjate sisulisele kaasamisele kogu

hoolsuskohustuse täitmise protsessi vältel ning tagama nende sisulise kaasamise. Kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete ja OECD suunistega peaksid äriühingud tegema koostööd võimalike mõjutatud sidusrühmadega, et mõista nende huve ja muresid ning neile reageerida. Nad peaksid eelkõige suhtlema nendega, kes on tõenäoliselt kõige haavatavamad kahjuliku mõju suhtes seoses äriühingu tegevuse või väärtusahelaga, näiteks väikepõllumajandustootjad, põllumajandustöötajad, põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad ning naised. Põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigus eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule tuleks samuti täielikult integreerida asjakohastes kaasamis- ja konsulteerimisprotsessidesse kooskõlas põlisrahvaste õiguste deklaratsiooniga (UNDRIP) ning ILO põlisrahvaste ja hõimurahvaste konventsiooniga. Kaasamisprotsessis tuleks selgesõnaliselt tunnustada sotsiaaldialoogi rolli ning töötajate esindajate ja ametiühingute kaasamist, nagu on kirjeldatud OECD suunistes ja ILO kolmepoolses deklaratsioonis hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 45 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(45c) Komisjon moodustab ekspertide nõuanderühma, et anda teavet käesoleva direktiivi kohta ja vastata selle kohta esitatud küsimustele, et minimeerida käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate ja sellesse mittekuuluvate üksuste rakenduskulusid. See tagaks, et hoolsuskohustuse aruande kokkuvõttes esitatud teave on täpne ja esitatud õigel ajal. See vähendab ka äriühingute

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 46

Komisjoni ettepanek

(46) Et pakkuda äriühingutele ja liikmesriikide ametiasutustele tuge ja praktilisi materjale selle kohta, kuidas äriühingud peaksid oma hoolsuskohustust täitma, peaks komisjonil olema võimalus anda välja suuniseid, sealhulgas konkreetsete sektorite või konkreetse kahjuliku mõju kohta, lähtudes asjakohastest rahvusvahelistest suunistest ja standarditest ning konsulteerides liikmesriikide ja sidusrühmade, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Euroopa Keskkonnaameti ja vajaduse korral ka hoolsuskohustuse alaseid teadmisi omavate rahvusvaheliste organitega.

Muudatusettepanek

(46) Et pakkuda äriühingutele ja liikmesriikide ametiasutustele tuge ja praktilisi materjale selle kohta, kuidas äriühingud peaksid oma hoolsuskohustust täitma, peaks komisjonil olema võimalus anda välja suuniseid, sealhulgas konkreetsete sektorite või konkreetse kahjuliku mõju kohta, lähtudes asjakohastest rahvusvahelistest suunistest ja standarditest ning konsulteerides liikmesriikide ja sidusrühmade, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Euroopa Keskkonnaameti, ***Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol), Euroopa Prokuratuuri, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF)*** ja vajaduse korral ka hoolsuskohustuse alaseid teadmisi omavate rahvusvaheliste organitega.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 49

Komisjoni ettepanek

(49) Komisjon ja liikmesriigid peaksid jätkama koostööd kolmandate riikidega, et aidata tarneahela eelnevates etappides tegutsevatel ettevõtjatel suurendada oma suutlikkust, et tõhusalt ennetada ja leevendada oma tegevuse ja ärisuhete kahjulikku mõju inimõigustele ja keskkonnale (erilist tähelepanu tuleks

Muudatusettepanek

(49) Komisjon ja liikmesriigid peaksid jätkama koostööd kolmandate riikidega, et aidata tarneahela eelnevates etappides tegutsevatel ettevõtjatel suurendada oma suutlikkust, et tõhusalt ennetada ja leevendada oma tegevuse ja ärisuhete kahjulikku mõju inimõigustele, ***töötajate õigustele, keskkonnale, õigusriigile ja***

pöörata väikepõllumajandustootjate **probleemidele**). Komisjon ja liikmesriigid **peaksid** kasutama oma naabrus-, arengu- ja rahvusvahelise koostöö vahendeid, et aidata kolmandate riikide valitsustel ja nendes riikides tarneahela eelnevates etappides tegutsevatel ettevõtjatel tegeleda nii oma tegevuse kui ka tarneahela eelneva etapi äripartnerite tegevuse kahjuliku mõjuga inimõigustele ja keskkonnale. See võib hõlmata partnerriikide valitsuste, kohaliku erasektori ja sidusrühmadega tehtavat koostööd, mille eesmärk on jõuda inimõigustele **ja** keskkonnale avalduva kahjuliku mõju algpõhjusteni.

heale valitsemistavale (erilist tähelepanu tuleks pöörata **probleemidele, millega peavad tulema toime väikepõllumajandustootjad, kes on üleilmses väärtusahelas ühed enim marginaliseeritud osalejad**). Kui väikepõllumajandustootjate **vajadusi ei rahuldata, ei ole neil võimalik teha sotsiaalseid (nt lapstööjõust loobumine) ega keskkonnaalaseid parandusi (nt raadamise mittekasutamine või kestlik mitmekesistamine), mida ostjad, valitsused ja tarbijad neilt ootavad. Edaspidi peaksid** komisjon ja liikmesriigid kasutama oma naabrus-, arengu- ja rahvusvahelise koostöö vahendeid **ning kaubandusvahendeid**, et aidata kolmandate riikide valitsustel ja nendes riikides tarneahela eelnevates etappides tegutsevatel ettevõtjatel tegeleda nii oma tegevuse kui ka tarneahela eelneva etapi äripartnerite tegevuse kahjuliku mõjuga inimõigustele, **töötajate õigustele, keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale, sealhulgas suutlikkuse suurendamise ja eksperditeadmiste kaudu, mis aitavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatel äriühingutel täita oma hoolsuskohustust**. See võib hõlmata partnerriikide valitsuste, kohaliku erasektori ja sidusrühmadega tehtavat koostööd, mille eesmärk on jõuda inimõigustele, **töötajate õigustele, keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduva kahjuliku mõju algpõhjusteni. **Samal viisil peaksid komisjon ja liikmesriigid andma sihipärast toetust arenguriikide sidusrühmadele, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonidele ning inimõiguste, töötajate õiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjatele, et tagada nende sisuline ja ohutu kaasamine kõikidesse hoolsuskohustuse protsessidesse. Eelkõige tuleks toetada üleriigilisi ja kohalikke kodanikuühiskonna organisatsioone, et jälgida äriühingute tavasid ja panna nad vastutama, ning sihtotstarbelised meetmed**

ja vahendid peaksid hõlbustama õiguskaitse kättesaadavust. Komisjon peaks kaaluma ka eraldi toetusprogramme inimõiguste, töötajate õiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjate jaoks, kes on ettevõtete tegevuse jälgimise tõttu ohus. Lisaks peaksid komisjon ja liikmesriigid tihendama dialoogi kolmandate riikidega, et aidata luua soodne keskkonda, kus survemeetmete oht on minimaalne.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 50

Komisjoni ettepanek

(50) Et käesolev direktiiv aitaks tõhusalt võidelda kliimamuutuste vastu, peaksid äriühingud võtma vastu kava, millega tagada, et nende ärimudel ja -strateegia on kooskõlas kestlikule majandusele üleminekuga ja globaalse soojenemise piiramisega 1,5 °C-ni, nagu on sätestatud Pariisi kokkuleppes. ***Kui kliima on või oleks pidanud olema äriühingu tegevuse peamine risk või peamine mõjuala***, peaks äriühing lisama oma kavasse heitkoguste vähendamise eesmärgid.

Muudatusettepanek

(50) Et käesolev direktiiv aitaks tõhusalt võidelda kliimamuutuste vastu, peaksid äriühingud võtma ***sidusrühmadega konsulteerides*** vastu kava, millega tagada, et nende ärimudel ja -strateegia on kooskõlas kestlikule majandusele üleminekuga ja globaalse soojenemise piiramisega 1,5 °C-ni, nagu on sätestatud Pariisi kokkuleppes, ***ning eesmärgiga saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/1119, arvestades valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli ja kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu viimaseid soovitusi. Sellest tulenevalt*** peaks äriühing lisama oma kavasse heitkoguste vähendamise eesmärgid.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 51

Komisjoni ettepanek

(51) Selleks et heitkoguste vähendamise

Muudatusettepanek

(51) Selleks et heitkoguste vähendamise

kava rakendataks nõuetekohaselt ja see lisataks juhtide rahalistesse stiimulitesse, tuleks kava juhtide muutuvtasu kindlaksmääramisel nõuetekohaselt arvesse võtta, **kui muutuvtasu on seotud juhi panusega äriühingu äristrateegiasse ning pikaajalistesse huvidesse ja kestlikkusse.**

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) Käesoleva direktiivi rakendamiseks võetavate siseriiklike meetmete tulemuslikuks rakendamiseks peaksid liikmesriigid kehtestama hoiatavad, proportsionaalsed ja tõhusad karistused nende meetmete rikkumise eest. Selleks et selline karistuskord oleks tõhus, peaksid riiklike järelevalveasutuste määratavate halduskaristuste hulgas olema ka rahalised karistused. ***Kui*** liikmesriigi õigussüsteemis ***ei ole*** käesolevas direktiivis sätestatud ***halduskaristusi ette nähtud, tuleks halduskaristusi käsitlevaid õigusnorme kohaldada nii, et karistuse määramise algatab pädev järelevalveasutus ja viib lõpule õigusasutus. Seepärast peavad sellised liikmesriigid tagama, et õigusnormide ja karistuste kohaldamise mõju oleks samaväärne pädevate järelevalveasutuste määratud halduskaristuste mõjuga.***

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 56

Komisjoni ettepanek

(56) Selleks et tagada kahjuliku mõju all kannatanutele kahju tulemuslik

kava rakendataks nõuetekohaselt ja see lisataks juhtide rahalistesse stiimulitesse, tuleks kava juhtide muutuvtasu kindlaksmääramisel nõuetekohaselt arvesse võtta.

Muudatusettepanek

(54) Käesoleva direktiivi rakendamiseks võetavate siseriiklike meetmete tulemuslikuks rakendamiseks peaksid liikmesriigid kehtestama hoiatavad, proportsionaalsed ja tõhusad karistused nende meetmete rikkumise eest. Selleks et selline karistuskord oleks tõhus, peaksid riiklike järelevalveasutuste määratavate halduskaristuste hulgas olema ka rahalised karistused, ***mis on äriühingu käibega proportsionaalsed.*** Liikmesriigi õigussüsteemis ***tuleks ette näha*** käesolevas direktiivis sätestatud ***halduskaristused, ilma et see piiraks nende läbivaatamist pädeva õigusasutuse poolt.***

hüvitamine, tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad kehtestaksid õigusnormid, mis reguleerivad äriühingu tsiviilvastutust kahju eest, mis tuleneb **tema suutmatusesest järgida hoolsuskohustust. Äriühing peaks** kahju eest vastutama, kui **ta** ei täitnud oma kohustust ennetada või leevendada võimalikku kahjulikku mõju või lõpetada või minimeerida tegelikku mõju ning selle tagajärjel avaldus ja tekitas kahju selline kahjulik mõju, mille oleks pidanud asjakohaste meetmete abil kindlaks tegema, ennetama, leevendama, lõpetama või minimeerima.

hüvitamine, tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad kehtestaksid õigusnormid, mis reguleerivad äriühingu tsiviilvastutust kahju eest, mis tuleneb **kahjulikust mõjust. Äriühingud peaksid vastutama rangelt kahju eest, mis tuleneb nende endi või nende tütarettevõtjate tegevusest tingitud kahjulikust mõjust. Mis puudutab selliste partnerite tegevusest tingitud kahjulikku mõju, kellega äriühingutel on ärisuhted, peaksid äriühingud** kahju eest vastutama, kui **nad** ei täitnud oma kohustust ennetada või leevendada võimalikku kahjulikku mõju või lõpetada või minimeerida tegelikku mõju ning selle tagajärjel avaldus ja tekitas kahju selline kahjulik mõju, mille oleks pidanud asjakohaste meetmete abil kindlaks tegema, ennetama, leevendama, lõpetama või minimeerima.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 57

Komisjoni ettepanek

(57) Väljakujunenud kaudsete ärisuhete tasandil tekkiva kahju puhul **tuleks äriühingu vastutuse suhtes kohaldada eritingimusi. Kui äriühing on rakendanud konkreetseid hoolsuskohustuse meetmeid, ei peaks ta tekkinud kahju eest vastutama. Siiski ei tohiks selliste meetmete rakendamise abil vastutusest vabaneda juhul, kui ei olnud mõistlik eeldada, et tegelikult võetud meetmed, sealhulgas nõuete täitmise kontroll, on kahjuliku mõju ennetamiseks, leevendamiseks, lõpetamiseks või minimeerimiseks piisavad. Peale selle tuleb vastutuse kohaldumise ja ulatuse hindamisel nõuetekohaselt arvesse võtta äriühingu otseselt kõnealuse kahjuga seotud pingutusi järgida kõiki parandusmeetmeid, mida järelevalveasutus temalt nõuab, tehtud investeeringuid ja antud sihtotstarbelist**

Muudatusettepanek

(57) Väljakujunenud kaudsete ärisuhete tasandil tekkiva kahju puhul **peaks igal õigustatud huviga isikul olema õigus saada kahjulikust mõjust tuleneva kahju eest hüvitist täies ulatuses ja äriühingul peaks olema õiguslik tagatis, et saada hüvitist partneritelt, kellega tal on väljakujunenud ärisuhe ja kes on kahjuliku mõju eest vastutavad.**

toetust, ning võimalikku koostööd teiste üksustega, et tegeleda kahjuliku mõjuga oma väärtusahelates.

Muudatusettepanek 53

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 58**

Komisjoni ettepanek

(58) *Vastutuse kohaldamise kord ei reguleeri, kes peaks tõendama, et äriühingu tegevus oli juhtumi asjaolusid arvestades mõistlikult piisav, mistõttu on see küsimus jäetud siseriikliku õiguse kohaldamisalasse.*

Muudatusettepanek

(58) *Kõige suuremaks takistuseks kahjulike mõjude ohvrite õiguskaitse saamisel on raskused tõestada, et äriühing ei ole oma kohustusi täitnud. Direktiivis sätestatud kohustuste rikkumist, mis on tekitanud kahju isikule või isikute rühmale, võib olla väga raske kohtus või muus pädevas asutuses tõendada, kuna see nõuab paljudel juhtudel juurdepääsu teabele, mis on ainult äriühingu valduses. Seepärast võtavad liikmesriigid kooskõlas oma riigisisese õigussüsteemiga vajalikud meetmed tagamaks, et kui isikud, kes leiavad, et neid on hoolsuskohustuse täitmata jätmise tõttu õigusvastaselt koheldud, esitavad kohtule või muule pädevale asutusele asjaolud, mille põhjal võib eeldada, et hoolsuskohustust on otseselt või kaudselt rikutud, peab kostja tõendama, et äriühingu tegevus oli juhtumi asjaolusid arvestades asjakohane; sellega soodustatakse tõhusate õiguskaitsevahendite kättesaadavust.*

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 58 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

(58a) *Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile on rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigus, mis on sätestatud*

inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 8 ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 2 lõikes 3, ning see on ka liidu põhiõigus vastavalt põhiõiguste harta artiklile 47. Liikmesriigid peaksid seega tagama, et ohvritel oleks juurdepääs tõhusale õiguskaitsevahendile ning et menetluste kulud ja kestus ei takistaks hagejaid pöördumast kohtusse või kohtuväliste asutuste (või struktuuride või mehhanismide) poole. Need meetmed võivad olla näiteks avaliku sektori vahendite eraldamine, sealhulgas tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju ohvrite struktuuritoetus, kohaldatavate kohtu- või haldustasude piiramine või õigusabi võimaldamine.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 59

Komisjoni ettepanek

(59) Tsiviilvastutust käsitlevate õigusnormide puhul ei tohiks äriühingu tsiviilvastutus hoolsuskohustuse nõuetekohaselt täitmata jätmisest tuleneva kahju eest piirata tema tütarettevõtjate tsiviilvastutust ega väärtusahelasse kuuluvate otseste või kaudsete äripartnerite vastavat tsiviilvastutust. Samuti ei tohiks käesoleva direktiivi kohased tsiviilvastutust käsitlevad sätted piirata selliste liidu või siseriiklike tsiviilvastutust käsitlevate normide kohaldamist, mis on seotud kahjuliku mõjuga inimõigustele või keskkonnale ja millega nähakse ette vastutus olukordades, mis ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, või millega nähakse ette suurem vastutus kui käesolevas direktiivis.

Muudatusettepanek

(59) Tsiviilvastutust käsitlevate õigusnormide puhul ei tohiks äriühingu tsiviilvastutus hoolsuskohustuse nõuetekohaselt täitmata jätmisest tuleneva kahju eest piirata tema tütarettevõtjate tsiviilvastutust ega väärtusahelasse kuuluvate otseste või kaudsete äripartnerite vastavat tsiviilvastutust. Samuti ei tohiks käesoleva direktiivi kohased tsiviilvastutust käsitlevad sätted piirata selliste liidu või siseriiklike tsiviilvastutust käsitlevate normide kohaldamist, mis on seotud kahjuliku mõjuga inimõigustele, **töötaja õigusele** või keskkonnale ja millega nähakse ette vastutus olukordades, mis ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, või millega nähakse ette suurem vastutus kui käesolevas direktiivis.

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 59 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(59a) Ametiühingud,
kodanikuühiskonna organisatsioonid või
muud avalikes huvides tegutsevad
asjaomased osalejad, nagu riiklikud
inimõiguste kaitse asutused või
ombudsman, peaksid saama tegeliku ja
võimaliku kahjuliku mõju ohvrite nimel ja
nende kollektiivsete huvide kaitseks
esitada esindushagisid ning tagada, et neil
üksustel on menetluses hageja õigused ja
kohustused.**

Muudatusettepanek 57

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 61**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(61) Tagamaks, et inimõiguste- **või** keskkonnaalase kahju ohvrid saaksid esitada kahju hüvitamise hagi ja nõuda, et hüvitataks kahju, mis on tekkinud seetõttu, et äriühing ei ole täitnud käesolevast direktiivist tulenevaid hoolsuskohustusi, isegi kui sellise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus, nagu see võib olla näiteks rahvusvahelise eraõiguse normide kohaselt juhul, kui kahju tekib kolmandas riigis, tuleks käesoleva direktiiviga nõuda, et liikmesriigid tagaksid, et asjaomase artikli ülevõtmiseks vastu võetavates siseriiklikes õigusnormides sätestatud vastutuse kohaldamine on kohustuslik juhtudel, kus sellesisulise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus.

(61) Tagamaks, et inimõiguste-, **töötaja õiguste**, keskkonnaalase, **õigusriigi ja hea valitsemistava alase** kahju ohvrid saaksid esitada kahju hüvitamise hagi ja nõuda, et hüvitataks kahju, mis on tekkinud seetõttu, et äriühing ei ole täitnud käesolevast direktiivist tulenevaid hoolsuskohustusi, isegi kui sellise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus, nagu see võib olla näiteks rahvusvahelise eraõiguse normide kohaselt juhul, kui kahju tekib kolmandas riigis, **eeskätt arenguriigis**, tuleks käesoleva direktiiviga nõuda, et liikmesriigid tagaksid, et asjaomase artikli ülevõtmiseks vastu võetavates siseriiklikes õigusnormides sätestatud vastutuse kohaldamine on kohustuslik juhtudel, kus sellesisulise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 64

Komisjoni ettepanek

(64) Kooskõlas rahvusvaheliste hoolsuskohustuse raamistikega peaksid hoolsuskohustuse täitmise eest vastutama äriühingu juhid. Seepärast peaksid ka käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse meetmete kehtestamise ja järelevalve ning äriühingu hoolsuskohustuse põhimõtete vastuvõtmise eest vastutama äriühingu juhid, võttes arvesse sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide panust ning lõimides hoolsuskohustuse äriühingu juhtimissüsteemidesse. Samuti peaksid äriühingu juhid tegeliku või võimaliku mõju kindlaks tegemise ning hoolsuskohustuse meetmete võtmise korral kohandama vastavalt äriühingu strateegiat.

Muudatusettepanek

(64) Kooskõlas rahvusvaheliste hoolsuskohustuse raamistikega peaksid hoolsuskohustuse täitmise eest vastutama äriühingu juhid. Seepärast peaksid ka käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustuse meetmete kehtestamise ja järelevalve ning äriühingu hoolsuskohustuse põhimõtete vastuvõtmise eest vastutama äriühingu juhid, võttes arvesse sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide panust, ***mis on ühiselt asjaomaseks tunnistatud***, ning lõimides hoolsuskohustuse äriühingu juhtimissüsteemidesse. Samuti peaksid äriühingu juhid tegeliku või võimaliku mõju kindlaks tegemise ning hoolsuskohustuse meetmete võtmise korral kohandama vastavalt äriühingu strateegiat.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 65

Komisjoni ettepanek

(65) Isikud, kes töötavad äriühingutes, mille suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustust, või kes puutuvad selliste äriühingutega kokku oma tööalase tegevuse raames, võivad mängida võtmerolli käesoleva direktiivi normide rikkumise paljastamisel. Seega võivad nad aidata selliseid rikkumisi ennetada ja ära hoida ning toetada käesoleva direktiivi täitmise tagamist. Seepärast tuleks kõigi käesoleva direktiivi rikkumistest teatamise juhtude ja sellistest rikkumistest teatavate isikute kaitse suhtes kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu

Muudatusettepanek

(65) Isikud, kes töötavad äriühingutes, mille suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud hoolsuskohustust, või kes puutuvad selliste äriühingutega kokku oma tööalase tegevuse raames, võivad mängida võtmerolli käesoleva direktiivi normide rikkumise paljastamisel. Seega võivad nad aidata selliseid rikkumisi ennetada ja ära hoida ning toetada käesoleva direktiivi täitmise tagamist. Seepärast tuleks kõigi käesoleva direktiivi rikkumistest teatamise juhtude ja sellistest rikkumistest teatavate isikute kaitse suhtes kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937¹⁰⁶. ***Elkõige***

direktiivi (EL) 2019/1937¹⁰⁶.

tuleks kaebusi või probleeme esitavaid sidusrühmi tõhusalt kaitsta, eeskätt tagades esitatud kaebuse või probleemi konfidentsiaalsuse ja anonüümsuse.

¹⁰⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

¹⁰⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 65 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(65a) Inimõiguste, töötaja õiguste ja keskkonnaõiguste, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjad on kogu maailmas ja ELis eesliinil seoses kahjulike mõjudega keskkonnale, inimõigustele ja õigusriigile, ning neid võidakse otseselt ähvardada, hirmutada, taga kiusata, ahistada või isegi mõrvata, mistõttu peaksid nad samuti saama kasu tasakaalustatud ja tõhusast kaitsest. Äriühingud peaksid mõõtma oma tegevusest tulenevaid tegelikke ja võimalikke riske, samuti kontekstipõhiseid riske inimõiguste, töötaja õiguste, keskkonnaõiguste, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjatele, tegema nendega koostööd ja avaldama kaitsjaid käsitleva poliitika, mis sisaldab nulltolerantsi nende vastu suunatud ähvarduste või vägivalda suhtes. Äriühingu poliitikas tuleb sõnaselgelt sätestada hoolsuskohustuse protokollid maa- ja keskkonnaõiguste kaitsjate õiguste kaitsmiseks.

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 69

Komisjoni ettepanek

(69) Käesolev direktiiv ***ei piira*** inimõiguste, keskkonnakaitse või kliimamuutuste alaseid kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest. Kui käesoleva direktiivi sätted on vastuolus liidu mõne muu õigusakti sättega, millel on samad eesmärgid ja millega nähakse ette ulatuslikumad või konkreetsemad kohustused, peaks liidu muu õigusakti sätetel olema vastuolu ulatuses esimus ja neid kohaldatakse nende konkreetsete kohustuste suhtes.

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 70

Komisjoni ettepanek

(70) Komisjon peaks andma hinnangu ja ***esitama aruande selle kohta***, kas käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate suure mõjuga sektorite loetellu tuleks lisada uusi sektoreid, et viia see vastavusse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni suunistega või võtta arvesse selgeid tõendeid töölase ärakasutamise, inimõiguste rikkumise või uute esilekerkivate keskkonnaohtude kohta, kas käesolevas direktiivis osutatud asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide loetelu tuleks muuta, eelkõige pidades silmas rahvusvahelise olukorra muutusi, ***või kas käesoleva direktiivi hoolsuskohustust käsitlevaid sätteid tuleks laiendada kliimale avalduvale kahjulikule mõjule.***

Muudatusettepanek 63

Muudatusettepanek

(69) Käesolev direktiiv ***juhindub põhimõttest „ära tekita kahju“***, järgides inimõiguste, keskkonnakaitse või kliimamuutuste alaseid kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest. Kui käesoleva direktiivi sätted on vastuolus liidu mõne muu õigusakti sättega, millel on samad eesmärgid ja millega nähakse ette ulatuslikumad või konkreetsemad kohustused, peaks liidu muu õigusakti sätetel olema vastuolu ulatuses esimus ja neid kohaldatakse nende konkreetsete kohustuste suhtes.

Muudatusettepanek

(70) Komisjon peaks andma hinnangu ja ***andma regulaarselt aru***, kas käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate suure mõjuga sektorite loetellu tuleks lisada uusi sektoreid, et viia see vastavusse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni suunistega või võtta arvesse selgeid tõendeid töölase ärakasutamise, inimõiguste rikkumise või uute esilekerkivate keskkonnaohtude kohta, kas käesolevas direktiivis osutatud asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide loetelu tuleks muuta, eelkõige pidades silmas rahvusvahelise olukorra muutusi.

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 71

Komisjoni ettepanek

(71) Käesoleva direktiivi eesmärki – kasutada paremini ära ühtse turu potentsiaali, et aidata kaasa kestlikule majandusele üleminekule, ja soodustada kestlikku arengut, ennetades ja **leevendades** äriühingute väärtusahelates avalduvat võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju inimõigustele või keskkonnale – ei suuda liikmesriigid üksi või kooskõlastamata tegutsedes piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil. Nimelt on lahendamist vajavad probleemid ja nende põhjused riikidevahelise loomuga, kuna paljud äriühingud tegutsevad kogu liidus või üle maailma ning nende väärtusahelad laienevad teistesse liikmesriikidesse ja kolmandatesse riikidesse. Peale selle võivad üksikute liikmesriikide meetmed osutuda ebatõhusaks ja viia siseturu killustumiseni. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks,

Muudatusettepanek

(71) Käesoleva direktiivi eesmärki – kasutada paremini ära ühtse turu potentsiaali, et aidata kaasa kestlikule majandusele üleminekule, ja soodustada kestlikku arengut, ennetades, **leevendades** ja **heastades** äriühingute väärtusahelates avalduvat võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju inimõigustele, **töötaja õigustele** või keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale** – ei suuda liikmesriigid üksi või kooskõlastamata tegutsedes piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil. Nimelt on lahendamist vajavad probleemid ja nende põhjused riikidevahelise loomuga, kuna paljud äriühingud tegutsevad kogu liidus või üle maailma ning nende väärtusahelad laienevad teistesse liikmesriikidesse ja kolmandatesse riikidesse. Peale selle võivad üksikute liikmesriikide meetmed osutuda ebatõhusaks ja viia siseturu killustumiseni. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks,

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 1

Komisjoni ettepanek

Artikkel 1
Reguleerimisese

Muudatusettepanek

Artikkel 1
Reguleerimisese

1. Käesoleva direktiiviga sätestatakse normid

(a) äriühingute kohustuste kohta, mis on seotud tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõjuga inimõigustele ja **kahjuliku keskkonnamõjuga** tulenevalt äriühingu enda või selle tütarettevõtjate tegevusest või sellise väärtusahelasse kuuluva üksuse tegevusest, kellega äriühingul on **väljakujunenud** ärisuhe, ja

(b) vastutuse kohta eespool nimetatud kohustuste rikkumise eest.

Seda, kas tegemist on väljakujunenud ärisuhtega, hinnatakse korrapäraselt vähemalt iga 12 kuu järel.

2. Käesolev direktiiv ei anna alust alandada inimõiguste, keskkonnakaitse või kliima kaitse taset, mis on käesoleva direktiivi vastuvõtmise ajal ette nähtud liikmesriikide õigusega.

3. Käesolev direktiiv ei piira inimõiguste, keskkonnakaitse või kliimamuutuste alaseid kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest. Kui käesoleva direktiivi sätted on vastuolus liidu mõne muu õigusakti sättega, millel on samad eesmärgid ja millega on ette nähtud ulatuslikumad või konkreetsemad kohustused, on muu liidu õigusakti sätted vastuolu ulatuses ülimuslikud ja neid

-1. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada, et ettevõtjad austavad inimõigusi, töötaja õigusi ja head valitsemistava ning kaitsevad keskkonda nii enda kui ka oma tütarettevõtjate tegevuse, toodete ja teenuste ning väärtusahelate raames.

1. Käesoleva direktiiviga sätestatakse normid

(a) äriühingute kohustuste kohta, mis on seotud **riskipõhise lähenemisviisiga nende** tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõjuga inimõigustele, **töötaja õigustele, keskkonnale ja kliimale, õigusriigile ja heale valitsemistavale** tulenevalt äriühingu enda või selle tütarettevõtjate tegevusest, **toodetest ja teenustest** või sellise väärtusahelasse kuuluva üksuse tegevusest, **toodetest ja teenustest**, kellega äriühingul on ärisuhe,

(b) vastutuse kohta eespool nimetatud kohustuste rikkumise eest, ja

ba) juurdepääsu kohta õiguskaitsele, sealhulgas kohtulikele ja kohtuvälistele parandusmeetmetele kahjuliku mõju ohvrite ning õigustatud huvidega isikute või isikute rühma jaoks.

2. Käesolev direktiiv ei anna alust alandada inimõiguste, **töötaja õiguste**, keskkonnakaitse või kliima kaitse, **õigusriigi ja hea valitsemistava kaitse** taset, mis on käesoleva direktiivi vastuvõtmise ajal ette nähtud liikmesriikide **õigusega ning muu kohaldatava** õigusega.

3. Käesolev direktiiv ei piira inimõiguste, keskkonnakaitse või kliimamuutuste, **töötaja õiguste kaitse ning õigusriigi põhimõtte austamise ja hea valitsemistava** alaseid kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest. Kui käesoleva direktiivi sätted on vastuolus liidu mõne muu õigusakti sättega, millel on samad eesmärgid ja millega on ette nähtud ulatuslikumad või konkreetsemad

kohaldatakse nende konkreetsete kohustuste suhtes.

kohustused, on muu liidu õigusakti sätted vastuolu ulatuses ülimuslikud ja neid kohaldatakse nende konkreetsete kohustuste suhtes.

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2

Komisjoni ettepanek

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste äriühingute suhtes, mis on asutatud liikmesriigi õigusaktide kohaselt ja mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:

(a) äriühingul oli viimasel majandusaastal, mille kohta on koostatud aruandeaasta finantsaruanded, keskmiselt üle **500** töötaja ja selle ülemaailmne netokäive oli üle **150** miljoni euro;

(b) äriühing ei saavutanud viimasel majandusaastal, mille kohta on koostatud aruandeaasta finantsaruanded, punktis a sätestatud künniseid, kuid sellel oli keskmiselt üle **250** töötaja ja selle ülemaailmne netokäive oli üle **40** miljoni euro, tingimusel et vähemalt 50 % netokäibest tekkis ühes või mitmes järgmistest sektoritest:

i) **tekstiilitootmine**, nahatöötlemine ja nahktoodete (sealhulgas jalatsite) tootmine ning tekstiil-, rõiva- ja jalatsitoodete **hulgimüük**;

ii) põllumajandus, metsandus, kalandus (sealhulgas vesiviljelus), toiduainete tootmine ning põllumajandusliku tooraine, elusloomade, puidu, toidu ja jookide hulgimüük;

Muudatusettepanek

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste äriühingute **ja kontsernide** suhtes, mis on asutatud liikmesriigi õigusaktide kohaselt ja mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:

(a) äriühingul oli viimasel majandusaastal, mille kohta on koostatud aruandeaasta finantsaruanded, keskmiselt üle **250** töötaja ja selle ülemaailmne netokäive oli üle **40** miljoni euro;

(b) äriühing ei saavutanud viimasel majandusaastal, mille kohta on koostatud aruandeaasta finantsaruanded, punktis a sätestatud künniseid, kuid sellel oli keskmiselt üle **50** töötaja ja selle ülemaailmne netokäive oli üle **8** miljoni euro, tingimusel et vähemalt 50 % netokäibest tekkis ühes või mitmes järgmistest sektoritest:

i) **tekstiili- ja rõivatootmine**, nahatöötlemine ja nahktoodete (sealhulgas jalatsite) tootmine ning tekstiil-, rõiva- ja jalatsitoodete **hulgi- ja jaemüük**;

ii) põllumajandus, metsandus, kalandus (sealhulgas vesiviljelus), **maa ja ressursside majandamine (sealhulgas seoses looduskaitse või muu sellega seotud tegevusega)**, toiduainete tootmine ning põllumajandusliku tooraine, elusloomade, puidu, toidu ja jookide

iii) maavarade (sealhulgas toornafta, maagaas, kivisüsi, pruunsüsi, metallid ja metallimaagid, samuti kõik muud mittemetalsed mineraalid ja karjäärides kaevandatud tooted) kaevandamine, olenemata nende kaevandamise kohast, põhimetalltoodete, muude mittemetalletest mineraalidest toodete ja metalltoodete (v.a masinad ja seadmed) tootmine ning maavarade ja mineraalidest põhi- ja vahetoodete (sealhulgas metallide ja metallimaakide, ehitusmaterjalide, kütuste, kemikaalide ja muude vahetoodete) hulгимүүк.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ka äriühingute suhtes, mis on asutatud kolmanda riigi õigusaktide kohaselt ja vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- (a) äriühingu netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal üle **150** miljoni euro;
- (b) äriühingu netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal rohkem kui **40** miljonit eurot, kuid mitte üle **150** miljoni euro, tingimusel et ta teenis vähemalt 50 % ülemaailmsest netokäibest ühes või mitmes lõike 1 punktis b loetletud sektoritest.

3. Lõike 1 kohaldamisel arvutatakse osalise tööajaga töötajate arv täistööaja ekvivalendi alusel. Renditöötajaid võetakse töötajate arvu arvutamisel arvesse samamoodi nagu juhul, kui äriühing oleks samal ajavahemikul nende otsene tööandja.

hulгимүүк **ja müük tarbijatele;**

iii) **energeetika**, maavarade (sealhulgas toornafta, maagaas, kivisüsi, pruunsüsi, metallid ja metallimaagid, samuti kõik muud mittemetalsed mineraalid ja karjäärides kaevandatud tooted) kaevandamine, **transport, töötlemine, rafineerimine ja käitlemine**, olenemata nende kaevandamise kohast, põhimetalltoodete, muude mittemetalletest mineraalidest toodete ja metalltoodete (v.a masinad ja seadmed) tootmine, **arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine** ning maavarade ja mineraalidest põhi- ja vahetoodete (sealhulgas metallide ja metallimaakide, ehitusmaterjalide, kütuste, kemikaalide ja muude vahetoodete) hulгимүүк;

iiia) ehitus, logistika ja infrastruktuurid ning muud tsiviilehitusprojektid ning

iiib) nafta- ja gaasitootmise ning nafta rafineerimise sektor.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ka äriühingute suhtes, mis on asutatud kolmanda riigi õigusaktide kohaselt ja vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- (a) äriühingu netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal üle **40** miljoni euro;
- (b) äriühingu netokäive liidus oli viimasele majandusaastale eelnenud majandusaastal rohkem kui **kaheksa** miljonit eurot, kuid mitte üle **40** miljoni euro, tingimusel et ta teenis vähemalt 50 % ülemaailmsest netokäibest ühes või mitmes lõike 1 punktis b loetletud sektoritest.

3. **Käesoleva direktiivi** lõike 1 kohaldamisel arvutatakse osalise tööajaga töötajate arv täistööaja ekvivalendi alusel. Renditöötajaid võetakse töötajate arvu arvutamisel arvesse samamoodi nagu juhul, kui äriühing oleks samal ajavahemikul nende otsene tööandja. **Lisaks:**

a) töötajate keskmine arv hõlmab

järgmist:

i) äriühingu töötajad;
ii) otseselt või kaudselt äriettevõtte omanduses tütarettevõtjate ja filiaalide töötajad; ning

iii) töötajad kolmandatest isikutest ettevõtjate juures, kellega äriühing või otseselt või kaudselt selle omanduses tütarettevõtjad ja filiaalid on sõlminud vertikaalse kokkuleppe litsentsitasude maksmise eest või allhankelepingu või alltöövõtulepingu;

b) netokäive hõlmab ülemaailmset netokäivet, mis on tekkinud

i) äriühingus; ning
ii) otseselt ja kaudselt selle juurde kuuluvate tütarettevõtjate juures ja filiaalides ning kolmandatest isikutest ettevõtjate juures, kellega äriühing või otseselt või kaudselt selle omanduses tütarettevõtjad ja filiaalid on sõlminud vertikaalse kokkuleppe litsentsitasude maksmise eest või allhankelepingu või alltöövõtulepingu.

Lõike 2 kohaldamisel hõlmab netokäive järgmist:

i) äriühingu netokäive liidus;

ii) otseselt või kaudselt selle omanduses tütarettevõtjate ja filiaalide netokäive liidus; ning

iii) netokäive, mis on liidus tekkinud selliste kolmandatest isikutest ettevõtjate kaudu, kellega äriühing või otseselt või kaudselt selle omanduses tütarettevõtjad ja filiaalid on sõlminud vertikaalse kokkuleppe litsentsitasude maksmise eest või allhankelepingu või alltöövõtulepingu.

4. Lõikes 1 osutatud äriühingute puhul on käesoleva direktiiviga hõlmatud küsimuste reguleerimise pädevus liikmesriigil, kus on äriühingu registrijärgne asukoht.

4. Lõikes 1 osutatud äriühingute puhul on käesoleva direktiiviga hõlmatud küsimuste reguleerimise pädevus liikmesriigil, kus on äriühingu registrijärgne asukoht.

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) mis tahes liiki juriidiline isik, kes olenemata asutamise eesmärgist ja sektorist, kus ta tegutseb, tegeleb ärilist laadi tegevusega;

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) „kahjulik keskkonnamõju“ – ***kahjulik mõju*** keskkonnale, mis tuleneb sellest, et on rikutud mõnd lisa II osas loetletud rahvusvaheliste ***keskkonnakonventsioonide kohast*** keeldu või kohustust;

(b) „kahjulik keskkonnamõju“ – ***tõsine kahju*** keskkonnale, mis tuleneb sellest, et on rikutud mõnd ***rahvusvahelise keskkonnaõigusega kehtestatud keeldu või kohustust, sealhulgas – kuid mitte ainult*** – lisa II osas loetletud rahvusvaheliste ***keskkonnakonventsioonidega kehtestatud keeldu või kohustust, või on tegemist rikkumisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) .../... (keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu)^{1a} tähenduses või kahjuliku mõjuga ühes järgmistest keskkonnakategooriatest, kuid mitte ainult:***

a) õhu kvaliteet, õhusaaste ja atmosfäär;

b) veereostus, vee saastumine, juurdepääs veele ja magevee ammendumine;

c) pinnas, nt pinnasereostus, pinnase saastumine, mullaerosioon, maakasutus ja mulla degradeerumine;

d) bioloogiline mitmekesisus, sealhulgas kahju elusloodusele, merepõhjale ja merekeskkonnale, taimestikule, loomastikule, looduslikele

elupaikadele ja ökosüsteemidele;

e) inimeste tervis kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega;

f) kliima, sealhulgas kasvuhoonegaaside heite ning sidujate hävitamise või degradeerumise kaudu; ning

g) üleminek ringmajandusele, sealhulgas, kuid mitte ainult, korduskasutatavuse ja ringlussevõetavuse halvenemine, näiteks jäätmevoogude saastumine ohtlike ainetega.

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) .../... keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu.

Muudatusettepanek 68

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) „kahjulik mõju *inimõigustele*“ – *kahjulik mõju kaitstavatele isikutele, mis tuleneb sellest, et on rikunud mõnd lisa I osa 2. jaos loetletud rahvusvaheliste konventsioonide kohast ja lisa I osa 1. jaos loetletud õigust või keeldu;*

Muudatusettepanek

(c) „kahjulik mõju *inimõigustele ja töötaja õigustele*“ – *mis tahes kahju isiku või isikute rühma inimõiguste ja töötaja õiguste teostamisele või nende õiguste vähendamise, mis on sätestatud rahvusvaheliste konventsioonidega, eeskätt lisa I osa 2. jaos loetletud konventsioonidega, ning eelkõige lisa I osa 1 jaos sätestatud kaitstud positsiooniga, ning mis on kehtestatud asjaomase kohtupraktika ja pädevate komisjonide tööga;*

Muudatusettepanek 69

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) „kahjulik mõju õigusriigile ja heale valitsemistavale“ – hõlmab lisa IIa osas loetletud rikkumisi, nagu on määratletud asjaomastes rahvusvahelistes dokumentides, ning tähendab kahju, mis on põhjustatud õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemide tõhusale toimimisele riigis, piirkonnas või territooriumil, kus äriühing või tema tütarettevõtja või väärtusahela partnerid tegutsevad, kui rikutakse rahvusvahelistest või piirkondlikest õigusriigi põhimõtetest või head valitsemistava käsitlevatest õigusaktidest, sealhulgas korruptsioonivastastest konventsioonidest tulenevaid kohustusi ja keelde; „kahjulik mõju õigusriigile ja heale valitsemistavale“ hõlmab ka mõju mitteametlikele struktuuridele;

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt e – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e) „ärisuhe“ – suhe töövõtja, alltöövõtja või mis tahes muu juriidilise *isikuga* (edaspidi „partner“),

(e) „ärisuhe“ – suhe *äriühingu või mõne selle tütarettevõtja ning* töövõtja, alltöövõtja või mis tahes muu juriidilise *isiku vahel väärtusahelas* (edaspidi „partner“),

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) „väljakujunenud ärisuhe“ – *otsene või kaudne ärisuhe, mis oma intensiivsuse või kestuse tõttu on või eeldatavasti on*

välja jäetud

püsisv ega moodusta väärtusahelast üksnes tühist või kõrvalist osa;

Muudatusettepanek 72

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt g**

Komisjoni ettepanek

(g) „väärtusahel“ – tegevus, mis on seotud kauba tootmise või teenuste osutamisega äriühingu poolt, sealhulgas toote või teenuse arendamise ning toote kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamisega, samuti tarneahela eelneva ja järgmise etapi **väljakujunenud** ärisuhetega seotud tegevus. **Kui tegemist on punkti a alapunktis iv määratletud äriühinguga, hõlmab väärtusahel nende konkreetsete teenuste osutamise puhul üksnes selliseid laene, krediiti ja muid finantsteenuseid saavaid kliente ning muid samasse kontserni kuuluvaid äriühinguid, kelle tegevus on seotud asjaomase lepinguga.** Selliste reguleeritud finantsettevõtjate väärtusahel ei hõlma VKEsid, kes saavad neilt laenu, krediiti, rahastamist, kindlustust või edasikindlustust;

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt h**

Komisjoni ettepanek

(h) „sõltumatu kolmanda isiku poolne kontroll“ – kontroll, mida teeb äriühingust sõltumatu audiitor, kellel ei ole huvide konflikte, kellel on kogemusi ja pädevus keskkonna- ja inimõiguste küsimustes ning kes vastutab auditi kvaliteedi ja usaldusväärsuse eest, et teha kindlaks, kas

Muudatusettepanek

(g) „väärtusahel“ – tegevus, mis on seotud kauba tootmise, **turustamise või müügiga** või teenuste osutamisega äriühingu **või mõne otseselt või kaudselt selle omanduses oleva tütarettevõtja ja filiaali** poolt, sealhulgas toote või teenuse arendamise ning toote kasutamise ja kasutuselt kõrvaldamisega, samuti **äriühingu** tarneahela eelneva ja järgmise etapi ärisuhetega seotud tegevus **ning sealhulgas mitteametliku töö skeemid, samuti alltöövõtt ja kodus töötamine. Finantseerimise, kindlustuse või edasikindlustusega seotud reguleeritud finantsettevõtjate väärtusahel ei hõlma VKEsid ja füüsilisi isikuid, kes saavad neilt laenu, krediiti, rahastamist, kindlustust või edasikindlustust. Selliste reguleeritud finantsettevõtjate väärtusahela järgmine etapp hõlmab ainult neid kliente, kes on otsesed äripartnerid;**

Muudatusettepanek

(h) „sõltumatu kolmanda isiku poolne kontroll“ – kontroll, mida teeb äriühingust sõltumatu audiitor, kellel ei ole huvide konflikte, kellel on kogemusi ja pädevus keskkonna-, **õigusriigi, hea valitsemistava** ja inimõiguste **ning töötaja õiguste** küsimustes ning kes vastutab auditi

äriühing või selle väärtusahela osad täidavad käesolevast direktiivist tulenevaid **inimõiguste-** ja keskkonnaalaseid nõudeid;

kvaliteedi ja usaldusväärsuse eest, et teha kindlaks, kas äriühing või selle väärtusahela osad täidavad käesolevast direktiivist tulenevaid **inimõiguste, töötaja õiguste, õigusriigi-, hea valitsemistava** ja keskkonnaalaseid nõudeid;

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1 – punkt l

Komisjoni ettepanek

(l) „tõsine kahjulik mõju“ – kahjulik keskkonnamõju või kahjulik **mõju inimõigustele**, mis on oma olemuselt eriti märkimisväärne või mõjutab suurt hulka inimesi või suurt osa keskkonnast või mis on pöördumatu või mida on eriti raske heastada meetmete tõttu, mis on vajalikud enne mõju avaldumist valitsenud olukorra taastamiseks;

Muudatusettepanek

(l) „tõsine kahjulik mõju“ – kahjulik keskkonnamõju, **kahjulik mõju inimõigustele ja töötaja õigustele** või kahjulik **kahju selle riigi, piirkonna või territooriumi õigusriigi ja valitsemissüsteemide toimimisele, kus äriühing või selle tütarettevõtjad väärtusahelas tegutsevad ning** mis on oma olemuselt eriti märkimisväärne või mõjutab suurt hulka inimesi või suurt osa keskkonnast või mis on pöördumatu või mida on eriti raske heastada meetmete tõttu, mis on vajalikud enne mõju avaldumist valitsenud olukorra taastamiseks, **või mis mõjutab elanikkonnale kaitse ja teenuste pakkumise või keskkonnakaitse eest vastutavaid peamisi institutsioone või struktuure viisil, mille tagajärjel ei suuda need täita oma ülesandeid, sekkudes otsustusprotsessidesse, vahendades korrupsiooni, vägivalda või hirmutamist ning takistades elanikkonnal teostada oma inimõigusi või mõjutades tõsiselt keskkonda;**

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1 – punkt n

Komisjoni ettepanek

(n) „sidusrühmad“ – **äriühingu töötajad, tütarettevõtjate töötajad ja muud isikud, rühmad, kogukonnad või üksused, kelle õigusi või huve kõnealuse äriühingu või selle tütarettevõtjate või selle ärisuhetega seotud tooted, teenused ja tegevus mõjutavad või võivad mõjutada;**

Muudatusettepanek

(n) „sidusrühmad“:

i) äriühingu töötajad, tütarettevõtjate töötajad ja väärtusahelate töötajad ja muud isikud, rühmad, kogukonnad või üksused, või kodanikuühiskonna organisatsioonid ja ametiühingud, kelle õigusi või huve mõjutavad või võivad mõjutada võimalik või tegelik kahjulik mõju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigile ja headele valitsemistava süsteemidele, mille on põhjustanud kõnealune äriühing, selle tütarettevõtjad või selle ärisuhted, sealhulgas väärtusahela kaudu;

ii) muud juriidilised või füüsilised isikud, kes käsitlevad, edendavad, esindavad ja kaitsevad käesoleva direktiiviga seotud küsimusi oma põhikirjajärgsel eesmärgil või muul viisil;

Muudatusettepanek 76

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt n a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(na) „inimõiguste ja töötaja õiguste, keskkonna ja õigusriigi ning hea valitsemistava kaitsjad“ – üksikisikud, rühmitused ja ühiskonna struktuurid, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid, kes edendavad ja püüavad kaitsta üldtunnustatud inimõigusi ja põhivabadusi ning kaitsta keskkonda, õigusriiki ja head valitsemistava;

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt n b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(nb) „haavatavad sidusrühmad“ – üksikisikud ja õiguste omajate rühmad, kes on tõrjutud või haavatavas olukorras konkreetsete tingimuste või läbipõimunud tegurite, sealhulgas nende bioloogilise soo, sotsiaalse soo, vanuse, rassi, etnilise kuuluvuse, klassi, hariduse, põlisrahvaste identiteedi, rändestaatuse, puude ning sotsiaalse ja majandusliku seisundi tõttu, mis on diferentseeritud ja sageli ebaproportsionaalse kahjuliku mõju põhjused, ning mis põhjustavad diskrimineerimist ning tekitavad täiendavaid takistusi osalemisele ja õiguskaitse kättesaadavusele;

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt n c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(nc) „sisuline kaasamine“ – pidev suhtlus- ja dialoogiprotsess äriühingu ja mõjutatud sidusrühmade vahel, mis võimaldab äriühingul nende huve ja muresid heas usus kuulda võtta, mõista ja neile reageerida. See hõlmab ennetavat, interaktiivset, reageerivat, pidevat ja sooteadlikku ning lapsi arvestavat protsessi sidusrühmade ja neid esindavate organisatsioonide kaasamiseks, mis on kohandatud haavatavatele sidusrühmadele, nagu väikepõllumajandustootjad, põlisrahvad ja kohalikud kogukonnad, ning mis toimub kogu hoolsuskohustuse protsessi vältel, mis tagab kokkulepitud kohustuste

*rakendamise nõuetekohased
järelmeetmed, tagades, et käsitletakse
mõjutatud ja potentsiaalselt mõjutatud
sidusrühmadele avalduva kahjulikku
mõju;*

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt q

Komisjoni ettepanek

(q) „*asjakohane meede*“ – *meede*, millega on võimalik saavutada hoolsuskohustuse eesmärgid, *mis vastavad* kahjuliku mõju raskusastmele ja tõenäosusele, ning mis on äriühingule mõistlikult *kättesaadav*, võttes arvesse konkreetse juhtumi asjaolusid, sealhulgas majandussektori ja konkreetse ärisuhte spetsiifikat ja äriühingu mõju sellele, ning vajadust tagada, et meedet peetakse prioriteediks.

Muudatusettepanek

(q) „*asjakohased meetmed*“ – *meetmete kogum*, millega on võimalik saavutada hoolsuskohustuse eesmärgid *ja tõhusalt tegeleda potentsiaalse või tegeliku kahjuliku mõjuga vastavalt* kahjuliku mõju raskusastmele ja tõenäosusele, ning mis on äriühingule mõistlikult *kättesaadavad, pärast asjaomaste sidusrühmade sisulist, tõestatud ja regulaarset kaasamist ja nendega konsulteerimist*, võttes arvesse konkreetse juhtumi asjaolusid, sealhulgas majandussektori ja konkreetse ärisuhte spetsiifikat ja äriühingu mõju sellele, ning vajadust tagada, et meedet peetakse prioriteediks.

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – lõik 1 – punkt q a (uus)

Komisjoni ettepanek

(qa) „*konflikti- ja riskipiirkond*“ – *riigi piirkond, mis on relvastatud konfliktis või ebakindlas konfliktijärgses olukorras, okupeeritud või annekteeritud, või kus on nõrk või puuduv valitsemistava, õigusriik ja julgeolek, nagu läbikukkunud riik, samuti piirkond, kus rahvusvahelist humanitaarõigust või inimõigusi laiaulatuslikult ja tõsiselt rikutakse;*

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1 – punkt q b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(qb) „suure riskiga sektorid“ – tegevusvaldkonnad, mis on seotud inimõigustele, töötaja õigustele, keskkonnale ja kliimale või õigusriigile ja heale valitsemistavale avalduva kahjuliku mõju suurema tõenäosuse või tõsidusega ning mis on loetletud lisa IIb osas.

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud **täidavad inimõiguste- ja keskkonnaalast hoolsuskohustust vastavalt artiklitele 5–11** (edaspidi „hoolsuskohustus“), võttes järgmisi meetmeid:

- (a) lõimivad hoolsuskohustuse oma tegevuspõhimõtetesse kooskõlas artikliga 5;
- (b) teevad kindlaks **tegeliku** või **võimaliku** kahjuliku mõju kooskõlas artikliga 6;
- (c) ennetavad **ja leevendavad võimalikku** kahjulikku mõju, lõpetavad **tegeliku kahjuliku** mõju ja vähendavad

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud **austavad inimõigusi, keskkonda ja õigusriiki ning head valitsemistava ega avalda otseselt ega kaudselt kahjulikku mõju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale ega aita sellele kaasa, kohustades neid viima läbi artiklites 5–11 sätestatud nõuetekohase hoolsuse menetsluse** (edaspidi „hoolsuskohustus“), **rakendades riskipõhist lähenemisviisi**, võttes järgmisi meetmeid:

- (a) lõimivad hoolsuskohustuse oma tegevuspõhimõtetesse kooskõlas artikliga 5;
- (b) teevad kindlaks **tegelikud** või **võimalikud riskid ja** kahjuliku mõju kooskõlas artikliga 6;
- (c) ennetavad **võimalikku kahjulikku mõju, leevendavad** kahjulikku mõju, lõpetavad **sellise** mõju ja vähendavad selle

selle ulatust kooskõlas artiklitega 7 ja 8;

(d) kehtestavad kaebuste esitamise **korra** ja haldavad **seda** kooskõlas artikliga 9;

(e) jälgivad oma hoolsuskohustuse põhimõtete ja meetmete tulemuslikkust kooskõlas artikliga 10;

(f) **esitavad** avalikult **teavet** hoolsuskohustuse täitmise kohta kooskõlas artikliga 11.

ulatust **ja heastavad selle** kooskõlas artiklitega 7 ja 8;

(ca) **tagavad, et hoolsuskohustus on pidev ja ennetav protsess, mida teostatakse prioriseerimise alusel, võttes aluseks võimaliku ja tegeliku kahjuliku mõju tõsiduse, tõenäosuse ja kiireloomulisuse, tegevuse laadi ja konteksti kooskõlas artikliga 7;**

(cb) **vajaduse korral loobuvad vastutustundlikult;**

(d) kehtestavad **tulemuslikud** kaebuste esitamise **mehhanismid** ja haldavad **neid** kooskõlas artikliga 9;

(e) jälgivad **ja hindavad** oma hoolsuskohustuse põhimõtete ja meetmete tulemuslikkust kooskõlas artikliga 10;

(f) **annavad** avalikult **aru** hoolsuskohustuse täitmise kohta kooskõlas artikliga 11;

(fa) **tagavad sidusrühmade ja nende ärisuhete sisulise, regulaarse, kättesaadava ja turvalise ning õigeaegse kaasamise kogu hoolsuskohustuse protsessi jooksul kooskõlas artikliga 11a.**

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid peavad tagama, et ettevõtted ei kasutaks ärimudeleid ja strateegiaid, mis põhjustavad või soodustavad kahjulikku mõju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõtetele ja heale valitsemistavale, ning et ettevõtted tuvastavad, hoiavad ära ja leevendavad enda tegevuses, oma tüürettevõtete tegevuses ja nende väärtusahelas ilmnevaid mõjusid inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõtetele ja heale valitsemistavale ning

annavad aru, kuidas nad sellega tegelevad.

Muudatusettepanek 84

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Liikmesriigid tagavad, et konfliktidest mõjutatud ja suure riskiga piirkondades tegutsevad äriühingud rakendavad tugevdatud konfliktitundlikku hoolsuskohustust, et tegeleda inimõiguste rünga rikkumise ja keskkonnakahju suurema riskiga ning tagada, et nende tegevus ei süvendaks ega rahastaks konflikte. Tugevdatud hoolsuskohustuse protsess hõlmab konfliktitundlikku analüüsi ning tõhusat, turvalist ja sisulist sidusrühmade kaasamist kooskõlas artikliga 11a. Liikmesriigid tagavad, et konfliktidest mõjutatud ja suure riskiga piirkondades tegutsevad äriühingud täidavad oma rahvusvahelise humanitaarõiguse kohustusi.

Muudatusettepanek 85

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 5

Artikkel 5

Hoolsuskohustuse lõimimine äriühingu tegevuspõhimõtetesse

Hoolsuskohustuse lõimimine äriühingu tegevuspõhimõtetesse

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud lõimivad hoolsuskohustuse kõikidesse oma tööpõhimõtetesse ja töötavad välja hoolsuskohustuse poliitika. Hoolsuskohustuse põhimõtted hõlmavad kõike järgnevat:

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud lõimivad hoolsuskohustuse kõikidesse oma tööpõhimõtetesse ning võtavad vastu, avaldavad ja viivad ellu hoolsuskohustuse poliitika. Hoolsuskohustuse poliitika näeb ette sidusrühmade sisukas, turvalise ja

(a) äriühingu hoolsuskohustuse täitmise suhtes – muu hulgas pikas perspektiivis – kohaldatava lähenemisviisi kirjeldus;

(b) käitumisjuhend, milles on kirjeldatud eeskirju ja põhimõtteid, mida äriühingu töötajad ja tütarettevõtjad peavad järgima;

(c) hoolsuskohustuse rakendamiseks kehtestatud protsesside kirjeldus, sealhulgas meetmed, mida on võetud selleks, et kontrollida käitumisjuhendi järgimist ja laiendada selle kohaldamist väljakujunenud ärisuhetele.

regulaarse kaasamise kooskõlas artikliga 11a, kasutades riskipõhist lähenemisviisi, ning sisaldab vähemalt kõike järgmist:

(a) äriühingu hoolsuskohustuse täitmise suhtes – muu hulgas lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis – kohaldatava lähenemisviisi kirjeldus, mis sisaldab äriühingu, selle ärisuhete ja väärtusahelate põhjalikku kirjeldust, sealhulgas muu seas äriühingu ärisuhete ja tootmiskohtade loetelu;

(b) käitumisjuhend, milles on sätestatud eeskirjad ja põhimõtted, mida äriühingu juhtkond, töötajad ja tütarettevõtjad peavad järgima, ning mis kehtestatakse asjaomaste sidusrühmadega täielikul kaasamisel ja konsulteerimisel kooskõlas artikliga 11a;

(c) hoolsuskohustuse rakendamiseks kogu väärtusahelas kehtestatud protsesside kirjeldus, sealhulgas:

i) meetmed, mida on võetud selleks, et kontrollida käitumisjuhendi järgimist, sealhulgas vahendid, meetodika, eesmärgid ja meetmete võtmise ajakava;

ii) meetmed eesmärgiga laiendada selle kohaldamist ärisuhetele, sealhulgas lepingulised tingimused; **ning**

iii) selliste meetmete kirjeldus, mis võetakse ohutuse tagamiseks, sidusrühmade sisuliseks kaasamiseks kooskõlas artikliga 11a;

(ca) artikli 6 kohaselt tuvastatud ja hinnatud tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju kirjeldus, mis on seotud äriühingu otsese ja kaudse tegevusega, sealhulgas mis tahes otseselt või kaudselt selle omanduses olevate tütarettevõtjate ja filiaalide, äritegevuse ja väärtusahelate kaudu;

(cb) selliste meetmete kirjeldus, mille eesmärk on ennetada ja leevendada

võimalikku kahjulikku mõju, lõpetada tegelik kahjulik mõju ja vähendada selle ulatust kooskõlas artiklitega 7 ja 8;

(cc) nõrgemate äripartnerite suutlikkus täita hoolsuskohustusi, võttes arvesse äriühingu finantsvõimendust, tagamaks, et hoolsuskohustuse protsessi kulud ei jääks nõrgemas positsioonis äripartnerite kanda. ning

(cd) artiklis 9 osutatud kaebuste esitamise mehhanismi kirjeldus.

Kui punktis c osutatud protsesside kirjeldus sisaldab viidet sõltumatule kolmandale isiku poolsele kontrollile, lisavad äriühingud oma hoolsuskohustuse põhimõttesse põhjaliku aruande kolmandate isikute teostatud auditite tulemuste kohta viimase kolme aasta jooksul.

1a. Ettevõtjate puhul, kes tegutsevad ühes artikli 3 punktis qb osutatud sektoritest, peab äriühingu lähenemisviisi kirjeldus, käitumisjuhend ning lõike 1 punktides a kuni c nõutud protsesside ja meetmete kirjeldus sisaldama üksikasjalikku teavet sellele sektorile omaste riskide ja mõjude kohta.

2. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud ajakohastavad oma hoolsuskohustuse põhimõtteid igal aastal.

2. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud vaatavad läbi, ajakohastavad ja avaldavad oma hoolsuskohustuse põhimõtteid kohe, kui nad tuvastavad uue võimaliku või tegeliku kahjuliku mõju või kui nende väärtusahelas on toimunud olulised muutused, ning vähemalt igal aastal. *Äriühingute hoolsuskohustuse põhimõtted peavad olema avalikult kättesaadavad.*

2a. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad tagamaks, et olenevalt artikli 2 lõikes 1 osutatud äriühingute siseriiklikust õigusest rakendavad juht- või järelevalveorganid vastavalt olukorrale artiklis 4 osutatud hoolsusmeetmeid ja eelkõige käesolevas artiklis osutatud hoolsuskohustuse poliitikat ning jälgivad neid, võttes

nõuetekohaselt arvesse sidusrühmade panust.

2b. Tegevusjuhise ühiste standardite ja põhimõtete väljatöötamine ja kohaldamine majandusharudes ja nende vahel, et toetada käesoleva direktiivi töhusat järgimist, ei kujuta endast kohaldatava konkurentsioiguse rikkumist.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6

Komisjoni ettepanek

Artikkel 6

Tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju kindlakstegemine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad kooskõlas lõigetega 2, 3 ja 4 asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks **tegelik** ja **võimalik kahjulik** mõju inimõigustele ja kahjulik keskkonnamõju, mis tuleneb nende endi või nende tütarettevõtjate **tegevusest**, ja **juhul, kui selline mõju on seotud nende väärtusahelatega, nende väljakujunenud ärisuhetest**.

Muudatusettepanek

Artikkel 6

Tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju kindlakstegemine **ja hindamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad **riskipõhise lähenemisviisi alusel ja** kooskõlas lõigetega 2, 3 ja 4 asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks **ja hinnata tegelikku ja võimalikku kahjulikku** mõju inimõigustele ja **töötaja õigustele ning** kahjulik keskkonnamõju, **kahjulikku mõju õigusriigile ja heale valitsemistavale**, mis tuleneb nende endi või nende tütarettevõtjate ja **väärtusahelate partnerite, kellega neil on ärisuhted, ärimudelitest ja strateegiatest, tegevusest, toodetest ja teenustest**.

1a. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud kaardistavad oma väärtusahelad ja avalikustavad asjakohase teabe, sealhulgas nimed, asukohad, tarnitud toodete ja osutatud teenuste liigid ning muu asjakohase teabe tütarettevõtjate ja äritegevuse kohta. Kaardistamise tulemuste põhjal võivad äriühingud hinnata põhjalikult valdkondi, kus tehti kindlaks kahjuliku mõju kõige tõenäolisem esinemine või kus see leiti olevat kõige suurem.

2. Erandina lõikest 1 peab artikli 2 lõike 1 punktis b ja artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud äriühing tegema kindlaks üksnes sellise tegeliku ja võimaliku **tõsise** kahjuliku mõju, mis on seotud artikli 2 lõike 1 punktis b nimetatud sektoriga.

3. Kui artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing pakub krediiti, laenu või muid finantsteenuseid, tehakse tegelik ja võimalik kahjulik mõju inimõigustele ja kahjulik keskkonnamõju kindlaks alles enne teenuse osutamist.

4. Liikmesriigid tagavad, et **äriühingutel on** lõikes 1 osutatud kahjuliku mõju kindlakstegemiseks, tuginedes **vajaduse korral** kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele teabele, **õigus kasutada** asjakohaseid vahendeid, sealhulgas sõltumatuid aruandeid ja teavet, mis on **kogutud** artiklis 9 sätestatud kaebuste esitamise **korra** kohaselt. **Vajaduse korral konsulteerivad äriühingud ka nende rühmadega, keda küsimus potentsiaalselt mõjutab**, sealhulgas töötajate ja **muude asjaomaste sidusrühmadega, et koguda teavet tegeliku või võimaliku kahjuliku mõju kohta.**

1b. Kahjuliku mõju tõsidust hinnatakse selle ränkuse, raskusastme, tõenäosuse, mõjutatud inimeste arvu või mõjutatud keskkonna ulatuse, selle pöördumatuse ja olukorra parandamise raskuse alusel, võttes arvesse meetmeid, mis on vajalikud enne mõju valitsenud olukorra taastamiseks.

2. Erandina lõikest 1 peab artikli 2 lõike 1 punktis b ja artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud äriühing tegema kindlaks üksnes sellise tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju, mis on seotud artikli 2 lõike 1 punktis b nimetatud sektoriga.

3. Kui artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing pakub krediiti, laenu või muid finantsteenuseid, tehakse tegelik ja võimalik kahjulik mõju inimõigustele ja kahjulik keskkonnamõju, **kahjulik mõju õigusriigile ja heale valitsemistavale riskipõhiste meetmetega** kindlaks alles enne teenuse osutamist.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud kahjuliku mõju kindlakstegemiseks **ja hindamiseks**, tuginedes kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele teabele, **kasutavad äriühingud avalikult kättesaadavat teavet ning** sõltumatuid aruandeid ja teavet, mis on **neile edastatud** artiklis 9 sätestatud kaebuste esitamise **mehhanismi** kohaselt. **Ettevõtted peavad tegelike või võimalike kahjulike mõjude kohta teabe kogumiseks tegema tõhusat ja sisulist koostööd ka kõigi asjaomaste sidusrühmade ja neid esindavate organisatsioonidega**, sealhulgas töötajate ja **potentsiaalselt mõjutatud rühmadega. See lähenemisviis finantsteenuste sektoris põhineb selgetel finantssektori suunistel.**

4a. Liikmesriigid tagavad, et sidusrühmadel on õigus nõuda äriühingult lisateavet artikli 4 kohaselt võetud meetmete kohta ja et äriühing vastab sellele taotlusele vastavalt artiklile 11a.

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7

Komisjoni ettepanek

Artikkel 7

Võimaliku kahjuliku mõju ennetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad **kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2, 3, 4 ja 5** asjakohaseid meetmeid, et ennetada, või kui ennetamine ei ole võimalik või kohe võimalik, piisavalt leevendada võimalikku kahjulikku mõju inimõigustele ja kahjulikku **keskkonnamõju**, mis on kindlaks tehtud või oleks tulnud kindlaks teha vastavalt artiklile 6.

Muudatusettepanek

Artikkel 7

Võimaliku kahjuliku mõju ennetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad asjakohaseid meetmeid, et ennetada või kui ennetamine ei ole võimalik või kohe võimalik, piisavalt leevendada võimalikku kahjulikku mõju inimõigustele ja **töötaja õigustele, samuti kahjulikku mõju keskkonnale või õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale**, mis **tuleneb nende tegevusest, toodetest ja teenustest, tütarettevõtete tegevusest, toodetest ja teenustest ning nende endi tegevusest ja väärtusahelatest ning mis** on kindlaks tehtud või oleks tulnud kindlaks teha vastavalt artiklile 6, **kasutades riskipõhist lähenemisviisi**.

1a. Lõike 1 kohaldamiseks peavad äriühingud töötama välja ja rakendama ennetusmeetmete kava, mis sisaldab mõistlikku ja selgelt määratletud ajakava asjakohaste meetmete võtmiseks ning kvalitatiiivseid ja kvantitatiivseid näitajaid olukorra paranemise mõõtmiseks. Ennetusmeetmete kava on avalikult kättesaadav ning see töötatakse välja sidusrühmade tõhusal ja sisulisel osalusel kooskõlas artikliga 11a.

Asjakohaseid meetmeid kohaldatakse äriühingu enda tegevuse, tema tütarettevõtjate ning otseste ja kaudsete ärisuhete suhtes.

Kui äriühing ei suuda samal ajal kõiki võimalikke kahjulikke mõjusid ära hoida või leevendada, peab see kava sisaldama prioriteetide seadmise strateegiat, milles võetakse arvesse inimõigustele,

2. Äriühing peab vajaduse korral tegema järgmist:

(a) kui see on ennetamiseks võetavate meetmete laadi või keerukuse tõttu vajalik, töötama välja ja rakendama ennetusmeetmete kava, meetmete mõistliku ja selgelt kindlaksmääratud ajakava ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, millega mõõta olukorra paranemist. Ennetusmeetmete kava väljatöötamisel konsulteeritakse sidusrühmadega, keda see mõjutab;

(b) nõudma äripartnerilt, kellega tal on otsene ärisuhe, lepingulisi tagatise selle kohta, et partner tagab äriühingu käitumisjuhendi ja vajaduse korral ennetusmeetmete kava järgimise, sealhulgas nõudma partnerilt lepingulisi tagatise juhul, kui partneri tegevus on osa äriühingu väärtusahelast (lepinguline hierarhia). Selliste lepinguliste tagatiste saamise korral kohaldatakse lõiget 4;

(c) tegema lõike 1 järgimiseks vajalikke investeeringuid, näiteks juhtimis- või tootmisprotsessidesse ja taristutesse;

(d) pakkuma VKE-le, kellega tal on väljakujunenud ärisuhe, sihipärast ja proportsionaalset toetust, kui käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine ohustaks VKE elujõulisust;

(e) tegema kooskõlas liidu õigusega,

keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale avalduva erineva võimaliku kahjuliku mõju tõsidust ja tõenäosust.

2. Lõigete 1 ja 2 kohaldamiseks peab äriühing võtma asjakohased meetmed, sealhulgas tegema järgmist:

(b) saama seoses ennetusmeetmete kava rakendamisega õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel lepingulised tagatised või muud tagatised ärisuhetes kogu väärtusahela ulatuses;

(c) tegema vajalikke investeeringuid näiteks juhtimis- või tootmisprotsessidesse, suutlikkuse suurendamiseks, väärtusahela partneritega ühistesse ennetus- ja leevendusmeetmetesse, struktuuridesse ja tootmise jälgitavusse;

(ca) kohandama ärimudeleid ja -strateegiaid, et vältida ja käsitleda võimalikku kahjulikku mõju;

(cb) koolitama tarnijaid ning suhtlema ja tegema nendega koostööd asjakohaste kaitseseaduste jõustamise osas;

(d) kaaluma pakkumist VKE-le, kellega tal on ärisuhe, sihipärast ja proportsionaalset toetust, kui käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine ohustaks VKE elujõulisust;

(e) tegema kooskõlas liidu õigusega,

kaasa arvatud konkurentsioigusega, koostööd teiste üksustega, sealhulgas selleks, et **vajaduse korral** suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada, eelkõige juhul, kui ükski muu meede ei ole sobiv ega tulemuslik.

3. Mis puudutab võimalikku kahjulikku mõju, mida ei olnud võimalik lõikes 2 osutatud meetmetega ennetada või piisavalt leevendada, siis äriühing võib püüda sõlmida lepingu partneriga, kellega tal on kaudne suhe, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine. Sellise lepingu sõlmimise korral kohaldatakse lõiget 4.

4. Lepingulistele tagatistele või lepingule lisatakse asjakohased meetmed, millega nõuete täitmist kontrollida. Nõuete täitmise kontrollimisel võib äriühing toetuda asjakohastele valdkondlikele algatustele või sõltumatu kolmanda isiku poolsele kontrollile.

Kui lepingulised tagatised saadakse VKE-lt või leping sõlmitakse VKEga, peavad kohaldatavad tingimused olema õiglased, mõistlikud ja mittediskrimineerivad. Kui VKE suhtes võetakse nõuete täitmise kontrollimiseks meetmeid, kannab sõltumatu kolmanda isiku poolse kontrolli kulud äriühing.

5. Mis puudutab sellist võimalikku kahjulikku mõju lõike 1 tähenduses, mida ei olnud võimalik lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud meetmetega ennetada või piisavalt

kaasa arvatud konkurentsioigusega, koostööd teiste üksustega, sealhulgas selleks, et suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada, eelkõige juhul, kui ükski muu meede ei ole sobiv ega tulemuslik;

(ea) aktsiaid hoidvate ettevõtjate puhul kasutama oma hääleõigust, et ennetada kahjulikku mõju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale;

(eb) viia läbi sootundlikke inimõiguste hindamisi, sealhulgas kogudes ja kasutades eristatud andmeid.

3. Mis puudutab võimalikku kahjulikku mõju, mida ei olnud võimalik lõikes 2 osutatud meetmetega ennetada või piisavalt leevendada, siis äriühing võib püüda sõlmida lepingu partneriga, kellega tal on kaudne suhe, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või ennetusmeetmete kava järgimine. Sellise lepingu sõlmimise korral kohaldatakse lõiget 4.

4. Lepingulistele tagatistele või lepingule lisatakse asjakohased meetmed, millega nõuete täitmist kontrollida. Nõuete täitmise kontrollimisel võib äriühing toetuda asjakohastele valdkondlikele algatustele või sõltumatu kolmanda isiku poolsele kontrollile. **Vastavuskontroll valdkondlike algatuste või sõltumatu kolmanda isiku poolse kontrolli kaudu ei vabasta äriühingut käesolevast direktiivist tulenevatest kohustustest ja vastutusest.**

Kui lepingulised tagatised saadakse VKE-lt või leping sõlmitakse VKEga, peavad kohaldatavad tingimused olema õiglased, mõistlikud ja mittediskrimineerivad. Kui VKE suhtes võetakse nõuete täitmise kontrollimiseks meetmeid, kannab sõltumatu kolmanda isiku poolse kontrolli kulud äriühing.

5. Mis puudutab sellist võimalikku kahjulikku mõju lõike 1 tähenduses, mida ei olnud võimalik lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud meetmetega ennetada või piisavalt

leevendada, **siis äriühing peab hoiduma** uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest partneriga, kellega seoses või kelle väärtusahelas mõju tekkis, **ning juhul, kui nende suhteid reguleeriv õigus seda lubab**, võtma järgmisi meetmeid:

- (a) peatama **ajutiselt** ärisuhted asjaomase partneriga, jätkates samal ajal ennetamis- ja leevendamismeetmete võtmist, **kui on mõistlik eeldada, et sellised meetmed on lühiajaliselt edukad**;
- (b) lõpetama asjaomase tegevusega seotud ärisuhte, kui selle võimalik kahjulik mõju on tõsine.

Selliste lepingute puhul, mida reguleerib liikmesriigi õigus, näevad liikmesriigid ette võimaluse ärisuhe lõpetada.

6. Erandina lõike 5 punktist b ei pea artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing, kes pakub krediiti, laenu või muid finantsteenuseid, krediidi-, laenu- või muu finantsteenuse lepingut lõpetama juhul, kui on mõistlik eeldada, et see kahjustaks oluliselt üksust, kellele teenust pakutakse.

Muudatusettepanek 88

leevendada, **kuna leevendamine ei ole võimalik või vastuvõetav või puudub mõistlik väljavaade muutusteks, siis hoiduvad äriühingud** uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest partneriga, kellega seoses või kelle väärtusahelas mõju tekkis.

Sellises olukorras peaksid äriühingud võtma järgmisi meetmeid:

- (a) peatama ärisuhted asjaomase partneriga, jätkates samal ajal ennetamis- ja leevendamismeetmete võtmist;
- (b) lõpetama asjaomase tegevusega seotud ärisuhte, kui selle võimalik kahjulik mõju on tõsine **või kui kahjulik mõju on kordunud**.

Enne kui äriühingud teevad otsuse ärisuhe peatada või lõpetada, kaasavad nad õigeaegselt, tõhusalt ja sisuliselt sidusrühmad, keda see otsus mõjutab, ning käsitlevad asjaomastest meetmetest tulenevat kahjulikku mõju.

Ettevõtjad võtavad asjakohaseid meetmeid ärisuhte peatamisest või lõpetamisest tuleneva kahjuliku mõju ennetamiseks, leevendamiseks ja lõpetamiseks.

Ärisuhte lõpetamine ei mõjuta ettevõtte kohustust tegeleda ärisuhte kestuse jooksul tekkinud realiseerunud mõjudega.

Selliste lepingute puhul, mida reguleerib liikmesriigi õigus, näevad liikmesriigid ette võimaluse ärisuhe **peatada või** lõpetada.

6. Erandina lõike 5 punktist b ei pea artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing, kes pakub krediiti, laenu või muid finantsteenuseid, krediidi-, laenu- või muu finantsteenuse lepingut lõpetama juhul, kui on mõistlik eeldada, et see kahjustaks oluliselt üksust, kellele teenust pakutakse.

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8

Komisjoni ettepanek

Artikkel 8

Tegeliku kahjuliku mõju lõpetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2–6 asjakohaseid meetmeid, et lõpetada tegelik kahjulik mõju, mis on kindlaks tehtud või oleks tulnud kindlaks teha vastavalt artiklile 6.
2. Kui kahjulikku mõju ei ole võimalik lõpetada, tagavad liikmesriigid, et äriühingud minimeerivad kahjuliku mõju **ulatuse**.
3. Äriühing peab vajaduse korral tegema järgmist:
 - a) **neutraliseerima kahjuliku** mõju või **minimeerima selle ulatuse**, sealhulgas makstes kahjuhüvitist mõjutatud isikutele ja rahalist hüvitist **mõjutatud kogukondadele**. Meede peab olema proportsionaalne kahjuliku mõju raskusastme ja ulatusega ning sellega, mil määral aitas äriühingu tegevus kaasa kahjuliku mõju tekkimisele;

Muudatusettepanek

Artikkel 8

Tegeliku kahjuliku mõju **leevendamine ja** lõpetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2–6 asjakohaseid meetmeid, et **leevendada ja** lõpetada tegelik kahjulik mõju, mis **nende tegevuses ja väärtusahelas esineb ning** on kindlaks tehtud või oleks tulnud kindlaks teha vastavalt artiklile 6, **kasutades riskipõhist lähenemisviisi**.
2. Kui kahjulikku mõju ei ole võimalik lõpetada, tagavad liikmesriigid, et äriühingud minimeerivad kahjuliku mõju **võimalikult suures ulatuses**.
3. Äriühing peab vajaduse korral tegema järgmist:
 - a) **võtma kõik asjakohased meetmed, et täielikult heastada või aidata täielikult heastada kahjulikku** mõju või **minimeerida seda võimalikult suures ulatuses asjakohaste parandusmeetmetega**, sealhulgas makstes kahjuhüvitist **ja rahalist hüvitist** mõjutatud isikutele, **isikute rühmadele või kogukondadele** ja **täielikku hüvitist keskkonnakahju või õigusriigi ja hea valitsemistava süsteemidele tekitatud kahju eest. Kui äriühingud maksavad oma äripartnerite käitumisest tuleneva kahjuliku mõju eest kahjutasu või** rahalist hüvitist, **on äriühingutel õigus kasutada õiguslikku tagatist saada neilt partneritelt hüvitist**. Meede peab olema proportsionaalne kahjuliku mõju raskusastme ja ulatusega ning sellega, mil määral aitas äriühingu tegevus kaasa kahjuliku mõju tekkimisele. **Heastamine hõlmab mitmeid sisulisi vorme, mille eesmärk on võidelda või heastada mis**

tahes kahju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale. See on seotud igasuguse kahjuga, mida äriühing on põhjustanud või mille tekkimisele on kaasa aidanud tegevus või tegevusetus; see hõlmab vabandusi, tagastamist, taastamist, rahalist või mitterahalist hüvitist, keskkonna taastamist ja sanktsioone ning kahju ärahoidmist, näiteks ettekirjutuste või mittekordamise tagatiste kaudu;

aa) põlisrahvaste puhul järgitakse heastamismeetmetes rahvusvahelisi standardeid, mida tunnustatakse ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, ning need hõlmavad meetmeid maade, territooriumide ja ressurside tagastamiseks;

b) kui see on vajalik põhjusel, et kahjulikku mõju ei ole võimalik kohe lõpetada, töötama välja ja rakendama parandusmeetmete kava, **meetmete** mõistliku ja selgelt kindlaksmääratud **ajakava** ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, millega mõõta olukorra paranemist. **Kui see on asjakohane, konsulteeritakse parandusmeetmete kava väljatöötamisel sidusrühmadega;**

b) kui see on vajalik põhjusel, et kahjulikku mõju ei ole võimalik kohe lõpetada, töötama välja ja rakendama parandusmeetmete kava **ja meetmeid** mõistliku ja selgelt kindlaksmääratud **ajakavaga** ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, millega mõõta olukorra paranemist. **Parandusmeetmete kava töötatakse välja sidusrühmade sisulisel kaasamisel ning see tehakse avalikult kättesaadavaks. Meede peab olema proportsionaalne kahjuliku mõju raskusastme ja ulatusega ning sellega, mil määral aitas äriühingu tegevus kaasa kahjuliku mõju tekkimisele;**

ba) Asjakohaseid meetmeid kohaldatakse, kui see on kohaldatav, äriühingu enda tegevuse, tütarettevõtjate ning otseste ja kaudsete ärisuhete suhtes;

bb) protsesside, toimingute ja projektide kohandamine;

bc) vajaduse korral lõpetama protsessid, toimingud ja projektid;

c) **nõudma** otseselt partnerilt, kellega tal on **väljakujunenud** ärisuhe, **lepingulisi tagatise** selle kohta, et partner **tagab käitumisjuhendi ja vajaduse korral parandusmeetmete kava järgimise,**

c) **saama** otseselt partnerilt, kellega tal on ärisuhe, **lepingulised tagatised** selle kohta, et partner

sealhulgas nõudma samasuguseid lepingulisi tagatisi ka oma partneritelt, niivõrd kui nende tegevus on osa äriühingu väärtusahelast (lepinguline hierarhia). Selliste lepinguliste tagatiste saamise korral kohaldatakse lõiget 5;

d) tegema lõigete 1, 2 ja 3 järgimiseks vajalikke investeeringuid, näiteks juhtimis- või tootmisprotsessidesse ja *taristutesse*;

e) pakkuma VKE-le, kellega äriühingul on *väljakujunenud* ärisuhe, sihipärast ja proportsionaalset toetust, kui käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgmine ohustaks VKE elujõulisust;

f) tegema kooskõlas liidu õigusega, kaasa arvatud konkurentsioigusega, koostööd teiste üksustega, sealhulgas selleks, et *vajaduse korral* suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada, eelkõige juhul, kui ükski muu meede ei ole sobiv ega tulemuslik.

i) austab inimõigusi, töötajate õigusi, keskkonda ja õigusriiki ning head valitsemistava ning rakendab ennetuskava;

ii) tagab käitumisjuhendi ja vajaduse korral parandusmeetmete kava järgimise; ning

iii) teavitab töötajaid ja muid sidusrühmi kaebuste esitamise mehhanismidest, mille äriühing on kehtestanud või milles äriühing osaleb vastavalt artiklile 9, sealhulgas saades samasugused lepingulised tagatised ka oma partneritelt, niivõrd kui nende tegevus on osa äriühingu väärtusahelast (lepinguline hierarhia); selliste lepinguliste tagatiste saamise korral kohaldatakse lõiget 5;

d) tegema lõigete 1, 2 ja 3 järgimiseks vajalikke investeeringuid, näiteks juhtimis- või tootmisprotsessidesse ja *taristusse, toote jälgitavusse, samuti suutlikkuse suurendamiseks, väärtusahela partneritega ühistesse heastamis- ja leevenduskavadesse;*

da) kohandama ärimudeleid ja -strateegiaid;

e) pakkuma VKE-le, kellega äriühingul on ärisuhe, sihipärast ja proportsionaalset toetust, kui käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgmine ohustaks VKE elujõulisust;

f) tegema kooskõlas liidu õigusega, kaasa arvatud konkurentsioigusega, koostööd teiste üksustega, sealhulgas selleks, et suurendada äriühingu suutlikkust kahjulik mõju lõpetada, eelkõige juhul, kui ükski muu meede ei ole sobiv ega tulemuslik;

4. Mis puudutab tegelikku kahjulikku mõju, mida ei ole olnud võimalik lõikes 3 osutatud meetmetega lõpetada või piisavalt leevendada, siis äriühing võib püüda sõlmida lepingu partneriga, kellega tal on kaudne suhe, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgimine. Sellise lepingu sõlmimise korral kohaldatakse lõiget 5.

5. Lepingulistele tagatistele või lepingule lisatakse asjakohased meetmed, millega nõuete täitmist kontrollida. Nõuete täitmise kontrollimisel võib äriühing toetuda asjakohastele valdkondlikele algatustele või sõltumatu kolmanda isiku poolsele kontrollile.

Kui lepingulised tagatised saadakse VKE-lt või leping sõlmitakse VKEga, peavad kohaldatavad tingimused olema õiglased, mõistlikud ja mittediskrimineerivad. Kui VKE suhtes võetakse nõuete täitmise kontrollimiseks meetmeid, kannab **sõltumatu kolmanda isiku poolse kontrolli** kulud äriühing.

6. Mis puudutab sellist tegelikku kahjulikku mõju lõike 1 tähenduses, mida ei ole olnud võimalik lõigetes 3, 4 ja 5 osutatud meetmetega lõpetada või mille ulatust ei ole olnud võimalik nende meetmetega minimeerida, siis äriühing peab hoiduma uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest partneriga, kellega seoses või kelle väärtusahelas mõju tekkis, ning **juhul, kui nende suhteid reguleeriv õigus seda võimaldab**, võtma ühe järgmistest meetmetest:

a) peatama ajutiselt ärisuhted

fa) aktsiaid hoidvad ettevõtjad peavad kasutama oma hääleõigust, et ennetada kahjulikku mõju inimõigustele, keskkonnale, õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale.

4. Mis puudutab tegelikku kahjulikku mõju, mida ei ole olnud võimalik lõikes 3 osutatud meetmetega lõpetada või piisavalt leevendada, siis äriühing võib püüda sõlmida lepingu partneriga, kellega tal on kaudne suhe, et saavutada äriühingu käitumisjuhendi või parandusmeetmete kava järgimine. Sellise lepingu sõlmimise korral kohaldatakse lõiget 5.

5. Lepingulistele tagatistele või lepingule lisatakse asjakohased meetmed, millega nõuete täitmist kontrollida. Nõuete täitmise kontrollimisel võib äriühing toetuda asjakohastele valdkondlikele algatustele või sõltumatu kolmanda isiku poolsele kontrollile. **Vastavuskontroll valdkondlike algatuste või sõltumatu kolmanda isiku poolse kontrolli kaudu ei vabasta äriühingut käesolevast direktiivist tulenevatest kohustustest ja vastutusest.**

Kui lepingulised tagatised saadakse VKE-lt või leping sõlmitakse VKEga, peavad kohaldatavad tingimused olema õiglased, mõistlikud ja mittediskrimineerivad. Kui VKE suhtes võetakse nõuete täitmise kontrollimiseks meetmeid, kannab **seonduvad** kulud äriühing.

6. Mis puudutab sellist tegelikku kahjulikku mõju lõike 1 tähenduses, mida ei ole olnud võimalik lõigetes 3, 4 ja 5 osutatud meetmetega lõpetada või mille ulatust ei ole olnud võimalik nende meetmetega minimeerida, siis äriühing peab hoiduma uute suhete loomisest või olemasolevate suhete laiendamisest partneriga, kellega seoses või kelle väärtusahelas mõju tekkis, ning võtma ühe järgmistest meetmetest:

a) peatama ajutiselt ärisuhted

asjaomase partneriga, jätkates samal ajal jõupingutusi kahjuliku mõju lõpetamiseks või selle ulatuse minimeerimiseks, või

b) lõpetama asjaomase tegevusega seotud ärisuhte, kui kahjulikku mõju peetakse ulatuslikuks.

Selliste lepingute puhul, mida reguleerib liikmesriigi õigus, näevad liikmesriigid ette võimaluse ärisuhe lõpetada.

7. Erandina lõike 6 punktist b ei pea artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing, kes pakub krediiti, laenu või muid finantsteenuseid, krediidi-, laenu- või muu finantsteenuse lepingut lõpetama juhul, kui on mõistlik eeldada, et see kahjustaks oluliselt üksust, kellele teenust pakutakse.

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

asjaomase partneriga, jätkates samal ajal jõupingutusi kahjuliku mõju lõpetamiseks või selle ulatuse minimeerimiseks, või

b) lõpetama asjaomase tegevusega seotud ärisuhte, kui kahjulikku mõju peetakse ulatuslikuks ***või kui kahjulik mõju on kordunud.***

Selliste lepingute puhul, mida reguleerib liikmesriigi õigus, näevad liikmesriigid ette võimaluse ärisuhe ***peatada või*** lõpetada.

Enne kui äriühingud teevad otsuse ärisuhe peatada või lõpetada, kaasavad nad õigeaegselt, tõhusalt ja sisuliselt sidusrühmad, keda see otsus mõjutab, ning käsitlevad asjaomastest meetmetest tulenevat kahjulikku mõju.

7. Erandina lõike 6 punktist b ei pea artikli 3 punkti a alapunktis iv osutatud äriühing, kes pakub krediiti, laenu, ***kohustuslikku kindlustuskaitset*** või muid finantsteenuseid, krediidi-, laenu- või muu finantsteenuse lepingut lõpetama juhul, kui on mõistlik eeldada, et see kahjustaks oluliselt üksust, kellele teenust pakutakse.

Muudatusettepanek

Artikkel 8a

Vastutustundlik osalusest loobumine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui äriühingud reageerivad olukordadele, kus võimalikku kahjulikku mõju artikli 7 lõike 1 ja artikli 8 lõike 1 tähenduses ei ole võimalik vältida, lõpetada või muul viisil tõhusalt leevendada või oluliselt vähendada vastavalt mõjutatud sidusrühmade, eelkõige töötajate või muude õigustatud huvidega sidusrühmade seisukohtadele, siis viimase abinõuna loobuvad nad vastutustundlikult

osalusest. Sel eesmärgil peavad äriühingud enne otsuse vastuvõtmist tegema artikli 9a kohaselt sidusrühmadega sisulist koostööd.

2. Äriühing avalikustab artiklis 11 osutatud aruandluskohustuse raames nende juhtumite arvu, mille puhul ta otsustas suhte lõpetada, sellise loobumise põhjuse ja asjaomaste ärisuhete asukoha, avalikustamata nende identiteeti.

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 9

Komisjoni ettepanek

Artikkel 9

Kaebuste esitamise kord

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud **annavad** lõikes 2 loetletud **isikutele** ja **organisatsioonidele võimaluse esitada neile kaebusi**, kui sellisel isikul või organisatsioonil on põhjendatud kahtlusi seoses tegeliku või võimaliku kahjuliku mõjuga inimõigustele ja kahjuliku keskkonnamõjuga, mis on seotud äriühingu tegevuse, tema tütarettevõtjate tegevuse või nende väärtusahelatega.

Muudatusettepanek

Artikkel 9

Kohtuvälised kaebuste esitamise mehhanismid

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud **kehtestavad tõhusad kaebuste esitamise mehhanismid või osalevad neis operatiivtasandil nii varajase hoiatamise riskiteadlikkuse kui ka parandusmeetmete süsteemina, mida saavad kasutada** lõikes 2 loetletud **isikud** ja **organisatsioonid, et tõstatada kaebusi ja taotleda parandusmeetmeid**, kui sellisel isikul või organisatsioonil on põhjendatud kahtlusi seoses tegeliku või võimaliku kahjuliku mõjuga inimõigustele ja kahjuliku keskkonnamõjuga **või kahjuliku mõjuga õigusriigile ja hea valitsemistava süsteemidele**, mis on seotud äriühingu tegevuse, tema tütarettevõtjate tegevuse või nende väärtusahelatega.

Liikmesriigid tagavad, et äriühingutel on õigus tagada selline mehhanism koostöös teiste äriühingute või organisatsioonidega, osaledes mitut sidusrühma hõlmavas kaebuste esitamise mehhanismis või ühinedes üldise raamlepinguga.

Liikmesriigid tagavad, et kaebuste esitamise mehhanismid on avalikud, kohalikult juurdepääsetavad, prognoositavad, turvalised, õiglased, kontekstile vastavad, läbipaistvad, õigustega kooskõlas ja kohandatavad, nagu on sätestatud ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete 31. põhimõtte kohtuväliste kaebuste esitamise mehhanismide tõhususe kriteeriumides ja ÜRO Lapse Õiguste Komitee üldkommentaaris nr 16. Sellised mehhanismid annavad võimaluse tõstatada kahtlusi kas anonüümselt või konfidentsiaalselt, nagu on asjakohane vastavalt riigi õigusele. Eelkõige hoolitsevad nad selle eest, et kaitsta neid survemeetmete eest ja tagada, et need menetlused on põlisrahvastele täielikult kättesaadavad.

Liikmesriigid tagavad, et tegelikult ja potentsiaalselt mõjutatud õiguste omajad ja muud sidusrühmad osalevad selliste kaebuste esitamise mehhanismide väljatöötamises ja hindamises ning parandusmeetmete pakkumises.

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud annavad tegelikele ja potentsiaalselt mõjutatud õiguste omajatele ja teistele sidusrühmadele teavet selliste kaebuste esitamise mehhanismide kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas neile juurde pääseda, äriühinguga seotud otsuste ja parandusmeetmete kohta ning selle kohta, kuidas äriühing neid rakendab. Kogu teave avaldatakse nii, et see ei ohusta sidusrühmade turvalisust, sealhulgas ei avalikustata nende isikut.

Kaebuste esitamise mehhanismidel on õigus pakkuda äriühingutele lahendusi, mida võimaliku või tegeliku kahjuliku mõju korral ette võtta.

2. Liikmesriigid tagavad, et kaebusi võivad *esitada*:

a) isikud, keda kahjulik mõju mõjutab või kellel on põhjendatud alus arvata, et

2. Liikmesriigid tagavad, et kaebusi võivad *tõstatada*:

a) isikud, *rühmad, kogukonnad või üksused*, keda kahjulik mõju mõjutab või kellel on põhjendatud alus arvata, et see

see võib neid mõjutada;

b) ametiühingud ja **muud** töötajate esindajad, **kes esindavad asjaomases väärtusahelas töötavaid isikuid**;

c) kodanikuühiskonna organisatsioonid, **kes tegutsevad asjaomase väärtusahelaga seotud valdkondades**.

3. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud kehtestavad lõikes 1 osutatud kaebuste menetlemise korra, sealhulgas korra, mida kohaldatakse juhul, kui äriühing peab kaebust põhjendamatuks, ning teavitavad sellest asjaomaseid töötajaid ja ametiühinguid. Liikmesriigid tagavad, et kui kaebus on põhjendatud, loetakse, et kaebuse esemeks olev kahjulik mõju on artikli 6 tähenduses kindlaks tehtud.

4. Liikmesriigid tagavad, et kaebuse esitajatel on õigus:

a) **nõuda äriühingult**, kellele nad on lõike 1 kohaselt kaebuse esitanud, kaebuse **suhtes asjakohaste järelmeetmete võtmist ning**

võib neid mõjutada;

b) ametiühingud ja töötajate esindajad;

c) kodanikuühiskonna organisatsioonid **ning inimõiguste, keskkonna-, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjad, samuti korrupsiooni ohvrid ja tunnistajad**;

ca) muud isikud, kellel on piisav huvi või kelle õigust on kahjustatud;

cb) äripartnerid, kellel ei ole ostjate ebaausate ostutavade tõttu võimalik artikli 7 lõike 2 punktis b ja artikli 8 lõike 3 punktis c osutatud lepinguliste tagatiste nõudeid täita.

3. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud kehtestavad lõikes 1 osutatud kaebuste menetlemise korra, sealhulgas korra, mida kohaldatakse juhul, kui äriühing peab kaebust põhjendamatuks, ning teavitavad sellest **kõiki** asjaomaseid **sidusrühmi, sealhulgas** töötajaid ja ametiühinguid. Liikmesriigid tagavad, et kui kaebus on põhjendatud, loetakse, et kaebuse esemeks olev kahjulik mõju on artikli 6 tähenduses kindlaks tehtud.

Äriühing esitab avalikult aruande selle kohta, kuidas võetakse kaebusi arvesse riskide või rikkumiste tuvastamisel ja neile reageerimisel, sealhulgas statistika laekunud kaebuste, viidatud kahjuliku mõju liikide, nende käsitlemise kohta äriühingutes ning töödeldud ja anonüümseks muudetud juhtumite avaldamise kohta.

4. Liikmesriigid tagavad, et kaebuse esitajatel **ja nende esindajatel** on õigus:

a) **saada kaebuste esitamise mehhanismilt**, kellele nad on lõike 1 kohaselt kaebuse esitanud, kaebuse **kohta õigeaegsed, läbipaistvad, tõhusad ja asjakohased kirjalikud järelmeetmed, milles on esitatud põhjendatud ja kättesaadavad selgitused selle kohta, kas nõuet on peetud alusetuks või**

b) **kohtuda** äriühingu asjakohase tasandi esindajatega, et arutada kaebuse esemeks olevat võimalikku või tegelikku **tõsist** kahjulikku mõju.

põhjendatuks;

aa) saada kõigile tegelikele ja potentsiaalselt mõjutatud sidusrühmadele survemeetmetest hoidumise, konfidentsiaalsuse ja anonüümsuse tagatised;

ab) saada õigeaegset ja tõhusat teavet sammude ja meetmete kohta, mis on võetud seoses sõltumatu kaebuste lahendamise mehhanismi kaudu esitatud konkreetse kaebusega;

b) kaasata kaebuste esitamise mehhanismid otseselt ja äriühingu asjakohase tasandi esindajatega, et arutada kaebuse esemeks olevat võimalikku või tegelikku kahjulikku mõju, **sealhulgas nõudmisel saada tagatise survemeetmete puudumise, konfidentsiaalsuse ja anonüümsuse kohta ning teha ettepanekuid asjakohaste parandusmeetmete kohta;**

ba) nõuda, et äriühingud võtaksid meetmeid kahjuliku mõju täielikuks parandamiseks või aitaksid sellele kaasa. Parandusmeetmed peavad olema proportsionaalsed kahjuliku mõju olulisuse ja ulatusega;

bb) saada äriühingult kirjalikult õigeaegset ja põhjendatud vastust õiguspärasele heastamistaotlusele.

4a. Liikmesriigid tagavad, et kaebuste esitamise mehhanismi kasutamine ei takista nõude esitajatel juurdepääsu artiklis 19 osutatud põhjendatud kahtluste menetlusele, artiklis 22 osutatud tsiviilvastutusele või mis tahes muule kohtulikule mehhanismile või muule kohtuvälisele kaebuste lahendamise mehhanismile. Liikmesriigid tagavad ka, et õigus pöörduda kohtuorganite ja kohtute poole ei sõltu kaebuste esitamise mehhanismi eelnevast kasutamisest. Liikmesriigid tagavad, et kõik kohtuvälised parandusmeetmed toimuvad paralleelselt kollektiivläbirääkimiste soodustamise ja ametiühingute

tunnustamisega ning ei tohiks mingil juhul kahjustada seaduslike ametiühingute rolli tööga seotud vaidluste lahendamisel.

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud hindavad korrapäraselt omaenda, oma tütarettevõtjate, ja **juhul, kui see on seotud nende** väärtusahelatega, oma **väljakujunenud** ärisuhetega seotud tegevust ja meetmeid, et jälgida inimõigustele ja keskkonnale avalduva kahjuliku mõju kindlakstegemise, ennetamise, leevendamise, lõpetamise ja minimeerimise tulemuslikkust. Hindamisel võetakse **vajaduse korral** aluseks kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad ning seda tehakse vähemalt iga 12 kuu järel ja alati, kui on alust arvata, et sellise kahjuliku mõjuga seoses võivad tekkida märkimisväärsed uued riskid. Hindamise tulemuste alusel ajakohastatakse hoolsuskohustuse põhimõtteid.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud hindavad korrapäraselt omaenda, oma tütarettevõtjate ja **äriühingute** väärtusahelatega, oma ärisuhetega seotud tegevust ja meetmeid, et jälgida inimõigustele, **töötaja õigustele**, keskkonnale, **õigusriigile ja heale valitsemistavale** avalduva kahjuliku mõju kindlakstegemise, ennetamise, leevendamise, lõpetamise ja minimeerimise tulemuslikkust. Hindamisel võetakse aluseks kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad ning seda tehakse **sidusrühmi sisuliselt kaasates. Need viiakse läbi** vähemalt iga 12 kuu järel ja alati, kui on alust arvata, et sellise kahjuliku mõjuga seoses võivad tekkida märkimisväärsed uued riskid. Hindamise tulemuste alusel ajakohastatakse hoolsuskohustuse põhimõtteid, **ennetus- ja parandusmeetmete kava ning uuendatakse tegevust ja meetmeid.**

Muudatusettepanek 92

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11

Komisjoni ettepanek

Artikkel 11

Teavitustegevus

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud,

Muudatusettepanek

Artikkel 11

Aruandlusnõuded

Olenemata direktiivi 2013/34/EL artiklite

kelle suhtes ei kohaldata direktiivi 2013/34/EL artiklite 19a ja 29a ***kohaseid aruandlusnõudeid***, annavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes aru, avaldades oma veebisaidil ***rahvusvahelises äritegevuses üldkasutatavas keeles koostatud aastaaruande. Aruanne avaldatakse iga aasta 30. aprilliks ja see käib eelneva kalendriaasta kohta.***

19a ja 29a ***kohastest aruandlusnõuetest tagavad liikmesriigid, et äriühingud*** annavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes ***koosõlas artikliga 4*** aru, avaldades oma veebisaidil ***kättesaadaval viisil ja õigeaegselt oma hoolsuskohustuse põhimõtted, ennetusmeetmete kavad, parandusmeetmete kavad, kaebuste käsitlemise korra, hindamiste tulemuste aruanded ja muu asjakohase teabe.***

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud annavad aru eelkõige järgmise kohta:

a) tegelik ja võimalik kahjulik mõju inimõigustele, töötaja õigustele ja keskkonnale ning õigusriigi põhimõttele ja heale valitsemistavale ning artikli 4 kohaselt võetud meetmed seoses konkreetsete tegevuste, projektide ja investeringutega ning nende väärtusahelatega kultuuriliselt tundlikul ja kättesaadaval viisil, võttes arvesse sidusrühmade kogu eripärasid, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust. Äriühing peab esitama oma väärtusahelate üksikasjaliku kaardistamise, sealhulgas nimed, asukohad, tooted ja teenused;

b) meetmed, mida rakendatakse sidusrühmade seisukohtade ja huvide arvessevõtmiseks kogu hoolsuskohustuse täitmise protsessis;

c) kaasinvesteerimise strateegia raames rakendatud meetmed, et suurendada nõrgemate äripartnerite suutlikkust hoolsuskohustust täita;

d) teave nende juhtumite arvu kohta, mille puhul äriühingud on otsustanud osalusest loobuda, selle otsuse põhjuse ja asjaomaste tarnijate asukoha kohta ilma nende isikut avalikustamata, välja arvatud juhul, kui äriühingud peavad seda vastuvõetavaks koosõlas kohaldatavate õigusaktidega;

e) hindamiste tulemused, sealhulgas kolmandate isikute poolsete kontrolliauditite koopiad, ning vastavalt

Komisjon võtab kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusaktid lõike 1 kohase aruande sisu ja kriteeriumide kohta ning esitab teavet hoolsuskohustuse kirjelduse, võimaliku ja tegeliku kahjuliku mõju ning nende suhtes võetavate meetmete kohta.

artiklile 11a tuleb teavitada sidusrühmi.
Liikmesriigid tagavad, et äriühingud avaldavad oma hoolsuskohustuse põhimõtted ja ajakohastavad neid viivitamata, kui nad on kindlaks teinud mis tahes uue tegeliku ja võimaliku kahjuliku mõju, ning vähemalt kord aastas.

Komisjon võtab kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusaktid lõike 1 kohase aruande sisu ja kriteeriumide kohta ning esitab teavet hoolsuskohustuse kirjelduse, *selle ülesehituse ja metoodika*, võimaliku ja tegeliku kahjuliku mõju ning nende suhtes võetavate meetmete kohta, *samuti seonduvat teavet, et toetada arenguriikides tegutsevaid äriühinguid, nende tütarettevõtjaid ja äripartnereid inimõigustele, töötaja õigustele, keskkonnale, õigusriigile ja hea valitsemistava süsteemidele avalduva tegeliku või võimaliku kahjuliku mõju kindlakstegemisel, ennetamisel ja tõhusal käsitlemisel.*

Samuti võtab komisjon vastu delegeeritud õigusaktid selle kohta, kuidas integreerida aruandlus Euroopa ühtsesse juurdepääsupunkti, et vähendada ettevõtjate ja pädevate asutuste koormust.

Muudatusettepanek 93

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 11a

Sidusrühmade kaasamine

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklites 4–11 sätestatud kohustusi täites kaasavad äriühingud heas usus tõhusalt, ohutult ja sisuliselt sidusrühmad. Äriühingud peavad tagama:

a) *kogu hoolsuskohustuse protsessi jooksul, nagu on sätestatud artiklites 4–11, kõikide sidusrühmade korrapärase ja nõuetekohase kaasamise;*

b) *tõhusad ja asjakohased kaasamisviisid vastavalt nende suurusele ning tegevuse laadile ja kontekstile ning sidusrühmadele, sealhulgas kaasamistegevuseks vajalikud ajakavad; võimalike osalemist takistavate asjaolude väljaselgitamine ja kõrvaldamine; sidusrühmade piisav kaitse enne kaasamist, selle ajal ja pärast kaasamist, sealhulgas kättemaksuohu eest; anonüümsuse ja konfidentsiaalsuse tagamine ning kõige rohkem mõjutatud ja kaitsetuimate sidusrühmade kaasamise aktiivne püüd ja prioriteediks seadmine ning sootundliku ja lapsesõbraliku tegutsemisviisi tagamine;*

c) *sidusrühmade korrapärane ja sisukas teavitamine oma meetmete tegelikust ja võimalikust kahjulikust mõjust aegsasti, kultuuriliselt tundlikul ja arusaadaval viisil, võttes arvesse sidusrühmade rühma eripära; ning*

d) *toimingute, tegevuste või tegevustingimuste oluliste muutuste korral suhtlevad nad ennetavalt ning tagavad täiendava ja vahearuandluse.*

2. *Põlisrahvastega konsulteerimine toimub kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega, näiteks standarditega, mis on välja töötatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, sealhulgas austades nende õigust eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule ning nende õigusi maale, territooriumidele ja ressursidele.*

3. *Äriühingud hindavad kaasamistaotlust ja sidusrühmade taotlust saada artikli 4 kohaselt äriühingute võetud meetmete kohta lisateavet ning vastavad neile aegsasti. Teave tuleb aegsasti kirjalikult esitada ning see peab olema piisav ja arusaadav.*

Kui äriühing lükkab teabenõude tagasi, esitab ta kirjalikult ja mõistliku aja jooksul piisava ja üksikasjaliku põhjenduse. Kui äriühing piisavaid põhjendusi ei esita, eirab taotlust või keeldub avalikustamisest, tagavad liikmesriigid, et asjaomastel asutustel on õigus teabe avaldamist nõuda.

4. Samuti teavitab äriühing sidusrühmi oma hoolsuskohustuse põhimõtetest ja nende rakendamisest, millele nad saavad kaasa aidata.

5. Kui sisuline kaasamine sidusrühmadega ei ole äriühingu jaoks teostatav või ei ole sidusrühmade jaoks ohutu, kaalutakse muid mõistlikke ja usaldusväärseid alternatiive.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Selleks et anda äriühingutele ja liikmesriikide asutustele tuge selles osas, kuidas äriühingud peaksid hoolsuskohustust täitma, **võib** komisjon, olles konsulteerinud liikmesriikide ja sidusrühmadega, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga, Euroopa Keskkonnaametiga ja vajaduse korral hoolsuskohustuse alaste eksperditeadmistega rahvusvaheliste organitega, **anda** välja suuniseid, **sealhulgas konkreetsete sektorite või konkreetse kahjuliku mõju** kohta.

Muudatusettepanek

Selleks et anda äriühingutele ja liikmesriikide asutustele tuge selles osas, kuidas äriühingud peaksid hoolsuskohustust täitma, **annab** komisjon, olles konsulteerinud liikmesriikide ja sidusrühmadega, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga, Euroopa Keskkonnaametiga, **Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametiga (Eurojust), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametiga (Europol), Euroopa Prokuratuuriga, Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF)** ja vajaduse korral hoolsuskohustuse alaste eksperditeadmistega rahvusvaheliste organitega, välja suuniseid **järgmise** kohta:

a) konkreetsete sektorid, olud ja piirkonnad ning eelkõige suure riskiga majandustegevuse sektorid, millel on tõsine kahjulik mõju. Komisjon koostab viivitamata suunised selle kohta, kuidas

*finantsettevõtjad peavad käesolevat
direktiivi järgima, sealhulgas
väärtusahela ja riskipõhise tegutsemisviisi
põhimõtete osas;*

*b) mõju õigusriigile ja hea valitsemistava
süsteemidele;*

*c) soo- ja kultuuriteadlik
hoolsuskohustus;*

d) konkreetne kahjulik mõju;

*e) kõrgendatud hoolsuskohustuse
rakendamine konflikti- ja
riskipiirkondades;*

*f) sidusrühmade turvaline, tõhus ja
sisuline kaasamine kõikide
hoolsuskohustuse protsesside vältel;*

*g) äriühingute väärtusahelate ja tõhusa
protsessi kaardistamine, et jälgida
äripartnerite käitumist kogu väärtusahela
ulatuses;*

*h) meetmed, mida äriühingud peaksid
võtma, et lahendada
väikepõllumajandustootjate probleeme,
sealhulgas juurdepääs elatusvahenditele;*

*i) õiguskaitse kättesaadavuse
hõlbustamine ohvrite ja isikute, isikute
rühmade ja organisatsioonide jaoks, kellel
on õigustatud huvid;*

*j) sidusrühmi, sealhulgas inimõiguste,
keskkonna-, õigusriigi ja hea
valitsemistava kaitsjaid ohustavate
survemeetmete riskide ennetamine ja
leevendamine seoses nende kaasamisega
hoolsuskohustuse protsessidesse;*

*k) vastutustundlik lahkumine kahjulikest
ärisuhetest või konkreetsest piirkonnast
või majandussektorist; ning*

*l) koostöö partnerriikide ametiasutustega,
et viia läbi uurimisi.*

*Suuniste järgimist äriühingute poolt
käsitatakse eeltingimusena, et täita
käesoleva direktiivi nõudeid, millele
suunistes viidatakse.*

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14

Komisjoni ettepanek

Artikkel 14

Lisameetmed

1. Selleks et anda äriühingutele ja partneritele, kellega neil on oma väärtusahelates **väljakujunenud** ärisuhted, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks jõupingutuste tegemisel teavet ja tuge, loovad liikmesriigid eraldi või ühiselt spetsiaalsed veebisaidid, platvormid või portaalid ja haldavad neid. Sellega seoses pööratakse erilist tähelepanu äriühingute väärtusahelates olevatele VKEdele.

2. **Liikmesriigid** võivad VKEsid rahaliselt toetada, **ilma et see piiraks kohaldatavate riigiabi eeskirjade kohaldamist.**

3. Komisjon **võib liikmesriikide toetusmeetmeid täiendada, tuginedes olemasolevatele liidu meetmetele, millega toetatakse hoolsuskohustuse täitmist liidus ja kolmandates riikides**, ning töötada välja **uusi meetmeid, sealhulgas edendada sidusrühmade ühisalgatusi**, et aidata äriühingutel oma kohustusi täita.

Muudatusettepanek

Artikkel 14

Lisameetmed

-1. Liikmesriigid annavad teavet ja tõhusat tuge potentsiaalselt mõjutatud ja tegelikult mõjutatud sidusrühmadele, sealhulgas spetsiaalsete veebisaitide, platvormide või portaalide, õigusnõustajate ja haldustoe kaudu, et nõuda neile käesoleva direktiiviga antud õigusi.

1. Selleks et anda äriühingutele ja partneritele, kellega neil on oma väärtusahelates ärisuhted, käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks jõupingutuste tegemisel teavet ja tuge, loovad liikmesriigid eraldi või ühiselt spetsiaalsed veebisaidid, platvormid või portaalid ja haldavad neid. Sellega seoses pööratakse erilist tähelepanu äriühingute väärtusahelates olevatele VKEdele.

2. **Ilma et see piiraks kohaldatavate riigiabi eeskirjade kohaldamist**, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi nõuete järgimiseks VKEsid rahaliselt toetada. **Liikmesriigid võivad anda sidusrühmadele rahalist toetust, et suurendada nende teadlikkust ja hõlbustada neile käesoleva direktiiviga antud õiguste kasutamist.**

3. Komisjon ja liikmesriigid töötavad kolmandate riikidega välja koostöö- ja partnerlusmehhanismid, et tegeleda inimõiguste rikkumiste, keskkonna- ja õigusriigi põhimõtete ning hea valitsemistava kahjustamise algpõhjustega ning töötada välja **uued meetmed. See hõlmab jagatud väärtusega partnerluste ja sidusrühmade ühiste algatuste hõlbustamist, et suurendada**

tarneahela eelnevates etappides tegutsevate ettevõtjate suutlikkust, et aidata äriühingutel oma kohustusi täita.

3a. Komisjon toetab turvalist ja kaasavat sõltumatute andmete kogumist kahjuliku mõju kohta inimõigustele, keskkonnale, õigusriigile ja heale valitsemistavale ning võtab andmete arvessevõtmiseks vajalikke meetmeid.

3b. Komisjon pakub eelkõige arengumaades ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947^{1a} meetmeid, sealhulgas rahalist toetust, mille eesmärk on:

a) suurendada sidusrühmade teadlikkust ja suutlikkust, et tagada nende aktiivne osalemine hoolsuskohustuse protsessides;

b) jälgida käesoleva direktiivi rakendamist ja hoolsuskohustuse täitmise protsesse;

c) toetada õiguskaitse kättesaadavust õigustatud huvidega ohvrite ning isikute ja isikute rühmade jaoks, sealhulgas põhjendatud kahtluste esitamine järelevalveasutustele vastavalt artiklile 19;

d) anda panus erasektori standardskeemide, parameetrite, järelevalve- ja hindamissüsteemide ning raamatupidamis- ja aruandlusvormide lähendamisse, ühtlustamisse ja professionaalsemaks muutmisesse, et tagada usaldusväärsed, sootundlikud, usaldusväärsed, teostatavad ja võrreldavad tulemusandmed hoolsuskohustuse kohta.

4. Äriühingud võivad tugineda käesoleva direktiivi artiklites 5–11 osutatud kohustuste täitmist toetavatele valdkondlikele kavadele ja mitut sidusrühma hõlmavatele algatustele, niivõrd kui sellised kavad ja algatused on kõnealuste kohustuste täitmise toetamise seisukohast asjakohased. Komisjon ja liikmesriigid võivad edendada selliseid kavasid või algatusi ja nende tulemusi käsitleva teabe levitamist. Komisjon võib koostöös liikmesriikidega anda välja

4. Äriühingud võivad tugineda käesoleva direktiivi artiklites 5–11 osutatud kohustuste täitmist toetavatele valdkondlikele kavadele ja mitut sidusrühma hõlmavatele algatustele, niivõrd kui sellised kavad ja algatused on kõnealuste kohustuste täitmise toetamise seisukohast asjakohased. Komisjon ja liikmesriigid võivad edendada selliseid kavasid või algatusi ja nende tulemusi käsitleva teabe levitamist. Komisjon võib koostöös liikmesriikidega anda välja

suuniseid valdkondlike kavade ja mitut sidusrühma hõlmavate algatuste toimivuse hindamiseks.

suuniseid valdkondlike kavade ja mitut sidusrühma hõlmavate algatuste toimivuse hindamiseks. **Valdkondliku kava toimivuse hindamise kriteeriumid hõlmavad kodanikuühiskonna perspektiivide kaasamist audititesse ning standardite ja kaebuste esitamise mehhanismide juhtimist vastavalt ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete tõhususe kriteeriumidele.**

Valdkondlikele kavadele ja mitut sidusrühma hõlmavatele algatustele tuginemine ei vabasta äriühingut tema individuaalsest vastutusest hoolsuskohustuse täitmise eest ega takista tema vastutusele võtmist käesoleva direktiivi rikkumise korral.

1a Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 15 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et **artikli 2 lõike 1 punktis a ja artikli 2 lõike 2 punktis a osutatud äriühingud võtavad vastu** kava, mis näeb ette, et nende ärimudel ja -strateegia on kooskõlas üleminekuga kestlikule majandusele ja eesmärgiga hoida ülemaailmne

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et **äriühingud töötavad ametiühingute, töötajate esindajate ja sidusrühmadega konsulteerides välja, võtavad vastu ja rakendavad tõhusalt** kava, mis näeb ette, et nende ärimudel ja -strateegia on kooskõlas üleminekuga kestlikule

soojenemine alla 1,5 °C, nagu on sätestatud Pariisi kokkuleppes. ***Eelkõige määratakse kavas äriühingule mõistlikult kättesaadava teabe põhjal kindlaks, millises ulatuses kujutavad kliimamuutused endast äriühingu tegevusele riski või avaldavad sellele mõju.***

majandusele ja eesmärgiga hoida ülemaailmne soojenemine alla 1,5 °C, nagu on sätestatud Pariisi kokkuleppes, ja eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/1119. See kava peab:

- a) olema tõenditel põhinev ja seda ajakohastatakse korrapäraselt kooskõlas parimate kättesaadavate teadusandmetega;
- b) võtma arvesse kogu väärtusahelat ning käsitlema 1., 2. ja 3. valdkonna heitkoguseid;
- c) määratlema keskpika perspektiivi eesmärgid, sealhulgas heite vähendamise absoluuteesmärgid 2025. ja 2030. aastaks, mis vaadatakse läbi iga viie aasta järel kuni 2050. aastani, ning selgitama nende kooskõla kohta 1,5 °C kliimastsenaariumiga, mille puhul ületamine puudub või on piiratud, ning kas need eesmärgid põhinevad teadusel, vastavalt valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli ja kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu viimastele soovitudele;
- d) määrama kindlaks rakendusmeetmed iga ulatuse ja eesmärgi jaoks, mis on seotud selgitusega kindlaksmääratud süsinikdioksiidi heite vähendamise vahendite kohta;
- e) määrama kindlaks eesmärkide saavutamiseks kavandatud finants- ja investeerimiskavad ning võtma kohustuse neid järgida.

Muudatusettepanek 97

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. *Liikmesriigid tagavad, et kui on kindlaks tehtud või oleks tulnud kindlaks teha, et kliimamuutused on äriühingu tegevuse peamine risk või peamine mõjuala, lisab äriühing oma kavasse heitkoguste vähendamise eesmärgid.*

välja jäetud

Muudatusettepanek 98

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. *Liikmesriigid tagavad, et äriühingud võtavad muutuvtasu kehtestades nõuetekohaselt arvesse lõigetes 1 ja 2 osutatud kohustuste täitmist, kui muutuvtasu on seotud juhi panusega äriühingu äristrateegiasse ning pikaajalistesse huvidesse ja kestlikkusse.*

välja jäetud

Muudatusettepanek 99

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Liikmesriigid tagavad, et juhid vastutavad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustuste järelevalve eest otseselt ja isiklikult.

Muudatusettepanek 100

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 17 – lõige 7**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

7. Komisjon teeb *pädevate asutuste* loetelu üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas oma veebisaidil. Komisjon ajakohastab loetelu korrapäraselt

7. Komisjon teeb *järelevalveasutuste* loetelu üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas oma veebisaidil, *ja kui see on kohaldatav, siis märgib ka nende asutuste vastavad pädevusvaldkonnad.* Komisjon

liikmesriikidelt saadud teabe põhjal.

ajakohastab loetelu korrapäraselt liikmesriikidelt saadud teabe põhjal.

Muudatusettepanek 101

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikli 17 – lõige 8 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

8a. Liikmesriigid tagavad, et järelevalveasutustel on inimõiguste, töötaja õiguste, keskkonna, õigusriigi ja hea valitsemistava alane kvalifikatsioon, eriteadmised ja oskused, et nad saaksid täita tõhusalt oma ülesandeid ja kasutada oma volitusi.

Muudatusettepanek 102

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 17 – lõige 8 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

8b. Liikmesriigid tagavad, et järelevalveasutused avaldavad ja teevad kättesaadavaks aastaaruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult nende senist tegevust, tulevast tööplaani ja prioriteete. See hõlmab aruandeid lõpetatud juurdluste ja nende tulemuste, võimalike karistuste või muude uurimiste kohta tehtud otsuste kohta.

Muudatusettepanek 103

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 18**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 18

Artikkel 18

Järelevalveasutuste volitused

Järelevalveasutuste volitused

1. Liikmesriigid tagavad, et järelevalveasutustel on piisavad volitused ja vahendid neile käesoleva direktiiviga määratud ülesannete täitmiseks, sealhulgas õigus nõuda teavet ja viia läbi uurimisi, mis on seotud käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmisega.

2. Järelevalveasutus võib korraldada uurimise omal algatusel või talle artikli 19 kohaselt teatavaks tehtud põhjendatud kahtluse alusel, **kui ta leiab, et tal on piisavalt teavet selle kohta, et äriühing võib olla rikkunud või rikkuda käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklikes õigusnormides sätestatud kohustusi.**

3. Kontroll viiakse läbi selle liikmesriigi õigusaktide kohaselt, kus see toimub, ja äriühingule **teatatakse** kontrollist ette, **välja arvatud juhul, kui etteteatamine vähendab selle tulemuslikkust.** Kui järelevalveasutus soovib teha uurimise käigus kontrolli mõne muu liikmesriigi territooriumil kui tema oma liikmesriik, taotleb ta kõnealuse liikmesriigi järelevalveasutuselt abi vastavalt artikli 21 lõikele 2.

4. Kui järelevalveasutus tuvastab lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmete tulemusena, et äriühing ei ole täitnud teatavaid käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke õigusnorme, annab ta äriühingule asjakohase tähtaja parandusmeetmete võtmiseks, kui neid meetmeid on võimalik võtta.

Parandusmeetmete võtmine ei välista halduskaristuste määramist **või** tsiviilõigusliku kahjunõude esitamist vastavalt artiklitele 20 ja 22.

5. Järelevalveasutustel on oma ülesannete täitmisel vähemalt järgmised volitused:

a) anda korraldus käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike

1. Liikmesriigid tagavad, et järelevalveasutustel on piisavad volitused ja vahendid neile käesoleva direktiiviga määratud ülesannete täitmiseks, sealhulgas õigus nõuda **ettevõtjatelt kogu vajalikku** teavet ja viia läbi uurimisi **ja kontrolli, sh vajadusel kohapealseid kontrollikäike**, mis on seotud käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmisega.

2. Järelevalveasutus võib korraldada uurimise omal algatusel või talle artikli 19 kohaselt teatavaks tehtud põhjendatud kahtluse alusel.

3. Kontroll viiakse läbi selle liikmesriigi õigusaktide kohaselt, kus see toimub, ja äriühingule kontrollist ette **ei teatata.** Kui järelevalveasutus soovib teha uurimise käigus kontrolli mõne muu liikmesriigi territooriumil kui tema oma liikmesriik, taotleb ta kõnealuse liikmesriigi järelevalveasutuselt abi vastavalt artikli 21 lõikele 2.

4. Kui järelevalveasutus tuvastab lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmete tulemusena, et äriühing ei ole täitnud teatavaid käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke õigusnorme, annab ta äriühingule asjakohase tähtaja parandusmeetmete võtmiseks, kui neid meetmeid on võimalik võtta.

Parandusmeetmete võtmine ei välista halduskaristuste määramist **ega** tsiviilõigusliku kahjunõude esitamist, **sealhulgas kahju põhjustamisel, ega** vastavalt artiklitele 20 ja 22.

5. Järelevalveasutustel on oma ülesannete täitmisel vähemalt järgmised volitused:

a) anda korraldus käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike

õigusnormide rikkumine lõpetada, sellise tegevuse kordamisest hoiduda ning võtta **vajaduse** korral rikkumise suhtes proportsionaalseid parandusmeetmeid, mis on vajalikud rikkumise lõpetamiseks;

b) määrata rahalisi karistusi kooskõlas artikliga 20;

c) võtta ajutisi meetmeid, et vältida tõsise ja korvamatu kahju ohtu.

6. Kui liikmesriigi õigussüsteemis ei ole halduskaristusi ette nähtud, **võib** käesolevat artiklit ja artiklit 20 rakendada nii, et karistuse määramise algatab pädev järelevalveasutus ja viivad lõpule liikmesriigi pädevad kohtud, tagades seejuures, et need karistused on tulemuslikud ja nende mõju on samaväärne järelevalveasutuste määratud halduskaristuste mõjuga.

7. Liikmesriigid tagavad, et igal füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus tõhusale kohtulikule kaitsele teda puudutava õiguslikult siduva otsuse vastu, mille on teinud järelevalveasutus.

õigusnormide rikkumine lõpetada, sellise tegevuse kordamisest hoiduda ning võtta **võimaluse** korral rikkumise suhtes proportsionaalseid parandusmeetmeid, mis on vajalikud rikkumise lõpetamiseks;

b) määrata **tõhusaid, proportsionaalseid ja heidutavaid** rahalisi karistusi kooskõlas artikliga 20;

c) võtta ajutisi meetmeid, et vältida tõsise ja korvamatu kahju ohtu.

6. Kui liikmesriigi õigussüsteemis ei ole halduskaristusi ette nähtud, **tuleb** käesolevat artiklit ja artiklit 20 rakendada nii, et karistuse määramise algatab pädev järelevalveasutus ja viivad lõpule liikmesriigi pädevad kohtud, tagades seejuures, et need karistused on tulemuslikud ja nende mõju on samaväärne järelevalveasutuste määratud halduskaristuste mõjuga.

7. Liikmesriigid tagavad, et igal füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus tõhusale kohtulikule kaitsele teda puudutava õiguslikult siduva otsuse vastu, mille on teinud järelevalveasutus.

7a. Liikmesriigid tagavad, et järelevalveasutuste otsused selle kohta, kas äriühing täidab käesolevat direktiivi, ei piira artikli 22 kohast äriühingu tsiviilvastutust.

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 19 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus esitada igale järelevalveasutusele põhjendatud kahtlusi, kui neil on objektiivsete asjaolude põhjal põhjust arvata, et äriühing ei täida käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke õigusnorme (edaspidi

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus esitada igale järelevalveasutusele põhjendatud kahtlusi, kui neil on objektiivsete asjaolude põhjal põhjust arvata, et äriühing ei täida käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke õigusnorme (edaspidi

„põhjendatud kahtlused“).

„põhjendatud kahtlused“), *ilma et see piiraks õiguslikke meetmeid, mida füüsiline või juriidiline isik võib algatada vastavalt artiklile 22.*

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 19 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid tagavad, et põhjendatud kahtlusi esitavate füüsiliste ja juriidiliste isikute identiteeti kaitstakse asjaomase isiku taotlusel või järelevalveasutuse omal algatusel.

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Karistused

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

1a. Liikmesriigid näevad oma riigisiseses õiguses ette vähemalt järgmised haldusmeetmed ja -karistused:

a) avalik teadaanne, milles on märgitud rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas äriühingu juhid, ja rikkumise laad;

b) ilmajätmine avalike hüvede või riigiabi saamise õigusest;

c) avaliku sektori rahaliste vahendite

2. Karistuste määramise üle otsustamisel ning võimaliku karistuse laadi ja asjakohase taseme kindlaksmääramisel võetakse nõuetekohaselt arvesse **äriühingu pingutusi järgida parandusmeetmeid, mida järelevalveasutus temalt nõuab, artiklite 7 ja 8 kohaselt tehtud investeeringuid ja antud sihtotstarbelist toetust ning võimalikku koostööd teiste üksustega, et vähendada kahjulikku mõju oma väärtusahelates.**

saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest, ning

d) ajutine või alaline ettevõtluskeeld.

2. Karistuste määramise üle otsustamisel ning võimaliku karistuse laadi ja asjakohase taseme kindlaksmääramisel võetakse nõuetekohaselt arvesse **järgmist:**

a) äriühingu pingutused järgida parandusmeetmeid, mida järelevalveasutus temalt nõuab;

b) artiklite 7 ja 8 kohaselt tehtud investeeringud ja antud sihtotstarbeline toetus;

c) koostöö teiste üksustega, et vähendada kahjulikku mõju oma väärtusahelates;

d) äriühingupoolse rikkumise raskusaste ja kestus või avaldunud mõju suurus;

e) äriühingu võimalikud varasemad rikkumised;

f) rahaline kasu, mille äriühing rikkumise tõttu sai, või kahju, mille ta rikkumise kaudu ära hoidis, kui selle kohta on andmeid;

g) sama rikkumise eest teistes liikmesriikides määratud karistused;

h) see, mil määral on äriühing reageerinud sidusrühmade kaebustele või ettepanekutele, mis on esitatud muu hulgas artiklis 9 sätestatud kaebuste lahendamise mehhanismide kaudu;

i) muud raskendavad või kergendavad asjaolud, mida saab juhtumi

3. Rahalise karistuse määramisel võetakse aluseks äriühingu käive.

4. Liikmesriigid tagavad, et kõik järelevalveasutuste otsused, mis sisaldavad käesoleva direktiivi sätete rikkumisega seotud karistusi, avaldatakse.

puhul arvesse võtta.

3. Rahalise karistuse määramisel peavad need olema äriühingu käibega proportsionaalsed.

4. Liikmesriigid tagavad, et kõik järelevalveasutuste otsused, mis sisaldavad käesoleva direktiivi sätete rikkumisega seotud karistusi, avaldatakse **ja tehakse üldsusele kättesaadavaks ühe kuu jooksul pärast karistuse määramist. See peaks hõlmama karistuste kohaldamise metoodikat ja kriteeriume.**

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 21 – lõige 1 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Võrgustik loob avaliku andmebaasi, kus on loendatud kõik äriühingud, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse. Liikmesriigid peaksid järelevalveasutustega koostööd tegema, et teha kindlaks kõik käesoleva direktiiviga hõlmatud kolmandate riikide äriühingud.

Äriühingute loetelus peab iga äriühingu nimi olema seotud artikli 11 kohaselt avaldatud aruandega või sisalduma märge, et äriühing ei ole aruannet avaldanud.

Võrgustik loob suure riskiga piirkondade avaliku andmebaasi. Iga suure riskiga piirkonda käsitlev kanne sisaldab konkreetsete riskide kirjeldust, mis piirkonnas valitsevad, ja asjakohast dokumentatsiooni nende riskide kohta.

Muudatusettepanek 108

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 22

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud vastutavad kahju eest, kui:

- a) nad ei ole täitnud *artiklites 7 ja 8* sätestatud kohustusi ning
- b) *kohustuste täitmata jätmise tagajärjel* on tekkinud kahjulik mõju, mis on põhjustanud kahju ning mis oleks tulnud kindlaks teha, mida oleks pidanud ennetama või leevendama, mis oleks tulnud lõpetada või mille ulatust oleks pidanud minimeerima *artiklites 7 ja 8* sätestatud asjakohaste meetmetega.

2. Olenemata lõikest 1 tagavad liikmesriigid, et *kui äriühing on võtnud artikli 7 lõike 2 punktis b ja artikli 7 lõikes 4 või artikli 8 lõike 3 punktis c ja artikli 8 lõikes 5 osutatud meetmed, ei vastuta ta kahju eest, mille on põhjustanud kahjulik mõju, mille tekitas kaudne partner, kellega tal on väljakujunenud ärisuhe, välja arvatud juhul, kui juhtumi asjaolusid arvestades ei saanud mõistlikult eeldada, et tegelikult võetud*

-1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud vastutavad rangelt kahju eest, mis tuleneb nende enda tegevusest, toodetest või teenustest ning tütarettevõtjate tegevusest, toodetest või teenustest tingitud kahjulikust mõjust.

1. Liikmesriigid tagavad, et äriühingud vastutavad kahju eest, *mis tuleneb nende partnerite tegevusest, toodetest või teenustest tingitud kahjulikust mõjust*, kui:

- a) nad ei ole täitnud *käesolevas direktiivis* sätestatud kohustusi ning;
- b) on tekkinud kahjulik mõju, mis on põhjustanud kahju ning mis oleks tulnud kindlaks teha, mida oleks pidanud ennetama või leevendama, mis oleks tulnud lõpetada või mille ulatust oleks pidanud minimeerima *käesolevas direktiivis* sätestatud asjakohaste meetmetega.

1a. Olenemata lõigetest -1 ja 1 tagavad liikmesriigid juhul, kui kahju tuleneb kahjulikust mõjust, mida põhjustavad ärisuhted äriühingu väärtusahelas, et äriühingut peetakse vastutavaks, välja arvatud juhul, kui ta tõendab, et ta tegutses nõuetekohase hoolsusega ja rakendas kahju ärahoidmiseks kõiki asjakohaseid meetmeid.

2. Olenemata lõikest 1 tagavad liikmesriigid, et *igal õiguspäraste huvidega isikul või isikute rühmal on õigus saada äriühingult täiel määral hüvitist kahju eest, mis tuleneb kahjulikust mõjust. Liikmesriigid tagavad, et äriühingutel on õiguslik tagatis, et saada hüvitist oma tütarettevõtjatelt ja partneritelt, kellega neil on ärisuhe ja kes vastutavad kahjuliku mõju eest.*

meetmed, sealhulgas nõuete täitmise kontrollimiseks võetud meetmed, oleksid piisavad, et kahjulikku mõju ennetada või leevendada, see lõpetada või selle ulatust minimeerida.

Käesoleva lõike kohase vastutuse kohaldumise ja ulatuse hindamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse äriühingu otseselt kõnealuse kahjuga seotud pingutusi järgida parandusmeetmeid, mida järelevalveasutus neilt nõuab, artiklite 7 ja 8 kohaselt tehtud investeeringuid ja antud sihtotstarbelist toetust ning võimalikku koostööd teiste üksustega, et vähendada kahjulikku mõju oma väärtusahelates.

välja jäetud

2a. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt kehtestatud vastutuskorraga kõrvaldatakse olemasolevad õiguskaitse kättesaadavuse takistused ja eelkõige:

a) võimaldatakse kollektiivset õiguskaitset;

b) võimaldatakse ohvrite kollektiivsete huvide nimel ja kaitseks tegutsevate organisatsioonide esindushagisid;

c) tagatakse, et käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud riigisisestel õigusnormidel põhinevad menetluskulud ei takista hagejaid kohtusse pöördumast, ning

d) kehtestatakse hagejatele või hagejate rühmadele mõistlikud ja asjakohased aegumistähtajad, et pöörduda juhtumitega pädevatesse kohtutesse.

2b. Liikmesriigid kohaldavad aegumistähtaegade peatamist selliste menetluste ajaks, mis on seotud kaebuste esitamise mehhanismide kaudu artikli 9 kohaselt esitatud kaebustega, järelevalveasutuste poolt artikli 18 kohaselt võetud meetmetega ja järelevalveasutustele artikli 19 kohaselt esitatud põhjendatud kahtlustega. Peatamine lõpeb kõige varem üks aasta

3. Äriühingu käesolevast sättest tulenev tsiviilvastutus kahju eest ei piira tema tütarettevõtjate või väärtusahela otseste või kaudsete äripartnerite tsiviilvastutust.

4. Käesoleva direktiivi kohased tsiviilvastutuse normid ei piira selliste liidu või siseriiklike tsiviilvastutuse normide kohaldamist, mis on seotud kahjuliku mõjuga inimõigustele või kahjuliku **keskkonnamõjuga** ja millega on nähtud ette vastutus olukordades, mis ei ole reguleeritud käesoleva direktiiviga, või millega on nähtud ette suurem vastutus kui käesoleva direktiiviga.

5. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli ülevõtmiseks vastu võetavates siseriiklikes õigusnormides sätestatud vastutuse kohaldamine kohustuslik juhtudel, kus sellesisulise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus.

pärast järelevalveasutuse otsust.

2c. Kui hageja on esitanud piisavalt tõendeid, mis toetab tema tegevust vastavalt lõikele 1, tagab liikmesriik, et kohtud võivad nõuda kostjalt ja kolmandatelt isikutelt nende kontrolli all olevate tõendite esitamist, kui hageja seda taotleb ja kooskõlas riigisisese menetlusõigusega, võttes arvesse kohaldatavaid konfidentsiaalsust ja proportsionaalsust käsitlevaid liidu ja riigisiseseid norme.

3. Äriühingu käesolevast sättest tulenev tsiviilvastutus kahju eest ei piira tema tütarettevõtjate või väärtusahela otseste või kaudsete äripartnerite **solidaarset** tsiviilvastutust.

4. Käesoleva direktiivi kohased tsiviilvastutuse normid ei piira selliste liidu või siseriiklike tsiviilvastutuse normide kohaldamist, mis on seotud kahjuliku mõjuga inimõigustele **ja töötaja õigustele, kahjuliku keskkonnamõjuga** või kahjuliku **mõjuga õigusriigile ja heale valitsemistavale** ja millega on nähtud ette vastutus olukordades, mis ei ole reguleeritud käesoleva direktiiviga, või millega on nähtud ette suurem vastutus kui käesoleva direktiiviga.

4a. Liikmesriigid võtavad kooskõlas oma riigisisese õigussüsteemiga vajalikud meetmed tagamaks, et kui isikud, kes leiavad, et neid on hoolsuskohustuse täitmata jätmise tõttu õigusvastaselt koheldud, esitavad kohtule või muule pädevale asutusele asjaolud, mille põhjal võib eeldada, et hoolsuskohustust on otseselt või kaudselt rikutud, peab kostja tõendama, et äriühingu tegevus oli juhtumi asjaolusid arvestades asjakohane.

5. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli ülevõtmiseks vastu võetavates siseriiklikes õigusnormides sätestatud vastutuse kohaldamine kohustuslik juhtudel, kus sellesisulise nõude suhtes kohaldatav õigus ei ole liikmesriigi õigus.

Muudatusettepanek 109

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23

Komisjoni ettepanek

Artikkel 23

Rikkumisest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

Käesoleva direktiivi rikkumisest teatamise ja rikkumisest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/1937.

Muudatusettepanek

Artikkel 23

Rikkumisest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

Käesoleva direktiivi rikkumisest teatamise ja rikkumisest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/1937.

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud hoiduvad survemeetmetest sidusrühmade ja nende esindajate vastu käesolevast direktiivist tulenevate õiguste kasutamise eest, ning teevad kindlaks oma ärisuhete ja väärtusahelatega seotud survestamise ja survemeetmete riski, ennetavad, leevendavad ja jälgivad seda.

Liikmesriigid tagavad, et äriühingud vastutavad sidusrühmade ja nende esindajate, sealhulgas rikkumisest teatajate ning inimõiguste, keskkonna, õigusriigi ja hea valitsemistava kaitsjate vastu suunatud survemeetmete eest, mille on võtnud nad ise või selleks volitatud osalejad.

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kõik sidusrühmade kaasamise menetlused, eelkõige kaebuste esitamiseks ja mureküsimuste esiletoomiseks kehtestatud menetlused, võimaldaksid nende kaebuste ja mureküsimuste konfidentsiaalsusest käsitlemist, samuti kõikide sidusrühmade ja kaebuse esitajate, sealhulgas inimõiguste, töötaja õiguste ja keskkonnaõiguste ning õigusriigi põhimõtte ja hea valitsemistava kaitsjate anonüümsust ja turvalisust ning füüsilist ja õiguslikku puutumatus. Kui selline menetlus puudutab rikkumisest teatajaid, peaks see olema kooskõlas direktiiviga

Muudatusettepanek 110

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 25 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 2 lõikes 1 osutatud äriühingute juhid täidavad oma kohustust tegutseda äriühingu parimates huvides, võtavad nad arvesse oma otsuste tagajärgi kestlikkuse aspektist, sealhulgas, kui see on asjakohane, mõju inimõigustele, kliimamuutustele ja keskkonnale nii lühikeses, keskpikas kui ka pikas perspektiivis.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 2 lõikes 1 osutatud äriühingute juhid täidavad oma kohustust tegutseda äriühingu parimates huvides, võtavad nad arvesse oma otsuste tagajärgi kestlikkuse aspektist, sealhulgas, kui see on asjakohane, mõju inimõigustele, kliimamuutustele ja keskkonnale, ***samuti mõju nende riikide, piirkondade ja territooriumide õigusriigile ja hea valitsemistava süsteemidele, kus tegutseb äriühing ise või tegutsevad selle tütarettevõtjad või väärtusahela partnerid***, nii lühikeses, keskpikas kui ka pikas perspektiivis.

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 26

Komisjoni ettepanek

Artikkel 26

Hoolsuskohustuse kehtestamine ja järelevalve

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 2 lõikes 1 osutatud äriühingute juhid vastutavad artiklis 4 osutatud hoolsuskohustuse meetmete ***ja*** eelkõige artiklis 5 osutatud hoolsuskohustuse põhimõtete kehtestamise ja järelevalve eest, võttes ***nõuetekohaselt arvesse*** sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide käest saadavat asjakohast teavet. Juhid annavad ***sellest*** aru juhatusele.

Muudatusettepanek

Artikkel 26

Hoolsuskohustuse kehtestamine ja järelevalve

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 2 lõikes 1 osutatud äriühingute juhid vastutavad artiklis 4 osutatud hoolsuskohustuse meetmete, eelkõige artiklis 5 osutatud hoolsuskohustuse põhimõtete kehtestamise ja järelevalve eest ***ning artiklis 15 osutatud kava rakendamise eest koos kohustusliku sisulise kaasamisega ja*** võttes ***arvesse kõigi*** sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide, ***sealhulgas inimõiguste***

kaitsjate käest saadavat asjakohast teavet. Juhid annavad **sellega seoses korrapäraselt** aru juhatusele, **kes arutab inimõiguste, töötaja õiguste, keskkonna ja õigusriigi põhimõtte ning hea valitsemistava mõju käsitlemisel tehtud edusamme ja probleeme ning vaatab läbi äriühingu ärimudeli ja selle kavandatavad muudatused.**

2. Liikmesriigid tagavad, et juhid võtavad meetmeid **äriühingu** strateegia kohandamiseks, et võtta arvesse artikli 6 kohaselt kindlaks tehtud tegelikku ja võimalikku kahjulikku mõju ning artiklite 7–9 kohaselt võetud meetmeid.

2. Liikmesriigid tagavad, et juhid võtavad meetmeid **ärimudeli ja** strateegia kohandamiseks, et **käsitleda ettevõtte kestlikkusega seotud hoolsuskohustuse riske ning** võtta arvesse artikli 6 kohaselt kindlaks tehtud tegelikku ja võimalikku kahjulikku mõju ning artiklite 7–9 kohaselt võetud meetmeid.

2a. Komisjon loob hoolsuskohustuse eksperdirühma, et toetada ja nõustada üksusi käesoleva direktiivi ja parimate tavade rakendamisel.

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – I osa – alapealkiri 1

Komisjoni ettepanek

Rahvusvahelistes **inimõigustealastes** lepingutes sisalduvate õiguste ja keeldude rikkumised

Muudatusettepanek

Rahvusvahelistes **inimõiguste- ja töötaja õigustealastes** lepingutes sisalduvate **inim- ja töötaja** õiguste ja keeldude rikkumised

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – I osa – punkt 7

Komisjoni ettepanek

7. Rikutud on majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 7 kohast õigust õiglastele ja soodsatele töötingimustele, sealhulgas õiglasele töötasule, ohutustehnika ja hügieeni nõuetele vastavatele töötingimustele ning

Muudatusettepanek

7. Rikutud on majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 7 **ning inimõiguste ülddeklaratsiooni artikli 23 lõike 3 ja artikli 25 lõike 1** kohast õigust õiglastele ja soodsatele töötingimustele, sealhulgas õiglasele töötasule,

mõistlikule tööaja piiramisele.

ohutustehnika ja hügieeni nõuetele vastavatele töötingimustele ning mõistlikule tööaja piiramisele.

Selgitus

Inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklites 23 ja 25 on esitatud täiendavad üksikasjalikud selgitused inimväärse elatustaseme ning õiglase ja soodsate töötingimuste kohta.

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – I osa – punkt 18 – alapunkt 1

Komisjoni ettepanek

kooskõlas inimõiguste ülddeklaratsiooni artikliga 3, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 5 ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 12.

Muudatusettepanek

kooskõlas inimõiguste ülddeklaratsiooni artikliga 3, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 5 ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 12 **ning õigusega puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale;**

Muudatusettepanek 115

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – I osa – punkt 20

Komisjoni ettepanek

20. Rikutud on ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni **artikli 25, artikli 26 lõigete 1 ja 2, artikli 27 ja artikli 29 lõike 2** kohast põlisrahvaste õigust maale, territooriumile ja ressurssidele, mida nad on traditsiooniliselt omanud, asustanud või muul viisil kasutanud või omandanud.

Muudatusettepanek

20. Rikutud on ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni kohast põlisrahvaste õigust maale, territooriumile ja ressurssidele, mida nad on traditsiooniliselt omanud, asustanud või muul viisil kasutanud või omandanud.

Muudatusettepanek 116

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – 1. osa – punkt 20 a (uus)

20a. *Rikutud on põlisrahva õigust anda või tühistada eelnev vabatahtlik ja teadlik nõusolek sekkumistele, otsustele ja tegevustele, mis võivad mõjutada nende maid, territooriume, loodusvarasid ja õigusi, ning seda nõusolekut muuta ja selle andmisest keelduda, kooskõlas ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni artikliga 10, artikli 11 lõikega 2, artiklitega 19 ja 28, artikli 29 lõikega 2 ja artikli 32 lõikega 2 ning ILO põlis- ja hõimurahvaste konventsiooni nr 169 artikliga 6 ja artikli 16 lõikega 2.*

Selgitus

Kooskõlas ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooniga ning ILO põlis- ja hõimurahvaste konventsiooniga nr 169 tuleks lisasse lisada selgesõnaline viide põlisrahvaste eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule.

Muudatusettepanek 117

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
I lisa – I osa – punkt 21 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

21a. *Konfliktidest mõjutatud piirkondades rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised, mis on sätestatud eelkõige Genfi konventsioonides ja lisaprotokollides.*

Muudatusettepanek 118

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
I lisa – I osa – alapealkiri 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. **Inimõiguseid** ja põhivabadusi sätestavad kokkulepped

- Inimõiguste ülddeklaratsioon;

2. **Inimõigusi, töötaja õigusi** ja põhivabadusi sätestavad kokkulepped

- Inimõiguste ülddeklaratsioon;

- kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsioon;
- piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastane konventsioon;
- rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsioon;
- naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioon;
- lapse õiguste konventsioon;
- puuetega inimeste õiguste konventsioon;
- ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioon;
- rahvus- või etnilistesse, usu- ja keelevähemustesse kuuluvate isikute õiguste deklaratsioon;
- rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO

- kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsioon;
- piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastane konventsioon;
- rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsioon;
- naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioon;
- lapse õiguste konventsioon;
- puuetega inimeste õiguste konventsioon;
- ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioon;
- ***kõigi isikute kaitsmist kadunuks jääma sündimise eest käsitlev rahvusvaheline konventsioon;***
- rahvus- või etnilistesse, usu- ja keelevähemustesse kuuluvate isikute õiguste deklaratsioon;
- ***ÜRO naistevastase vägivalla kaotamise deklaratsioon;***
- ***ÜRO deklaratsioon talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste kohta;***
- ***inimõiguste kaitsjaid käsitlev ÜRO deklaratsioon;***
- ***ÜRO Peaassamblee resolutsioon õiguse kohta puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale;***
- rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO

konventsioon ja selle Palermo protokoll naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise kohta;

- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioon;
- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta;
- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni olulisemad ja põhikonventsioonid:
- ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsioon, 1948 (nr 87);
- organiseerumisõiguse ja kollektiivlääbirääkimiste konventsioon, 1949 (nr 98).
- sunniviisilise töö konventsioon, 1930 (nr 29), ja selle 2014. aasta protokoll;
- sunniviisilise töö kaotamise konventsioon, 1957 (nr 105);
- vanuse alammäära konventsioon, 1973 (nr 138);
- lapsele sobimatu töö konventsioon, 1999 (nr 182);
- võrdse töötasu konventsioon, 1951 (nr 100);
- diskrimineerimisevastane (töehõives ja töökohtadel) konventsioon, 1958 (nr 111).

konventsioon ja selle Palermo protokoll naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise kohta;

- ***kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse rahvusvaheline konventsioon;***

- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioon;
- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta;
- Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni olulisemad ja põhikonventsioonid:
- ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsioon, 1948 (nr 87);
- organiseerumisõiguse ja kollektiivlääbirääkimiste konventsioon, 1949 (nr 98).
- sunniviisilise töö konventsioon, 1930 (nr 29), ja selle 2014. aasta protokoll;
- sunniviisilise töö kaotamise konventsioon, 1957 (nr 105);
- vanuse alammäära konventsioon, 1973 (nr 138);
- lapsele sobimatu töö konventsioon, 1999 (nr 182);
- võrdse töötasu konventsioon, 1951 (nr 100);
- diskrimineerimisevastane (töehõives ja töökohtadel) konventsioon, 1958 (nr 111).

- ***Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni koduabiliste konventsioon, 2011 (nr 189);***

- ***Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni vägivalda ja ahistamise vastu võitlemise konventsioon,***

2019 (nr 190).

Rahvusvahelise humanitaarõiguse instrumendid – neli 1949. aasta Genfi konventsiooni:

- *I konventsioon haavatud ja haigete sõjaväelaste olukorra parandamise kohta;*
- *II konventsioon haavatud, haigete ja merehädas sõjaväelaste olukorra parandamise kohta merel;*
- *III konventsioon sõjavangide kohtlemise kohta;*
- *IV konventsioon tsiviilisikute sõjaaegse kaitse kohta;*
- *Genfi konventsioonide lisaprotokollid.*

Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuut;

- *Euroopa inimõiguste konventsioon;*
- *Euroopa Liidu põhiõiguste harta;*
- *Euroopa sotsiaalharta.*

Muudatusettepanek 119

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
I lisa – II osa – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

KESKKONNAKONVENTSIOONIDES
SISALDUVATE **RAHVUSVAHELISELT
TUNNUSTATUD** EESMÄRKIDE JA
KEELDUDE RIKKUMISED

Muudatusettepanek

KESKKONNAKONVENTSIOONIDES
JA LIIDU ÕIGUSAKTIDES
SISALDUVATE EESMÄRKIDE JA
KEELDUDE RIKKUMISED

Muudatusettepanek 120

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
I lisa – II a osa (uus)**

**RAHVUSVAHELISTES JA
PIIRKONDLIKES ÕIGUSRIIGI
KONVENTSIOONIDES NING HEA
VALITSEMISTAVA
KONVENTSIOONIDES JA SUUNISTES
SISALDUVATE KOHUSTUSTE,
KEELDUDE JA STANDARDITE
RIKKUMINE**

**1. RAHVUSVAHELISELT JA
PIIRKONDLIKULT TUNNUSTATUD
KOHUSTUSTE, KEELDUDE JA
STANDARDITE RIKKUMINE**

**1. Rikutud on kohustust järgida
äriühingute avalikustatavat finantsteavet
käsitlevaid liidu reegleid, mis on
sätestatud:**

**a) börsil noteeritud äriühingute
puhul määruses (EÜ) nr 1606/2002;**

**b) börsil noteerimata äriühingute ja
väikeettevõtjate puhul direktiivis
2013/34/EL.**

**2. Rikutud on kohustust järgida
Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiivi 2014/95/EL^{1a}, olenemata sellest,
kas äriühing on era- või riigi omandis või
riigi kontrolli all.**

**3. Rikutud on korruptsioonivastase
võitluse kohustust, mis peaks muu hulgas
hõlmama järgmist:**

**a) ametiisikule või muule isikule
otseselt või kaudselt põhjendamatu eelise
tahtlik lubamine, pakkumine või
andmine, et ametiisik või isik
kuritarvitaks oma tegelikku või arvatavat
mõju, et saada osalisriigi haldusasutuselt
või ametiasutuselt põhjendamatu eelis teo
algsele algatajale või mis tahes muule
isikule;**

**b) ametiisiku või muu isiku poolt
otsese või kaudse põhjendamatu eelise
tahtlik nõudmine või vastuvõtmine endale
või teisele isikule, et ametiisik või isik**

kuritarvitaks oma tegelikku või arvatavat mõju eesmärgiga saada konventsiooni osalisriigi haldusasutuselt või ametiasutuselt põhjendamatu eelis;

c) põhjendamatu eelise tahtlik lubamine, pakkumine või andmine otse või kaudselt isikule, kes töötab mis tahes ametiülesandeid täites eraõigusliku üksuse või riigi omandis või riigi kontrolli all oleva ettevõtte heaks või juhib seda isiku enda või mõne teise isiku nimel, et ta oma kohustusi rikkudes tegutseks või hoiduks tegutsemast;

d) sellise isiku poolt otsese või kaudse põhjendamatu eelise tahtlik nõudmine või vastuvõtmine, kes töötab mis tahes ametiülesandeid täites eraõigusliku üksuse või riigi omandis või riigi kontrolli all oleva ettevõtte heaks või juhib seda isiku enda või mõne teise isiku nimel, et ta oma kohustusi rikkudes tegutseks või hoiduks tegutsemast;

e) majandus-, finants- või kaubandustegevuse käigus vara, erakapitali või väärtpaberite või talle tema ametiseisundi tõttu antud muu väärtuse tahtlik omastamine sellise isiku poolt, kes töötab mis tahes ametikohust täites era- või riigi omandis või riigi kontrolli all olevas äriühingus või juhib seda;

f) puudub käitumisjuhend, mis võimaldaks nii era- kui ka riigi omandis või riigi kontrolli all olevatel ettevõtetel ja kõigil asjaomastel kutsealadel nõuetekohaselt, lugupidavalt ja nõuetekohaselt teostada äritegevust ja vältida huvide konflikte ning edendada heade äritavade kasutamist ettevõtjate seas ja ettevõtjate lepingulistest suhetes riikidega kogu tarneahelas;

g) läbipaistvuse puudumine äripartnerite seas, sealhulgas asjakohased meetmed seoses juriidiliste ja füüsiliste isikute identiteediga, kes on seotud äriühingute, sealhulgas nende tegelike tulusaajate asutamise ja juhtimisega;

h) era- või riigi omandis olevaid või riigi kontrolli all olevaid üksusi reguleerivate menetluste, sealhulgas riigiasutuste poolt äritegevuseks antavate toetuste ja litsentsidega seotud menetluste väärkasutamise asjakohase ennetamise puudumine;

i) huvide konflikti ärahoidmise puudumine, kehtestades vajaduse korral mõistliku aja jooksul piiranguid endiste ametiisikute ametialasele tegevusele või ametiisikute töölevõtmisele pärast nende ametist lahkumist või pensionile jäämist, kui selline tegevus või töösuhe on otseselt seotud ülesannetega, mida need ametiisikud oma ametiaja jooksul täidavad või kontrollivad;

j) puuduvad meetmed, mis tagaksid, et äriühingu struktuuri ja suurust arvesse võttes on kehtestatud piisav siseauditi kontroll, et aidata kaasa korrupsioonijuhtumite ennetamisele ja avastamisele, ning et äriühingu raamatupidamisaruannete ja nõutavate finantsaruannete suhtes kohaldatakse asjakohaseid auditeerimis- ja sertifitseerimismenetlusi.

4. Järgmiste keeldude rikkumine:

a) bilansiväliste kontode loomine;

b) bilansiväliste või ebapiisavalt tuvastatavate tehingute tegemine;

c) selliste kulude kirjendamine, mida tegelikult kantud ei ole;

d) kohustuste kirjendamisel nende objektide ebakorrektna tuvastamine;

e) võltsitud dokumentide kasutamine; ja

f) raamatupidamisdokumentide tahtlik hävitamine seadusega ettenähtust varem.

5. Suutmatus võtta asjakohaseid meetmeid üksikisikute ja rühmade, eelkõige kodanikuühiskonna, valitsusväliste organisatsioonide ja

kogukonnapõhiste organisatsioonide aktiivse osalemise edendamiseks, sõltuvalt korrupsiooni põhjustest ja tõsidusest ning sellest tulenevast ohust ja selle kahjulikust mõjust inimõigustele, keskkonnale ja kliimale, samuti kahjulikust majanduslikust ja sotsiaalsest mõjust asjaomastele inimestele ja kogukondadele ning õigusriigile ja juhtimissüsteemidele.

6. Kriminaaltulu tahtlik rahapesu kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega järgmise kaudu:

a) kriminaaltuluna saadud vara teadlik muundamine või üleandmine, et varjata vara ebaseaduslikku päritolu, ning kaasaaitamine eelkuriteo toimepannud isikule tema tegevuse õiguslike tagajärgede vältimiseks;

b) vara tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või muude varaga seotud õiguste varjamine või saladuses hoidmine, kui on teada, et vara on kriminaaltulu;

c) vara omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et vara on kriminaaltulu;

d) kohaldatavate õigusaktide kohasest kuriteost osavõtt, seotus kuriteoga või kokkuleppimine selle toimepanemiseks, kuriteokatse, kuriteole kaasaaitamine, kuriteo toimepanemise hõlbustamine ja kuriteoga seotud nõustamine.

7. Õigusemõistmise takistamine:

a) kasutades füüsilist jõudu, ähvardusi või hirmutamist või lubades, pakkudes või andes põhjendamatuid eeliseid, et mõjutada isikut andma valeütlust või sekkuda ütluste andmisses või tõendite esitamises menetluses, mis on seotud kohaldatava õiguse kohaselt kindlaks tehtud süütegude toimepanemisega;

b) kasutades füüsilist jõudu,

ähvardusi või hirmutamist, et takistada kohtu- või õiguskaitseametniku ametikohustuste täitmist seoses kohaldatava õiguse kohaselt kindlaks tehtud süütegude toimepanemisega.

2. KONVENTSIOONIDE JA SUUNISTE MITTETÄIELIK LOETELU:

- *ÜRO korrupsioonivastane konventsioon, 2003;*
- *rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon, 2000;*
- *rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalase ebaseaduslikku toimetamist tõkestav protokoll, 2000;*
- *rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll, 2000;*
- *palgasõdurite värbamise, kasutamise, rahastamise ja väljaõppe vastane rahvusvaheline konventsioon, 1989;*
- *terrorismi rahastamise tõkestamise rahvusvaheline konventsioon, 1999;*
- *Euroopa Nõukogu konventsioon korrupsiooni tsiviilõiguslike aspektide kohta, 1999; OECD rahvusvahelistes tehingutes välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise vastu*

- võitlemise konventsioon, 1997;*
- *ÜRO kuritegude ja võimu kuritarvitamise ohvrite õiguste tagamise aluspõhimõtete deklaratsioon, 1985;*
 - *ÜRO Peaassamblee 29. novembri 1985. aasta resolutsiooniga 40/32 ja 13. detsembri 1985. aasta resolutsiooniga 40/146 heaks kiidetud kohtusüsteemi sõltumatuse aluspõhimõtted;*
 - *Kohtunike käitumist käsitlevad Bangalore põhimõtted (heaks kiidetud majandus- ja sotsiaalnõukogu (ECOSOC) resolutsioonis 2006/23);*
 - *advokaatide rolli käsitlevad aluspõhimõtted, mis võeti vastu ÜRO kaheksandal kuritegevuse ennetamist ja õigusrikkujate kohtlemist käsitleval kongressil, mis toimus Havannas (Kuuba) 27. augustist 7. septembrini 1990;*
 - *Euroopa Nõukogu ministrite komitee 25. oktoobri 2000. aasta soovitus Rec (2000) 21 liikmesriikidele advokaadi kutsealal tegutsemise vabaduse kohta;*
 - *rahvusvahelise advokaatide assotsiatsiooni poolt 2014. aastal vastu võetud advokaadi kutseala üldpõhimõtted – IBA praktiline juhend äriadvokaatide äritegevuse ja inimõiguste kohta (vastu võetud IBA nõukogu 28. mai 2016. aasta resolutsiooniga);*
 - *Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu „Advokatuuride ja õigusliitude praktilised küsimused äriühingute sotsiaalse vastutuse kohta“ – III suunis (mai 2017);*
 - *advokaatide ja rahvusvaheliste kaubandusstruktuuride rolli*

rakkerühma 2019. aasta aruanne;

- *ÜRO ülemaailmne kokkulepe (10. põhimõte);*
- *OECD suunised hargmaistele ettevõtetele;*
- *ISO 26000.*

*1a Euroopa Parlamendi ja nõukogu
22. oktoobri 2014. aasta
direktiiv 2014/95/EL, millega muudetakse
direktiivi 2013/34/EL seoses
mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui
finantsteabe avalikustamisega teatavate
suurettevõtjate ja kontsernide poolt
(ELT L 330, 15.11.2014, lk 1).*

Muudatusettepanek 121

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
I lisa – II b osa (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***SUURE RISKIGA TEGEVUSENA
KÄSITATAVATE
MAJANDUSTEGEVUSALADE
MITTETÄIELIK LOETELU***

*Allpool loetletud majandussektoritegevusi
käsitatakse kõrge riskiga tegevustena,
kuna need võivad avaldada kahjulikku
mõju inimõigustele, keskkonnale ning
õigusriigi põhimõttele ja heale
valitsemistavale, eelkõige arengumaades,
kus neid tegevusi ellu viiakse.*

*See loetelu põhineb Euroopa tootliku
majandustegevuse nomenklatuuril
(NACE koodid).*

*Seda tuleks käsitada mittetäieliku
loeteluna, mida komisjon võib käesoleva
direktiivi artikli 29 punkti c kohaselt
ajakohastada:*

- i) tekstiilitootmine, rõivatootmine,
karusnahatoodete tootmine,
nahatöötlemine ja nahktoodete
(sealhulgas jalatsite) tootmine ning*

tekstiil-, rõiva-, karusnaha-, nahk- ja seonduvate toodete (sealhulgas rõivaste ja jalatsite) hulgi- ja jaemüük;

ii) põllumajandus, metsandus, kalandus (sealhulgas vesiviljelus), maa ja ressursside majandamine (sealhulgas seoses looduskaitse või muu sellega seotud tegevusega), toiduainete tootmine ning põllumajandusliku tooraine, elusloomade, loomsete saaduste, puidu, toidu ja jookide hulgimüük;

iii) energeetikasektor, sealhulgas gaasi-, tuuma-, auru-, elektri- ja muud allikad kogu oma olelusringi jooksul, alates kaevandamisest, rafineerimisest, kütuste tootmisest, põletamisest, transpordist, ladustamisest ja jäätmekäitlusest, sealhulgas radioaktiivsete jäätmete käitlemisest;

iv) kogu kaevandamis- ja mäetööstustegevus, kaevandamist toetav tegevus ning maavarade, maavarade põhi- ja vahesaaduste (sh metallid ja metallimaagid, ehitusmaterjalid, kütused, kemikaalid ja muud vahesaadused) hulgimüük;

v) orgaaniliste ja anorgaaniliste kemikaalide, sealhulgas ravimite, taimekaitsevahendite ja väetiste tootmine, kasutamine ja kõrvaldamine;

vi) kummi ja plasttoodete tootmine ning hulgimüük;

vii) relvade ja laskemoona, sealhulgas kahesuguse kasutusega kaupade tootmine, lahingusõidukite tootmine ning hulgimüük;

viii) arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine ning hulgimüük;

ix) elektrienergia tootmine, ülekanne ja jaotus;

x) veekogumine, -töötlus ja -varustus;

xi) jäätmekogumine, -töötlus ja -kõrvaldus;

*xii) maismaa-, vee- ja õhustransport
(v.a reisijate raudteevedu,
linnadevaheline, muu reisijate
maismaatransport) ja torustransport ning
logistika ja ladustamine;*

*xiii) elamute ja mittelehoonete
ehitamine, tsiviilehitus;*

*xiv) laevade ja paatide ehitus, remont
ja hooldus;*

*xv) turvatöö ja turvasüsteemide käitus,
sealhulgas biomeetria- ja
seiretehnoloogiate arendamine ja
haldamine; ning*

xvi) finants- ja kindlustustegevus.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Äriühingu kestlikkusalane hoolsuskohustus ja direktiivi (EL) 2019/1937 muutmine
Viited	COM(2022)0071 – C9-0050/2022 – 2022/0051(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 4.4.2022
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	DEVE 15.9.2022
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Pierfrancesco Majorino 22.3.2022
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	26.10.2022
Vastuvõtmise kuupäev	25.1.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 14 –: 10 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Ilan De Basso, Malte Gallée, Marlene Mortler, María Soraya Rodríguez Ramos, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Claude Gruffat, Miriam Lexmann, Aušra Maldeikienė, Carles Puigdemont i Casamajó

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

14	+
NI	Carles Puigdemont i Casamajó
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Ilan De Basso, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Malte Gallée, Claude Gruffat, Michèle Rivasi
10	-
ECR	Beata Kempa
ID	Dominique Bilde, Bernhard Zimniok
PPE	Hildegard Bentele, Miriam Lexmann, Aušra Maldeikienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu